

ΣΥΓΧΡΩΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΥΣΕΩΣ.

Μεταξύ τῶν ἐθνῶν, ὅσα ἔτιχοι, νὰ κατοικῶσιν ἐκπαλαί τὴν Εὐρώπην, αἱ Ἑλληνικαὶ φυλαὶ ἀναφανίσκονται πρῶται ἐνεργοὶ εἰς τὴν ἱστορίαν. Ἄν καὶ ἦσαν ἀπαικτοὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τῆς Ἀσίας, ὅπου ἤκμαζον ἡδὴ ἐξ ἀμνημονιῶτων ἰσως χρόνων ἡ Αἴγυπτος, ἡ Φοινίκη, καὶ ἡ Ἀσσυρία, διὰ τὴν ἀπειρίαν δὲ τῆς ναυτιλίας σπανίως, ἢ ὀλίγον μετ' αὐτῶν ἐκοικῶνον, ἰσως δὲ καὶ ἐξελοτύπων πρὸς τὰς μητροπόλεις αὐτῶν, καθὼς π. χ. οἱ Ἀμερικανοὶ πρὸς τοὺς Ἀγγλοὺς, ἕως οὗ τελευταίον καὶ εἰς χεῖρας ἤλθον ἐξ ἐλαχίστης ἀφορμῆς διὰ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου ἄπο τῶν χρόνων ἐκείνων αἱ δύο μεγάλαὶ αὐτὶ ἤπειροι ἤρχισαν μὲν ἐξ ἀνάγκης νὰ κοινωῶσι καὶ νὰ συναλλάττωνται ἄλλ' ἢ τυχέσις αὐτῶν ἔμεινε περιωρισμένη, οὐτ' ἐξετίετο εἰς μεγάλην τῶν παραλίω ἀπόστασιν, ἀκολούθως δὲ καὶ ἢ ἐκ τῆς ἐπιμιζίας προσδοκωμένη ὠφέλεια, εἴτε πρὸς ἐξημέρωσιν τῶν σκιδῶς διαιωμένων λαῶν, εἴτε πρὸς ξενικῶν προϊόντων μεταβίβασιν ὑπἤρχεν ὀλίγου λόγου ἀξία καὶ πρὸς τὴν ἀνάγκην δυσανάλογος.

Οὐδεὶς ἄλλος λαὸς ἐπὶ τῆς γῆς πρὸς τοὺς ἔλληνας ἀνδείχθη ἐκ προσιμίων αὐτῶν τοσοῦτον κοινωτικῶς ἄν καὶ ἦσαν εὐτελεῖς τὴν ἀρχὴν κατὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὰς δυνάμεις, διωργανίσθησαν

Τόμ. Β.

ἐντὸς ὀλίγου εἰς μικρὰ βασίλεια, ἔπειτα δὲ τελειοποιούμενοι καὶ εἰς πολιτείας αὐτονόμους. Τότε συνέστησαν ἀμφικτιονικὸν συνέδριον, ὅπου συνήρχοντο πανταχόθεν οἱ Πυλαγόροι, ἢ πρόβουλοι διὰ νὰ συσκέπτονται περὶ τῶν κοινωτικῶν συμφερόντων πολιτικῶν, ἢ θρησκευτικῶν καθιέρωσαν ἐθνικὰς ἐορτὰς καὶ κατηγύρεις διὰ νὰ συναναστρέφωσιν καὶ συνευθυμῶσιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναθροισόμενοι ὡς τῆς αὐτῆς οἰκογενείας μέλη· ἐθεσμοθέτησαν κατὰ διαφόρους πόλεις δημοσίους ἀγῶνας διὰ νὰ ἐξασκῶνται ὡς Ἑλβετοὶ εἰς τὰ τοῦ πολέμου, νὰ βραβεύωσι δὲ πανδήμως τὴν τε ἀνδρίαν, τὴν ἀρετὴν καὶ σοφίαν· ἐπήρξισαν τέλος τόπους κοινῶν συλλόγων ἱεροῦ καὶ ἀπαρabiάστους, ὅλον τὴν Ὀλυμπίαν τὸν Ἴσθμὸν, τὴν Νεμέαν, τοὺς Δελφοὺς, τὸ Πανιώνιον κτλ. ὅπου συναπανιῶμενοι ἀσφαλῶς καὶ οἱ ἑνοπλοὶ ἤδη πρὸς ἀλλήλους ἐχθροὶ ἤρχοντο εἰς λόγους διαλλαγῆς καὶ συμβιβασμοῦ μεσιτευόντων ἰσως καὶ ἄλλων.

Ἀφ' οὗ δὲ ἠδῆξαν καθ' ἑαυτοὺς τοιοῦτοτρόπως πολιτευόμενοι διεσκορπίσθησαν καὶ εἰς τὰ ἔξω, κατέλαβον δὲ κάσας τὰς θερπνοτάτας καὶ ἐπιμαχωτάτας θέσεις ἀπὸ τὰ θερπὰ καὶ διαγιγῶντα τῆς Ἰωνίας παρὰ τὴν μίχρη τῶν μυχῶν αὐτοῦ ἔθνη καὶ ἔθνη τοῦ δυσχειμῆρου Εὐξείνου Πόντου, θέντες ὡς κέντρον πλατυτάτου κύκλου τὸ Βυζάντιον, ὑπὸ δὲ τῶν ἀδελφῶν Κυκλάδων μίχρη τῶν Ἡρακλείων σιηλῶν καὶ ἰσως ἐπέκεινα.

Οὐδέποτε ἐν σμῆνος ἐπολλαπλασιάσθη εἰς τοσαῦτα ἄλλα οὐδὲ δένδρον ἰσχυρὸν καὶ βαθύκιον καὶ καρπῶν βερίθον τοσοῦτον ἐπλήθυνε τὸ εἶδος τευ διὰ τῶν πυρήνων, τῶν ἐποφθαλμιζομένων κλώων καὶ τῶν ἀποσχι-

Τεῦχ. ΚΘ'.

ζομένων μαχαλίδων. Τα αυτά ήθη και έθιμα παρηκολούθουν πανταχού τους μεταναστεύοντας· ή αυτή φιλοπονία και δραστηριότης έχαρακτήρισαν πάσας αυτές τις γενεάς· το αυτό πνεύμα της εθνικότητος συνειδεν εις όμοκεντρον συμμαχίαν πάντας και εν μέσω της φαινομενης διαίρεσεως, ήτις ήτο ως επι το πλείστον αποτέλεσμα ουχι χαμερπών αισθημάτων, άλλ' έσωτερικής τινος μάλλον άνησυχίας και όργώτης φύσεως.

Πρώτη ή γειτονία των ελληνικών πολιτισμάτων και των βαρβάρων κατά πάντα την ανατολικήν παραλίαν της Μεσογείου έμελλε βαθμηδόν να συγχρωτίη τους έτερογενείς λαούς· άλλ' αυτή συνάμα εξεπύρρευσε και την αντίπαθειαν, ή τον φόβον των νοσημονεστέρων προς τους άγροίκους, τον φόβον των υποδεεστέρων προς τους ανωτέρους και την ποθητικήν πλείονεξίαν των ίσχυριών κατά των αδυνάτων· ώστε πάλιν ή Εύρώπη υπό της Ελλάδος ως ταξίαρχου περιεσπασμένης συνεπλάκη μετά της Ασίας, όπου επεκράτει ήθη μάχιμον και πλούσιον έθνος το των Περσών.

Άλλεπάλληλοι άγωνες έδιδαξαν εξ εκείνης της εποχής τους Έλληνας πόσον έδύνατο προς άλλους συγκρινόμενοι· όθεν άπαλλαγέντες των κινδυνων εις την ιδίαν αυτών πατρίδα επεχείρησαν να καταπολεμηθώσι τον έχθρον εις την έστιάν του. Το παράδειγμα της άνδρίας και των κατορθωμάτων του Άγησιλάου έπρεπε να έμπνεύση θάρρος και έλπίδος εις μεγαλεπήβολον άνδρα, όποιος άντίτειλεν όλίγω ύστερον ο Αλέξανδρος εις τον όρίζοντα της Έλληνικής χώρας. Διό ου μόνον υπό φιλοδοξίας, ή φιλοτιμίας εθνικής, αλλά και υπό προορισμού τινος ανωτέρου κινούμενος απέφραττε να θυμαστώσθαι εις τον κόσμον δια παντός την Ελλάδα συνδέων, ουτως ειπείν, την Εύρώπην μετά της Ασίας, καθώς άλλος μονάρχης ο Κωνσταντίνος μετά πολλούς κατοπιν αιώνας έσπούδασε να μεταγγίση την Δύσιν εις την Ανατολήν.

Όποια όμως διαφορά μεγαλοπροσύνης και συμβεβηκότων! Ο μόν αυτοκράτωρ της Ρώμης μετά των αγαλμάτων, των άνδριάντων και των άλλων καλλωπισμών αυτής μετέφερεν εις το Βυζάντιον πάντα της μουσαράς και έπαχθοūs ξενοκρατίας τα σύμβολα και χαρακτηρισματα, την Λατινικήν γλώσσαν, τους νόμους της τυραννικής δημοκρατίας, τους πομπώδεις τέλους της δεσποτικής άρχης, τα πολυάριθμα αξιώματα των όργάνων της εξουσίας, την λέπραν της άγενοūs συγκλήτου, την άχρηστον διατριβήν του παρελθόντος, τας σεάσεις των πραιτωριανών, τον αίματόφυρτον και βουλευτηρίου τόπον επέχοντα ίππόδρομον, τα άπάνθρωπα και σκανδαλώδη της θηριομαχίας και των μονομάχων θεάματα, την γοητείαν των μουσικών άκουσμάτων, τα άργυρώνητα άνδράποδα και πάσαν της άρχαίας πρωτευούσης την τρυφήν και σπατάλην.

Ο δε υίός της Ελλάδος διέδωκεν από του Έλλησπόντιου μέχρι του Γάγγου ποταμού τα γράμματα, τας επιστήμας, τας τέχνας, τα κέρδη της εμπορίας, την ευημεσίαν του βίου και πάντα της συγκοινωνίας τα αγαθά· επί του Έλληνικού εδάφους ήτο αδύνατον να μεταφρευθώ και να καρπορορήσθαι εις πολύν χρόνον ή αθάνατος και άπόλυτος δεσποτία της Ρώμης. Διό τουτο

άμέσως σχεδόν, ή όλίγω ύστερον προπαρεσκευάσθη ίσχυρά των άδικουμένων αντιπολίτευσις κατά δολίας και πονηράς κυβερνήσεως. Ο λαός αυτός στασιάζων συχνάκις ύβριζεν αναφανδόν την καταδυναστείαν, έλοιδορεί εις το ίπποδρόμιον τους ένίοτε μόν αίρετικούς, συχνάκις δε και τυραννόφρονας διαδόχους του άποικιστου Κωνσταντίνου, εξήτει δημοθυμαδόν την κατάργησιν της υπό του Εύαγγελίου άπαγορευομένης δουλείας (κοπιδέμευ) και την έλάττωσιν βαρυτάτων και άσυνήθων φόρων. Το δημοτικόν κόμμα, οι λεγόμενοι Πράσινοι, έλάμβανον και τα όπλα εις την Αντιόχειαν, την Αλεξάνδρειαν και αυτήν την καθέδραν, διαμαρτυρούμενοι κατά της άδικίας· άλλ' επί πάντων ή Εκκλησία, φυσικός συνήγορος και προστάτης του έθνους κατά πάσας τας περιστάσεις, άντιπαρετάττετο κατά το δυνατόν εις τας παρανόμους πράξεις, και γενναίως είτε δια των οικουμενικών συνόδων, είτε δια του Πατριάρχου και της περι αυτον χορείας προεκινδύνει. Διό τουτο θεωρείτο ως κέντρον της κινήσεως, ως δεσμός του έθνους, ως άγκυρα ιερά του κλυδωνιζομένου της πολιτείας σκάφους. Έξήσκει δε τότε (μέχρις Ιουστινιανού μάλιστα) ου μόνον πνευματικήν, αλλά και πολιτικήν τρόπον τινά δύναμιν· επειδή αυτή έχειροτόναι τους αυτοκράτορας, αυτή έλάμβανε την όμολογίαν της πίστεως αυτών και τον βασιλικόν της ύπηρεσίας δροκον, αυτή τους έχρειεν, αυτή τους περιέβαλλε την αυτοκρατορικήν πορφυραν και το αυτοκρατορικόν ζέμμα, ταυτα δε απέτιθεντο επί της τραπέζης του θεοπροπού της άγιας Σοφίας· ναός, όθεν κατά καιρούς τινας μόνον απέιδιδοντο πάλιν. Ποτάκις δε και απ' άμβωνος, ή του πατριαρχικού θρόνου αποδυσπετούντες οι Χρυσόστομοι, οι Κύριλλοι, οι Άθανάσιοι έξηλεγχον την διαφθοράν του πολιτεύματος και έσηλίτευον την άσωτίαν των πολιτευομένων! Ποτάκις και οι σοφοί του έθνους έτόλμων να ύψώσωσι την φωνήν! Η τοιαύτη άντενέργεια απέβαινε αναγκαία, έφόσον διήρκει ο δεσπομός· να σφερώσθαι το Έλλ. φοιχείον, καθώς την ύποθαλπουσαν αυτό θρησκείαν, τόσώδε μάλλον όσω ή άρχή επανήρχετο εις τας αυτάς εξεις. Ματαιώς τις των αυτοκρατόρων υπενδίδου εις τα δικαιώματάτης ανεγνώριζε την άτομικήν έλευθερίαν· διότι οι μετ' αυτόν ουδαμώς έδίσταζον τα πάντα να ανατρέψωσιν, ώστε και οι νόμοι αυτοί λατινιστί έθισπίζοντο, έως ου πρώτος Βασίλειος ο Μακεδών, αξιος τωόντι του όνόματος κατά τουτο, έφίλοτιμήθη να αποκαταστήσθαι την γλώσσαν του έθνους εις την σύνταξιν των θεσμών του. Αλλ' ο Ιουστινιανός απ' ου καθηνάλωσεν όλους τους αποσταταμιευμένους θησαυρούς, εγύμνωσε τους ύπηκόους επιβάλλων νέους και άνηκούστους μέχρι τουδε δαυμούς, κατεδίωξε τα γράμματα, εκλείσει τα σχολεία, έφυγάδευσε τους λογίους, εις λατινικήν γλώσσαν εξέδωκε και αυτός τον κώδικα και τας εισηγήσεις, και τους πανδέκτας εκτός των νεαρών, σπουδάζων εκ παντός τρόπου να αναβρίψισθαι τα ζώπυρα του Ρωμαϊσμού, και να καταστήσθαι έντελώς άνεούθουν την άρχην δια του φόβου και της δόξας· όθεν και 30χιλιάδες έσφάγησαν εις μίαν και μόνην και ουτου άνταρσίαν έντός αυτής της πρωτευούσης. Τούτων δε ουτω γινομένων είκότως και ή επι-

κράτεια Ρωμανία εξηκολούθησε να γράρηται και να λέγηται επί των δημοσίων έγγραφων. Αλλ' εν τω ή Έλληνική φωνή τοιουτοτρόπως ένθεν μόν εξουθενουμένη υπό της αύλης, ένθεν δε εγκαταλειμμένη αδιόρθωτος, απ' ου καθρηγήθησαν αι μαθήσεις, διεσθείρετο και εξηχεριούτο εις τα στόματα του άμαθοūs και χυδαίου όχλου, μάάλιστα δε των μισθοφόρων ξενικών ταγμάτων και των εισβαλοντων βαρβάρων Σλάβων και Βουλγάρων και Αράβων και άλλων τοιούτων· διεσώζετο τούναντίον άγήη και άνθηρά και χαρίεσσα εις το ρητορικόν στόμα και τα συγγράμματα των θεηγόνων παιτέρων της εκκλησίας έναμιλλωμένων προς τα άριστα της άρχαίας φιλολογίας απομνημονεύματα· ίσως μάάλιστα έμελλε και καθαρωτέρα να διατηρηθώ, άν επί πάμπολλα έτη δεν εκλείοντο υπό των εικονομάχων και οι νοαί του Θεού, όπου ήκούετο ή σαφής γλώσσα του ιερού Εύαγγελίου, έδιδάττετο δε δι αυτής ή χριστιανική ήθική· Αμα όμως παρήλθεν ο κίνδυνος του διωγμού, ανεράνη πάλιν ως άθώα περιστέρα μετά τον κατακλυσμόν ή Εκκλησία του Θεού και αναλαβούσα αυής την κηδεμονίαν του έθνους εξηκολούθησε να περιποιηται πρό πάντων και να γράρη μέχρις εσχάτων καθαράν όσον έδύνατο την άρχαίαν του γλώσσαν. Διό τουτο εν τω αι άλλαι προτροπάδην καταφέρονται εις την διαφθοράν, επ' όσον μακρύνονται εκ του χρυσού της άκμης των αιώνος, μόνη σχεδόν ή Έλληνική παραδόξως ανατρέχει εις τα όπίτω, όσημέραι δε διορθουμένη και των έτερογενών, ή έτεροφύλων λέξεων τον συρφετόν άπεφορτίσθη, και κατά την συνθήκην των φράσεων βαθμηδόν βελτιούται, ώστε ουδέν άπίθωνον φαίνεται και εις ημάς να παλινδρομήσθαι τοσοούτον, ώστε να πλησιάζη τουλάχιστον, καθώς πιστεύουσι τινες εις των Αλεξανδρινών το ύρος.

Πρώτος Έλλην αυτοκράτωρ άνεδείχθη Λέων ο Θράξ, όθεν και παρ' άπαντος έπαιρημήθη του λαού· Αλλ' οι άγαθοί ήγεμόνες αναφαινοται εκ διαλειμμάτων ως Όάσεις χλοεραί υπό άχανών έρήμων περικυκλούμεναι. Τοιαύτη πολιτική κατατρύχουσα και έκτραχύνουσα τους ανατολικούς λαούς δεν έδύνατο ουτε τους δυτικούς να ώρελήσθαι· δια τουτο έπερίσσειεν ή μεταξύ αυτών αντίπαθεια, απ' ουτου μάάλιστα ή της Κωνσταντινουπόλεως επισκοπή προεδιβάσθη εις πατριαρχικόν θρόνον· δια τουτο προσέτι δεινοπαθούντος του ύπηκόου και άφηνιάζοντος ενεθαβύζονοντο των εξωτερικών έχθρων τα στίφη και πανταχόθεν να εισβάλωσιν εις την επικράτειαν ώρμήθησαν.

Τούναντίον ή μεγαλοπραγμοσύνη και εύνοιαι και γενναιότης του ένδόξου Έλληνος πορητου της Ασίας δια της μεγάλης κατά πάντα πραότητος και ανοχής των ξενικών έθιμων και θρησκευμάτων έστερέωσε το κράτος της δυνάμεώς του έντός όλίγων έτών από των παραλίων της Τρωάδος μέχρι των εσχάτων της Ινδίας· όθεν πολλοί ήγεμόνες όσον ο Δαρειός, ο Πώρος και Ταξιλης και άλλοι, απ' ου ήθη έστερέθησαν της εξουσίας των νικηθέντες, ήγάπων ειλικρινώς τον Αλέξανδρον, ηύχοντο δε προς τον ουρανόν υπέρ αυτού ως αν ήτο παλαιός των φίλος! Κατά δυστυχίαν όμως οι φιλόανθρωποι του Μακεδόνος σκοποί τα-

χέως εμπαιώθησαν, οι δε σταυροφορικοί πόλεμοι άντι πολιτισμού σύγχυσιν μάλλον ύστερον έφερον· όθεν τα μόν έθνη της Ανατολής επανήλθον κατ' όλίγον εις τον πρώτον ανεπίμικτον και χαύνον και άπραγμονα και ιδιόβροθυμον βίον, ή δε έμφιλοχωρήσασα μισαλλόδοξος θρησκεία άπληλοτρίωσε παντελώς σχεδόν την Ασίαν εκ της Εύρώπης.

Ούτω σήμεραν εκ των διαφόρων μεγάλων αυτής μερών ή μόν άπόκεντρος Κίνα και Ταρταρία και Ιαπωνία διέμειναν παντελώς άπροσπέλαστοι, παίγιον λαοπλάνων δογμάτων και λάφυρον δεσποτικής εξουσίας· διό και υπό έμφυλιών, ή ξένων ήθη πολέμων κατασπαράττονται, έως ου κατασταθώ ή μετά της Εύρώπης αυτών ίσορροπία· ή δε Περσία, απ' ου έδέχθη το κοράνιον και πολλαχώς συνεταράχθη, πολιτεύεται ήδη δεσποτικώτερον, ή το παλαι, έως ου ή γειτνίασις της Ρωσσίας επενεργήσθαι κατ' όλίγον επ' αυτής πολιτικώς τε και ήθικώς όσον ένδέχεται. Αλλ' εν τω μεταξύ των δύο τούτων άκρων περιλαμβάνεται ως τρίγωνον, ή Ινδία, μεγάλη έκτασις αγαθής και ευόρου γης εις κολλας διαιρουμένη και πλουσίας χώρας, εξ ου άπαριθμουμένον τυχόντως ένταυθα τας πλείστου αξίας λόγου παραλληλίζοντες ως έγγιστα προς τας άρχαίας.

Βουχαρία	Βάκτρα, Βακτριανή
Σομαρκάνδα	Σογδιανή
Δεκάν	Δελιναβάδας ;
Bombay)	Παταληνή.
Surat)	Πάταλα.
Camboye	Άραχωσία
Ασχώρ	Άρια
Σίκαι, ή Σέτζαι	Χωρασμία
Cachemir	Σάγγαλα ; Γαγγίτις
Βεγγάλ	Νύσσα ;
Καλκούτια	Μαλλοί
Μουλταν	
Νεπάλ)	Δαρδανείες ;
Βουταν)	
Πεχελί	Πευκελιώτις
Πατνα	Παλιβοθρα
Σινδ	Ινδοσκυθία
Άγρα	Άργιατον
Caboul	Παροπαμισάδα
Κανδαχάρ	Άνδαξ ;
Έρατ	Άρτανή, Παρθία ;
Άσσάμ	Άσσαμηνοί ;
Άρζγκαν	Γαιδρωσοί ; Δράγγαι.
Punjaub	Παροπάμισος ;
Σεϋλαν	Σαλική, Ταπροβάνη
Μαλακα	Χρυσή Χερσονήσος
Σουμάτρα	Γαβαδίου νήσος
Βελουδοισταν	Αρβιες

Πρό 200 έτών και επέκεινα επελθόντες οι Άγγλοι εκυρίευσαν διάφορα μέρη, τα μόν παρά των Γάλλων, τα δε παρά των Λουσιτανών, ή Ολλανδών κατά χίμαρσ, άλλα δε αυτοί καθυπέταξαν δια του πολέμου πάντα πρόφατιν εις τουτο θηρεύοντες· άλλ' ώρέλησαν άρα γε αναλόγως και τους λαούς ; Κατέστησαν αυτόθι την

ἐλευθερίαν; ἐξήπλωσαν τὰ ἀγαθὰ τοῦ πολιτισμοῦ; κατέπαυσαν τὰς δεισιδαιμονίας καὶ τὴν εἰδωλολατρείαν; συναναστρέφονται οἱ Ἰνδοὶ μετὰ τῶν Εὐρωπαίων; συνεισφέρουσιν εἰς τὴν κοινὴν τῆς ἀνθρωπότητος πρόοδον; ἢ δουλεύουσι τὸν κτήν ὡς ἀνδράποδα, μόνον δὲ οἱ κατικτιπταὶ ὠρελοῦνται, ἀρ' ὅτου κατεστάθησαν εἰς τὰ παράλια τοῦ Ωκεανοῦ.

Τοῦτο μαρτυρεῖ μέχρι τοῦδε τῶν πραγμάτων ἡ πεῖρα ὅθεν θλίβεται τῶν φιλόφρωνος πολιτικῶς ἀναλογιζόμενος ὅτι τόσο λαοὶ διάγουσιν ἀποκληρωμένοι, τρόπον τινὰ ἐκ τῆς κοινωνίας τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἔθνων, ἢ δὲ εὐδαίμοναυτῶν χώρα παράγει πλῆθος ποικίλων προϊόντων πρὸς κάρπωσιν ἑνὸς μόνου καὶ τούτου μακρόθεν ἐλθόντος.

Πρὶν διαγραφῶμεν τὰ ἦδη καὶ τὸν χαρακτῆρα τῶν λαῶν τῆς Ἰνδίας καὶ ἰδιαιτέρως τῶν Σινῶν, τελευταίου βασιλείου, τὸ ὅποιον προσέλαβον πρὸ πέντε περίπου ἐτῶν οἱ Ἀγγλοὶ αὐξήσαντες τὸ μὲν ὑπῆκρον διὰ τεσσάρων σχεδὸν ἑκατομμυρίων πλῆθους, τὸ δὲ ταμεῖον διὰ 25 ἑκατομμυρίων φράγκων, νομιζόμεν περιεργὸν νὰ ἐπιβλέψωμεν εἰς ὀλόκληρον τὴν Ἀγγλοκρατομένην Ἰνδικὴν χώραν.

Τὰ ὄρια αὐτῆς ἐκτείνονται ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ μέχρι τοῦ Ἰνδικοῦ Καυκάσου εἴτε τῶν ὀρέων Himalaya, διαχωρίζοντων αὐτὴν ἐκ τῆς κεντρικῆς Ἀσίας καὶ περιέχει μὲν ἐπέκεινα τῶν μυρίων τετραγωνικῶν λευγῶν, τρέφει δὲ ὡς 150 ἑκατομμυρίων κατοίκων, κυβερνωμένων ὑπὸ προνομιοῦχου ἐταιρίας ἐμπορικῆς; διὰ τριῶν προεδρίων, τοῦ τῆς Μαδράς, τῆς Καλκούτας καὶ τῆς Bombay ὑπὸ τὴν ἐπιστάσιν καὶ διεύθυνσιν ἀντιβασιλέως διοριζομένου παρὰ τοῦ Ἀγγλικοῦ ὑπουργείου· ἀλλ' ἡ ὑπερτότη τῆς πολιτικῆς διεύθυνσις ἀνήκει εἰς ἰδιαιτέρον οὐμβούλιον ἐδρεῖον ἐν Λονδίῳ Leadenhall steet.

Ὁ Γεώργιος Buist ἐκδότης τῶν χρονικῶν τῆς Ἰνδίας κρίνων ὑπερμεγέθη ἦδη τὴν ὑπάρχουσαν ἐπικράτειαν, μέμφεται καὶ αὐτὴν τὴν ἄλωσιν τῆς Λαχωρίας, διότι οἱ νομοὶ κακῶς κατ' αὐτὸν διοικούμενοι ἐπιβαρύνουσι τὴν διέπουσαν τὰ τῆς Ἰνδίας ἐμπορικὴν ἐταίριαν, ἐπαπειλοῦσι δὲ καὶ κίνδυνον· ἔπειτα ἂν οἱ Ἀγγλοὶ θελήσωσι νὰ ἐκτείνωνται πάντοτε κατὰ τὸ ἐπικρατήσαν μέχρι τοῦ νῦν σύστημα, ἀνάγκη πᾶσα νὰ περιλάβωσι καὶ πολλοὺς ἄλλους νομοὺς, οἷον τὸ Κυρπὸρ, Βαχαβουλπορ, Ραϊπούτ πρὸς νότον καὶ δυσμὰς, τὸ δὲ Γιάμοο καὶ Κασμίρ πρὸς ἀνατολὰς καὶ ἄρκτον καθὼς καὶ τὸ Οὔδε. Ὑδεραβὰδ, Μυζὸρ καὶ Τραβαγκὸρ καὶ τινὰς ἄλλας μεταξὺ διειλημμένης ἐπαρχίας.

Ἄν δὲ τὸ ἀνάπαλιν προτιμήσωσι νὰ εἰσάξωσιν αὐτῶν τὸν πολιτισμὸν, ἢ εὐτυχία ὑπάρχει βεβαιότερα. Ἐπιπολὺν χρόνον λέγει κατεπλάγημεν ὑπὸ βαρβάρων θριάμβων· ἀλλ' ἀκούσωμεν σήμερον τὰς ὀδυνηρὰς τοῦ ὑπηκόου φωνὰς, ἐπειδὴ ἠναγκασμένοι νὰ διατηρηθῶμεν νὰ διασπείρωμεν τὰ ὀλίγα ἡμῶν στρατεύματα εἰς ἀπεραντὸν ἑκτασιν· ἀνάγκη ἄρα ὑπάρχει νὰ περιορισθῶμεν παύοντες τοὺς ἐπιθετικὰς πολέμους.»

Οὕτως οἱ συνετοὶ κατακρίνουσι τὴν ἀπληστον πλεονεξίαν τῆς Ἀγγλίας. Καὶ ἡ μετ' ἐπαναστάσεως τῆς πόλεως Μουλτάν τῶν Μαλλῶν καὶ ἡ ἐφοδὸς τῶν Σινῶν κατὰ

τῶν Ἀγγλ. τόπων ἔδωκαν εὐλόγους αἰτίας πολέμου, ὅσας ἀπεπερατώθη διὰ τῆς ὑποταγῆς αὐτῶν· τελευταίον ὁμῶς οὐχὶ μόνον ἡ δαπάνη αὐξάνει, ἀλλὰ καὶ οἱ ἔχθροὶ πολλαπλασιάζονται κατὰ τὰ μεθόρια· ἐπειδὴ ἀμέσως πρὸς ἀνατολὰς διεγείρονται οἱ Σίνες (Βιρμάνοι) μέγα βασιλεῖον χωρίζομενον ὑπὸ τῆς Βεγγάλης διὰ τῶν ὀρέων Ἀρακάν. Ἡ κυβέρνησις εἰρηνεύσασα μετ' αὐτοῦ κατὰ τὸ 1820 ἀποποιεῖται κατὰ τὸ φαινόμενον νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τόπους ἐνώλει, νοσεροῦς καὶ καταπεπικνωμένους ὑπὸ δασῶν, ἀλλὰ κατὰ τὸν Ἰούλιον μῆνα τοῦ 1852 πάλιν ἐκήρυξε πόλεμον κατ' αὐτῶν.

Πρὸς ἀνατολὰς καὶ βορρᾶν εὐρίσκειται τὸ Νεπάλ, χώρα βουνώδης καὶ ὀλιγαρχικῆ καταλήγουσα μὲν εἰς τὴν ὑπώρειαν τοῦ Ἰνδικοῦ Καυκάσου, διήκουσα δὲ εἰς 200 λεύγας ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς καὶ 40 ἀπ' ἄρκτου πρὸς νότον, καὶ περιέχουσα δύο ἑκατομμύρια ἀνδρῶν μαχίμων, φιλελευθέρων καὶ προπετῶν εἰς τοὺς κινδύνους. Ἄν καὶ πρὸς τὴν πολιτείαν ταύτην διάκχηται φιλικῶς τὸ γενεῶν ἢ Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως, πιθανὸν ὁμῶς ὅτι ἐνδοσίμου τινὸς δραξαμένη διαβουλεύεται νὰ παρατείνῃ ἕως ἐκεῖ τὴν λεγομένην προστασίαν τῆς. (1)

Πρὸς ἄρκτον καὶ δυσμὰς τῆς Λαχωρίας καὶ τῆς Σκίνδης (Ἀραχσσίας καὶ Ἰνδοσκυθίας) ζῶσιν οἱ φιλοπόλεμοι λαοὶ Γαιδρωσοὶ (Αφγχανιστάν) καὶ Παροπάνισοι (Βελουχ σάν) συνειθισμένοι εἰς τὰς ληστρικὰς ἐκδρομὰς καὶ τὴν λεηλασίαν ἐπὶ τῶν εἰρημένων ἡμῶν τόπων· ὥστε τὰ ἀγγλικά στρατεύματα θέλουσιν ἀναγκάζεσθαι πάντοτε νὰ ἀποκρούωσι τοὺς Νουμίδας τοῦτους τῆς Ἰνδίας μέχρι τῆς ἐξίας τῶν Ἀλλὰ τὰ ἐκ τῶν αὐτοχθόνων Ἰνδῶν, εἴτε Συπαγίων συγκεῖμενα τάγματα ἐπιτήδεια εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἀστυνομικῆς τάξεως καὶ τῆς προουρᾶς τρέμουσιν, ὅταν πρόκηται νὰ ἀντιμετρηθῶσι πρὸς τοιοῦτους μαχητὰς. Ἀνάγκη ἄρα πᾶσα νὰ ἐπισωρευθῶσιν αὐτοῖσι Ἀγγλικά κυρίως στρατεύματα, ἀλλὰ τούτων ἡ συντήρησις ἀποβαίνει εἰς ἄρκρον δαπανηρὰ, ὥστε ἀπὸ 40 χιλ ἴσως αὐξάνουσιν εἰς 40, προστεθειμένη εἰς 250 περίπου ἑγχωρίων στρατιωτῶν.

Τὰ ἀτμόπλοια ὠρέλησαν πολὺ τοὺς Ἀγγλοὺς εἰς τὴν Ἰνδίαν· διότι οὐ μόνον τὰ μετὰ τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας (Ἄδεσ) καὶ τοῦ Περσικοῦ κόλπου συγχωροῦνται ἐπιταχύνουσιν, ἀλλ' ἀναπλέοντα καὶ εἰς ποταμοὺς ἐβόηθησαν τὰς κατὰ ξηρὰν γενομένης στρατιωτικῆς πράξεως εἰς τὸν πόλεμον τῆς Λαχωρίας (Punjaud) καὶ τῶν Σινῶν (Βιρμάνων).

Πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι εἰς τὴν Ἀγγλικὴν Ἰνδίαν μάλιστα ἀναφαίνεται καθ' ἑλὴν αὐτοῦ τὴν δύναμιν ἢ ὑπεροχὴν τοῦ Εὐρωπαίου· ἐπειδὴ διὰ μόνης τῆς εὐφύας καὶ τῆς τόλμης του δεσπόζει τοσοῦτων λαῶν καὶ τοιαύτης χώρας. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν πρώτων Ἰσπανῶν θαλασσοπόρων εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀμερικῆς οὐδέποτε καὶ οὐδαμοῦ ἐφάνη τοσοῦτον τὸ κράτος τῆς

(1) Διὰ τούτου τοῦ ὀνόματος ἡ Ἀγγλία ἐπεκρίθη νὰ καλέσῃ τὴν πικρίαν καὶ τὸ βάρος τῆς ὑποταλοῦς κατακτησεως, καθὼς εἰς τὴν Ἑπάρνησον.

ἀνδρίας τῶν κατείκων τῆς δύσεως ἐπὶ τῶν σχετικῶς μαλθακῶν καὶ χαύνων τῆς Ανατολῆς, ὥστε μόνον 70000 Ἀγγλοὶ, εἴ ὧν 50000 στρατιῶται, οἱ δὲ λοιποὶ ἔμποροι, πολιτικοὶ καὶ ναυτικοὶ, ἀρκούσι νὰ ἐκπιέζωσιν, εἴτε διὰ τῆς συναλλαγῆς, εἴτε διὰ τὸν δασμῶν 150 ἀνθρώπων ἑκατομύρια.

Μεταξὺ αὐτῶν εὐρίσκονται καὶ ὡς 40000 μιζογενεῖς, δηλ. ἀπόγονοι Ἀγγλῶν καὶ ἰθαγενῶν· ἀλλ' οὗτοι συγχωνεύονται μετὰ δύο, ἢ τρεῖς γενεάς εἰς τοὺς ἰθαγενεῖς, ἢ τοὺς Τοπῆς, ἀπογόνους τῶν πρώτων Πορτογάλλων. Αἱς αὐτοῦ τοὺς μιζογενεῖς ἀποδίδονται πᾶσαι αἱ νεώτεροι θέσεις διὰ νὰ μινωσιν ἀφωσιμένοι εἰς τὴν ἐξουσίαν· ἐπειδὴ μόνον αἱ τρεῖς προεδρίαι Μαδράς, Bombay καὶ Καλκούτα περιέχουσιν 64 ἑκατομύρια, οἱ δὲ ἕτεροι νομοὶ Benares, Delhi, Allahabad, τὰ περὶ τοὺς Βιρμάνους, ἢ Scinde καὶ Poojau 45 ἑκατομύρια, τὰ δὲ ὑποτελῆ κράτη 40.

Οἱ Ἀγγλοὶ λαμβάνουσιν ὡς φόρον τὸ ἡμῖσι σχεδὸν τῶν καρπῶν τῆς γῆς· εἰς τοῦτο δὲ πρόσθετος τὸ τελῶνιον, τὸ μονοπώλιον τοῦ ἄλατος καὶ τοῦ ὀπίου καὶ τοὺς φόρους τῶν ὑποτελῶν, ἢ προστατευομένων λαῶν. Ἐξακόσια ἑκατομύρια εἰσπράττονται καὶ δαπανῶνται κατ' ἔτος εἰς τὰς διαφόρους χρεῖας πρὸς ὠφέλειαν τοῦ κρατοῦντος ἔθνους· ἀλλὰ καὶ τὸ χρέος τῆς διεπούσης ἐμπορικῆς ἐταιρίας ἀνεβαίνει κατὰ τὸ 1843 εἰς ἐνεακόσια ἑκατομύρια φράγκων.

Ἡ ἐμπορικὴ ἐταιρία, ἣτις διοικεῖ τὴν Ἀγγλοκρατομένην Ἰνδίαν, ἀγοράζει τὸ δικαίωμα τοῦτο παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τινα ἔτη. Τὸ δὲ τελευταῖον παραχωρητήριον περιορίζετο μέχρι τοῦ 1825· ἀλλ' ὡς φαίνεται, ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις δὲν θέλει ἀναδεχθῆ τὸ βάρος τῆς ἐμπεριστατοῦ τοσοῦτων λαῶν· Κυβερνήσεως, καθὼς καὶ τὸ ὑπέρογκον αὐτῆς χρέος. Ἄν δὲ τοῦτο ἐγένετο, οἱ ὑπάρχοντες ἄσῳτοι καὶ ἀπίσῳτοι μισθοὶ ἐμελλον βεβλῶως νὰ ἐλαττωθῶσιν. Ἡ τοιαύτη ὑπόψια ἐκφοβίζει ἀπὸ τοῦδε τοὺς ἦδη αὐτῶν ἀπολαύοντας· διότι κατὰ τὸ 1828 πενήντην ἑκατομύρια διεφορήθησαν ἐπὶ λόγῳ μισθοῦ εἰς 1,306 ὑπαλλήλους πολιτικούς, δικαστικούς, ἐκκλησιαστικούς κλπ. ὥστε περιέρχονται εἰς ἕκαστον αὐτῶν ὡς 40, 000 φράγκων! διαιτέρως δὲ εἰς τὸν στρατὸν οἱ μὲν στρατηγοὶ λαμβάνουσιν ὡς 100,000 φράγκων, οἱ δὲ χιλιάρχοι 40,000 ὡς καὶ ὁ ὑπολοχαγὸς ἔχει 6,000 κατ' ἔτος. Οὐδεμίαν ἐπικράτειαν τῆς Εὐρώπης ἐμισθοδότησε τοὺς δημοσίους ἀνθρώπους τοσοῦτον ἄσῳτος.

Ἐπειδὴ ὁμῶς τὸ διαίρει καὶ βασιλεὺς ὑπάρχει πατροπαράδοτον σύμβολον καὶ πολιτικὸν τῆς Ἀγγλικῆς δυνάμεως ἀξίωμα, ἴσως οἱ λαοὶ ὀλίγον ὠφελῶσιν ἐξ ὀποιαισδήποτε τοιαύτης περὶ τὴν δυναστείαν μεταβολῆς.

Ἄλλ' ἐπὶ τέλος πού ἄρα γε θέλει κατανήσει τὸ μέγα τοῦτο πολιτικὸν οἰκοδόμημα τῆς Ἀγγλοσαξωνικῆς φυλῆς; Ἐνδέχεται νὰ ἐπαναστατήσῃ τὸ πλῆθος τῶν ἀνδραπόδων κατὰ τοῦ δεσπότου; Ἀμφιβάλλομεν. Ἐπειδὴ οἱ μαχιμώτατοι μεταξὺ τῶν λαῶν αὐτῶν ἀπέχουσι πολὺ ἀπ' ἀλλήλων, ὥστε λείπει ἡ σύμπνοια καὶ συμφωνία, καθὼς καὶ ὁ πατριωτισμός.

Ἐπειτα ἡ διαφορά τῶν φυλῶν καὶ τῶν θρησκευμάτων καταπιέζει αὐτοὺς ἐτι μᾶλλον, καθὼς τοὺς Μουσουλμάνους, τοὺς Σίνες καὶ πολλοὺς τοιοῦτους ἄλλους ὑποτρέφει δὲ τὴν προδοσίαν καὶ προλαμβάνει τὰς συνωμοσίας, καθὼς συνέβη ἦδη πολλάκις. Κατὰ τὸ 1809 45,000 ἑγχωρίων στρατευμάτων ἐπανεστάτησαν κατὰ τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν προεδρίαν τοῦ Μαδράς. Ἐπιτήδειοι ἀξίωματικοὶ διετήρησαν τὴν πειθαρχίαν καὶ τάξιν· προσετέθη δὲ εἰς τοὺς ἀντάρτας καὶ τὸ ἐξ Εὐρωπαϊῶν πυροβολικόν. Καὶ ὁμῶς ἐπειδὴ ὁ ἄρχων τοῦ Μαδράς ἐγνώριζε τὴν ἀτομικὴν δύναμιν τῶν Σιπαγῶν, ἐκίνησε κατ' αὐτῶν ἑπτὰ τάγματα πεζικοῦ καὶ τρεῖς ἵππικοῦ ἔλας· μετ' ὀλίγον δὲ ὡς ποίμνια προβάτων οἱ 45,000 ἐφυγον ἐμπροσθεν μόνον 7,000 Εὐρωπαϊῶν. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ 1807 φρούριον ὄχυρον τὸ Vellore ὑπὸ 3000 ἀνταρτῶν (στρατιωτῶν) ὑπερασπιζόμενον ἐκυρίευσαν ἐξ ἐφόδου 600 ἵππεῖς Ἀγγλοὶ δι' ἑνὸς μόνου τηλεβόλου.

Ἄλλ' ἦτοχος σχεδὸν ἐκ τῶν ἐντός, δὲν ἔχει ἄρα γε ἐξωθεν τουλάχιστον νὰ φοδηθῇ ἡ Ἀγγλικὴ Ἰνδία; Θρασεῖς καὶ ἀπότολμοι πειραταὶ δύνανται νὰ βλάψωσι πολλαχού τὰ παράλια, βοηθούμενοι ὑπὸ ναυτικῆς τινος μοίρας, καθὼς συνέβη ἐπὶ τῆς Ἀυτοκρατορίας τοῦ Βοναπάρτου. Καὶ στρατεύματα δὲ εὐκόλως ἀποβιβάζονται, ἀλλ' ὁ ἐξ αὐτῶν κίνδυνος ματαιοῦται ταχέως διὰ τὸν καύσωνα καὶ τὸ νοσερὸν τοῦ κλίματος ἐκτός καὶ πολλῶν ἄλλων.

Μόνον λοιπὸν τὴν Ῥωσίαν φοβεῖται ἡ Ἀγγλία ἐπὶ τῆς Ἀσίας (1)· διότι ἡ Μοναρχία αὕτη ὡς ἐξ ἡμῶσιν Εὐρωπαϊκῆ καὶ Ἀσιατικῆ συνάπτει τὰς δυνάμεις τοῦ τε πολιτισμοῦ καὶ τῆς βαρβαρότητος. Τὴν εἰσβολὴν δὲ αὐτὴν ὑποπεύουσι καὶ διαθρυλλοῦσιν αὐτοὶ οἱ Ἀγγλοὶ (Edward Warren· ἡ Ἀγγλικὴ Ἰνδία τοῦ 1843). Ἐξήκοντα, ἢ ὀγδοήκοντα χιλιάδες στρατὸς καταβάς τὴν Κασπίαν θάλασσαν ἀποβιβάζεται εὐχερῶς εἰς τὸν λιμένα τῆς Ἀστεροβάδης κατὰ τὰ βόρεια δηλ. ὄρια τῆς Περσίας. Οἱ σύμμαχοι προσφέρουσιν ἐκεῖ εἰς ποὺς Ῥώσους καὶ ἐφόδια καὶ ὀδηγούς καὶ πᾶσαν τὴν ἄλλην συσκευασίαν ὥστε νὰ εἰσχωρήσωσι διὰ μέσου τῆς Ἀριανῆς (Εἶρατ) εἰς τὴν Χωρασμίαν, (Κασμίρ) αὐτῶν δὲ ὡς τὸ Κανδαβάχ ὀλίγας δυσκολίας ἔχουσι ν' ἀπαντήσωσι, μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας φθάνουσιν εἰς τὴν Βρετανικὴν Ἀγγλίαν.

Διαβαίνων ἐκ τῆς Γερμανίας ὁ Ῥωσικὸς στρατὸς ἐλπίζει νὰ αὐξήθῃ διὰ τῶν ὀρεστίων θελιοντῶν ὡς ἐτοίμων πάντοτε νὰ ἐπιπέσωσιν εἰς τὰς εὐθαλεῖς τῆς Ἰνδίας πεδιάδας. Τρεῖς δὲ, ἢ τέσσαρες μάχαι μετὰ τῶν Ἀγγλικῶν στρατευμάτων, τῶν ὁποίων πυρὴν ὑπάρχουσιν ἰθαγενεῖς χαῦνοι, κρίνουσιν εὐθὺς τοῦ πολέμου τὴν τύχην, ἔπειτα αἱ τοπικαὶ ἀνταρσίαι φερόμεναι κατὰ τῶν προεδρίων ἐπισφραγίζουσι τὴν καταστροφὴν τοῦ δράματος.

(1) The Great Northern bear, μεγάλην ἄρκτον τοῦ βορρᾶ ὀνομάζουσιν αὐτὴν οἱ Ἀγγλοὶ τῆς Ἰνδίας.

'Αλλ' ἡ 'Ρωσία ὡς περίουσι καὶ προβολευτικῆ προβαίνει βραδέως καὶ ἀσφαλῶς. Ἐκτός τούτου ὁ αὐτοκράτωρ Νικόλαος ἔχει σταθερὰν ἀπόφασιν νὰ καταβάλῃ τὰς ἐπαναστάσεις, ὡς ἀπέδειξεν εἰς τὴν Οὐγγαρίαν, καὶ νὰ ἐνασχοληθῇ μᾶλλον περὶ τὰς Εὐρώπης, ὥστε εἰς πολλὸν χρόνον οἱ πολιτικοὶ τῆς Βρετανικῆς Ἰνδίας δύνανται εἶναι νὰ ὑπνώττωσιν (1).

Εἰς ἄλλους ἄρα καιροὺς καὶ εἰς ἄλλα ἔθνη ἀποταμιεύει ἴσως ἢ θεῖα πρόνοια τὴν ἐξημέρωσιν καὶ ἐνότητα τοσοῦτων ἀποκλήρων λαῶν, τὴν σύστασιν αὐτῶν εἰς ὁμοσπονδίαν, τὴν ἐπανάκλησιν τῆς ἀρχαίας αὐτῶν εὐμερίας καὶ τὴν ἐκπλάτυσιν τῆς χριστιανικῆς πίστεως εἰς τὴν εὐδαίμονα χώραν ἐκείνην, ὅπου ἐδίδαξε τὴν θείαν ἀλήθειαν ὁ δυσπιστότατος τῶν ἀποστόλων, ἂν δὲν λανθανώμεθα, ὁ Θωμᾶς. Διότι τῶν πνευματικῶν καὶ ψυχωσωτηρίων ἔργων ἡ ἐπιχείρησις οὐδαμῶς συμβιβάζεται μετὰ τῶν κοσμικῶν ὠφελιμάτων καὶ τῆς ἐμπορικῆς κερδοσκοπίας.

Προπαρασκευάζοντες ὁμοῦ τὸ μέγα ταῦτο τῆς ἐνότητος διαφόρων φυλῶν ἔργον δι' ἄλλα ἀποτελέσματα οἱ Ἀγγλοὶ ἐξηκολούθησαν νὰ ἐκτείνωσιν ὑπὸ διάφορα προσχήματα τὴν δυναστείαν των καὶ ὁμημέραν ἡνίκα κυριεύουσι. Τούτων δὲ τελευταῖοι ἐχρημάτισαν οἱ Ἄριοι ἴσως τὸ πάλαι, νῦν δὲ Σίκαί, ἢ Σίκαϊ κυριωνομούμενοι. Οἱ λαοὶ οὗτοι ὁπαδοὶ τῆς αἰρέσεως ψευδοπροφήτου ἱεροῦ Νανάκα λεγομένου κατὰ τὸ τέλος τοῦ 16 αἰῶνος παραδέχονται ἀπλῶς μόνον τὴν ὑπαρξίν ἐνός Θεοῦ, πιστεύουσι δὲ εἰς τὴν μετεμψύχωσιν καὶ σέβονται ἰδιαιτέρως ὡς ἱερὸν πάντων τῶν ζώων τὸν βουῦν, ὅσον ἀποστρέφονται ἀσπίνδως τοῦ Οὐμανοῦ.

Ἐμπρέποντες ὑπὲρ πάσας τὰς ἄλλας φυλάς τῆς Ἰνδίας κατὰ τὸ φιλοπόλεμον καὶ ἐθελοκίνδυνον, ἐδοξάσθησαν μάλιστα ἐσχάτως βασιλεύμενοι ὑπὸ μεγάλου βασιλέως καὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν νεωτερισμῶν ὅπως τῶν ζηλωτῶν ἀνδρῶν, τοῦ διαπύσιου 'Ρουγγέτ Σίγγ διαδεχθέντος τὸν πατέρα του κατὰ τὸ 1794.

Πολεμήτας εὐδοκίμως τὸν ἡγεμόνα τῶν Παροπαμισαδῶν Σιάχ Ζιμασὺν ὑπέταξεν ἐπιτηδεῖως τὴν Ἀραχωσίαν, ἐπειτα δὲ ἐξηκολούθησεν ἐνοχλῶν τοὺς ἄλλους γείτονας. Ἐπὶ τοῦ μεταξὺ Μαρατῶν καὶ Ἀγγλῶν πολέμου ἔκλινεν εὐφρῶς εἰς τοὺς αὐτοὺς, ἀλλ' ὕστερον περιωρίσθη ὑπ' αὐτῶν, ὅτε ἀπεδείχθη καταφανέστερον ἡ φιλοδοξία του καὶ κατακτήσεων ἐπιθυμία. Καὶ ὁμοῦ κατὰ τὸ 1813 αὐτὸς προσέλαβε τὴν Χωρασμίαν (Κασμῆρ) μετέπειτα ἤρπασε παρὰ τοῦ Σιάχ Σουγιάχ τὸν πολυτιμώτατον καὶ ὀγκωδέστατον τῶν ὑπαρχόντων ἀδαμάντων τῆς Ἀνατολῆς, τὸν περίφημον Κόχ 'Ινδῦρ, κειμήλιον τῶν μοναρχῶν τῆς Μογγολίας, τὸν ὅποιον ἐμελλε καὶ αὐτὸ νὰ λάβωσι μετὰ τεσσαράκοντα περίπου ἔτη οἱ νέοι δεσπόται τῆς Ἀραχωσίας Ἀγγλοὶ ὡς λάφυρον τοῦ πολέμου.

Φιλόδοξος δ' ἐκ φύσεως καὶ πλεονέκτης καὶ ἀήσυχος κατατροπώσας τοὺς Γαιδρωσοὺς ('Αφγάνας) ἔλαβε

(1) Revue Britanique Juillet 1852.

παρ' αὐτῶν τὸν περιμάχητον νομὸν Peshawer, καθὼς καὶ ἄλλας τινὰς τοπαρχίας.

Ὅτε δὲ μετὰ τὴν καταστροφὴν καὶ ἐξορίαν τοῦ Ναπολέοντος οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ διεσκορπίζοντο ἐνθεν κακεῖθεν ὡς φαιριεταί καὶ ὡς περιρτοί, περιπλανώμενοι εἰς τὴν Ἀσίαν δύο ἐξ αὐτῶν ὁ Ἀλλαρ καὶ Βεντούρα κατήνησαν εἰς τῆς Ἀραχωσίας τὸ βασίλειον, ὅπου προσήνεγκον τὸ στρατιωτικὸν τῶν ἐπάγγελμα εἰς τὸν 'Ρουγγέτ Σίγγ. Ἡ φήμη τῆς τύχης αὐτῶν ἐρείκυσε κατόπιν καὶ ἄλλους πολλοὺς σύγκλυδας τοιοῦτους, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀναφέρει ὁ Warren καὶ δύο ὡς Γραικοὺς τὸν Hest καὶ Hureleck. (.)

Οἱ πολεμισταὶ οὗτοι ὠργάνισαν μὲν τακτικὸν στρατὸν καὶ ἐσήγαγον τὴν στρατιωτικὴν τάξιν τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἡγεμόνος τῆς Ἀραχωσίας ἀλλ' ὑπορόντο πάντοτε ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων, θεραπεύμενοι δὲ καὶ ὑπὸ τῶν ὁμῶρων Ἀγγλῶν ὡς συμπατριῶται, κυρίως ἐφρόντιζον μόνον νὰ θησαυρίσωσι πρὸς καιρὸν καὶ νὰ ὠφελῶσιν ἐκ τῶν περιστάσεων ὅθεν καὶ τὰ οἰκονομήματά των εἰς τὴν ἐμπορικὴν ἔταιρίαν τῆς Βρετανικῆς Ἰνδίας ἐνεπιστευοντο, αὐτῆς δὲ καὶ τὰ συμφέροντα κατὰ διαφόρους τρόπους ὡς ἐδύναντο περιεποιούντο.

Ἐν τούτοις οἱ Ἀγγλοὶ ἐπὶ προφάσει δώρων ἐπεμφαν κατὰ τὸ 1831 πρὸς τὸν 'Ρουγγέτ τὸν λοχαγὸν Burnet παραγγειλάντες νὰ κατασκοπεύσῃ καὶ γεωγραφῆσῃ ἀκριβῶς ἅπασαν τὴν χώραν, μάλιστα δὲ τὰς ὄχθας τοῦ 'Ἰνδοῦ· αὐτὸς δὲ φιλοτιμούμενος νὰ ἐκπληρώσῃ ἐντελέστερον τὴν ἐντολὴν εἰσεχώρησε μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς Σογδιανῆς (Βουχαρίας) Σακῶν καὶ Μασσαγετῶν καὶ Φρούρων τῆς ἀρχαιότητος.

Ἀλλ' ὁ 'Ρουγγέτ κύριος τῆς Ἀρίας ἐγλίχθη ἤδη καὶ τῆς Ἰνδοσκυθίας (Scinde) καὶ τῶν παραποταμιῶν τοῦ 'Ἰνδοῦ· πρὶν δὲ εἰσελθῆ αὐτόθι ἐγκαθίσταται εἰς μέρος τῶν Παροπαμισαδῶν (τὸ Peshawer) ὅπου ἀπέθανε κατὰ τὸ 1837, ἀφίς 80.000 στρατοῦ καὶ 360 τηλεβόλα καθὼς καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ μετὰ 20 μηνῶν βασιλείαν, ὁ δὲ ἔγγονος κατακαλύφθη ὑπὸ τὰ ἐρείπειά τινος κτιρίου ἐξαιρέτως πετόντος.

Τότε κατέλαβε τὸν θρόνον υἱὸς τις ἐξ ἄλλης γυναίκης τοῦ 'Ρουγγέτ Σίγγ· ἀλλ' ἀναχωρησάντων τότε τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἀξιωματικῶν ὁ στρατὸς ἀπέπτυσε τὰ χαλινὰ τῆς κειραρχίας· ὅθεν λεηλατῶν καὶ κατατρέχων τὴν ὁμορον κατατροπώθη ὑπὸ τῶν Βρετανικῶν ρυλάγγων παραχωρήσας καὶ 300 τηλεβόλα εἰς τὴν ἐξουσίαν των. Διὰ τὸν πόλεμον τοῦτον (ἐπὶ τοῦ γενικοῦ ἀρχοντος Hardinge) ἡ ἐμπορικὴ ἔταιρία ἐδαπάνησε κατ' ἔτος 12—13 ἑκατομμύρια φράγκων ἐπέκεινα τῆς προσόδου. Ἐκτοτε τὸ βασίλειον τῶν Ἀραχωσίων ἐκηρύχθη ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας καὶ ἐτάχθη αὐτόθι φρουρὰ δεκακισχιλίων στρατιωτῶν· ἐπειτα δὲ καθυστερήσαντος τοῦ φόρου, ἡ μὲν τῆς Ἀραχωσίας ἡγεμονία ἐδόθη προσωρινῶς εἰς ξένον δυνάστην μέχρις ἐνηλικιότητος τοῦ νομίμου διαδόχου, αἱ δὲ μικρότεροι τοπαρχίαι τῶν Ἀρίων συμπεριελήφθησαν εἰς τὴν Ἀγγλικὴν Ἰνδίαν, στρατὸς δὲ 40.000 ἐξ ὧν 10.000 Εὐρωπαῖοι, ὑποβληθεῖς εἰς αὐστηροτέ-

ραν τάξιν διορίσθη νὰ προστατεύῃ καὶ ὑπερασπίζηται μόνος τῆς χώραν· ἀλλ' ὁ ἄρχων ἐπέστησε φρουρὰν ἀξιόλογον εἰς τὰ ἐπιμαχώτατα μέρη τῆς μεθορικῆς γραμμῆς 54.000 στρατ. καὶ 120 τηλεβόλα, ἀπεσταμειύθησαν δὲ αὐτόθι καὶ ἐφόδια ἱκανά. Ἡ δὲ ἔταιρία εἰσέπραξε δέκα ἑκατομμύρια φράγκων ἐκ τῶν ὑποτελῶν καὶ κηδεμονευομένων τούτων ἐπαρχιῶν, ἐπειτα δὲ ταῦτα ἠξήθησαν εἰς 17, διὰ δὲ τῆς μονοπωλίας τοῦ ἄλατος καὶ τοῦ ὀπίου εἰς 25.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ εἰρήνη ἀποκατεστάθη, ἠλάττωσεν ὁ Hardinge τὸν στρατὸν εἰς 50 χιλ. (1) ἀπὸ 120.000 καὶ 834 ἀξιωματικῶν ὑπὲρ τῶν ὁποίων ἐδαπανῶντο 25 ἑκατομμύρια κατὰ τὸ 1837 καὶ 1846· διάφορα δὲ σχέδια ἠτοιμάσθησαν ὑπὲρ διωρῶν, δι' ὧν ἐμελλον νὰ ποτίζωνται ἐκτεταμέναι πεδιάδες πρὸς αὐξήσιν τῶν καρπῶν καὶ τῆς φυτουργίας τοῦ τέ. Διότι εἰς τοὺς εὐδαίμονας καὶ παμφόρους ἐκείνους τόπους διὰ τῆς γεωργίας τὴν ἀμέλειαν χιλιάδες ἀνθρώπων κατ' ἔτος λιμοκτονοῦσι. Πανταχοῦ πρόνοια πολλὴ ὑπὲρ τῆς γῆς διὰ νὰ ἀποφέρῃ πολλοὺς καρποὺς, ματρία δὲ ὑπὲρ τῶν λογικῶν ἀνθρώπων, καθὼς εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Πόθεν (νομίζομεν) κυρίως προέρχεται ἅπαντα αὐτῆ ἡ ἐπιτυχία τῶν Ἀγγλικῶν ἐπιχειρήσεων; ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς μόνον τῶν ἀξίων καὶ ἐμπείρων ἀνθρώπων. Διότι ὅπου εὖρη τούτους ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις, οὐδένος φειδεται μέσου διὰ νὰ τοὺς κρατῆ ἐπ' ἄπειρον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς. Ἐπειδὴ αὐτοὶ γνωρίζουσι καὶ τὸν τόπον καὶ τὰ πράγματα, εἰς δὲ τὴν θεωρίαν αὐτῶν ἐφθασε νὰ προστεθῇ καὶ ἡ πράξις.

'Αλλ' ἐν ᾧ τὰ πάντα ἤδη ἐφαίνοντο εὐροῦντα, ὁ ἡγεμὼν τῆς πόλεως Μαλλῶν ἢ Μουλτῶν (ὅπου μετὰ κρατερὰν μάχην ἔσθης τὸ πάλαι τρόπαιον καὶ ὁ Ἀλέξανδρος) ὑποτελῶν ποτε εἰς τὸν 'Ρουγγέτ Σίγγ ἐσχίτλιασεν ὑπὸ πατριωτισμοῦ ἴσως ὅτε εἶδε κυρίως τῆς χώρας τοὺς ξένους· ὅθεν οὐ μόνον ἠρήθη νὰ παραδώσῃ τὴν ἀρχὴν εἰς τοὺς παρ' αὐτῶν ἐπιτετραμμένους ἀλλὰ καὶ καὶ ζῶν δύο ἀξιωματικῶν Ἀγγλῶν ἐπαβουλεύθη.

Συγχρόνως δὲ καὶ ἄλλη συνωμοσία γενικὴ ἀνεκαλύφθη κατὰ τῶν Ἀγγλῶν εἰς τὴν Ἀραχωσίαν καὶ Δραγγιανὴν, ἀποδοθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀνακρίσεων εἰς τὴν βασιλομήτορα. Ὅθεν αὐτὴ μὲν συλληφθεῖσα ἐπέμφθη αἰχμάλωτος εἰς τὴν πόλιν Βεναρές, ὁ δὲ Δέαν Μουλράϊ ἡγεμὼν τῶν Μαλλῶν τραπέσι εἰς φυγὴν, ἐπειτα καὶ ἐκ τοῦ ἐλέφαντος (2) ἐπειτα δὲ μεταπηδήσας εἰς Ἴππο μετὰ δευτέραν μάχην διεσώθη εἰς τὴν πόλιν.

Οἱ κάτοικοι πολιερχοῦμενοι ἡμύνοντο γενναίως καὶ

(1) Ἐκάστη προεδρία ἔχει ἰδιαιτέρον στρατὸν ἅπας δὲ συγκροτεῖται ἐκ 240.000 Ἰθαγενῶν, Ἰνδῶν, ἢ Βιωμαθενῶν καὶ 90.000 Εὐρωπαίων.

(2) Καθὼς ὁ Πῶρος ἐπὶ Ἀλεξάνδρον, οἱ ἀρχηγοὶ τῶν στρατευμάτων καθήμενοι ἐπὶ φορείου ἢ σάγματος τινος εἰς τὰ γῶνα τοῦ ἐλέφαντος ἐπισκοποῦσι πάσας τὰς κινήσεις τῆς στρατιᾶς.

ἀπέκτειναν πλῆθος πολεμίων διὰ τε τῶν ἐπιδρομῶν καὶ τῶν τηλεβόλων τοῦ τείχους· ἀλλ' ἐφόδου γενομένης καὶ ὑπονόμων ὀρυττομένων, τοῦ δὲ πυρὸς ἀδιαλείπτως τρεφομένου ἐμελλενεύκότως νὰ ἀνοιχθῇ χαλάστρα· ἡ λιποταξία ὁμοῦ πεντακισχιλίων Σικῶν καὶ 12 τηλεβόλων ἐματαιώσασε τῆς πολιερχίας τὸ σχέδιον, ὅθεν καὶ οἱ πολιερχηταὶ εὐτάκτως ἀπεχώρησαν.

Ἐπικουρικὰ στρατεύματα καὶ ἐφόδια ἐστάλησαν πολλὰ διὰ τῶν ποταμῶν ἐκ τοῦ Bombay καὶ ἀλλαχόθεν πρὸς τὸν στρατηγὸν Which ἀλλὰ κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν ἐξεβρόχη γενικὴ ἐπανάστασις κατὰ διάφορα μέρη ὀλοκλήρου τοῦ νομοῦ τοῦ Pounjaub κινήθησα ὑπὸ τοῦ φανατισμοῦ τῶν ἐνοπιῶν· ἐπειδὴ ἐπιτειλαντος κομήτου, ὅστις ἐνομιζέτο ὅτι προσηγγελλε τὴν πτώσιν τῶν Ἀγγλῶν, τρεῖς ἀρχηγοὶ συνασπίσθησαν διὰ νὰ ἀπαλλάξωσι τῆς ξένης κηδεμονίας τὸν υἱὸν τοῦ 'Ρουγγέτ Σίγγ. Τότε συνεμάχησε μετὰ τῶν ἀνταρτῶν καὶ ὁ Δὸς Μωχαμέτ κυρίαρχος τῶν Γεδρωσίων ὡς ἀντιποιοῦμενος τὰς κυριευθείσας ποτε παρὰ τοῦ 'Ρουγγέτ Σίγγ ἐπαρχίας του. Οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἀγγλικῶν ταγμάτων διαχωρίζομενοι ὑπὸ τῶν μεταξὺ κειμένων ἐπαναστατῶν ἠδύναντο νὰ συνεννοηθῶσιν ὑπὲρ τῶν πράξεων τοῦ πολέμου. Ὁ οὐλαμὸς τοῦ πυροβολικοῦ συγκείμενος ἐκ Μωαμεθανῶν ἐκινήθη κατὰ τοῦ τοποτηρητοῦ τῆς Ἀραχωσίας, οἱ Γεδρωσοὶ ἐξεστράτευσαν ὑπὸ τοῦ Δὸς Μωχαμέτ διοικούμενοι καὶ ἐλεηλάτουσιν τὴν χώραν, ἐδίωξαν δὲ καὶ Ἀγγλοὺς ἀξιωματικοὺς ἐκ τῶν πόλεων, ὅπου ἐφρούρουν. Δύσκολος, προσέτι δὲ καὶ ἐπαχθῆς ἀποβαίνει ἡ ἀφήγησις τῶν διαφόρων ἀκροβολισμῶν, τῶν προσβολῶν, τῶν ἀποχωρήσεων, τῶν αἰχμαλωσιῶν, τῶν στρατηγημάτων καὶ τοῦ πλῆθους τῶν ἀμαξῶν, τὰς ὁποίας ἔφερον ἑκατοντάδες βοῶν ἐνθεν κακεῖθεν, καθὼς καὶ τῶν κεισοφόρων καμήλων καὶ ἐλεοάντων. Ὁ πόλεμος παρίστανε μεγάλην πυρκαϊὰν ἐπινευομένην ἀπέραντον ἐκτασιν, ὅπου ἐκ διαστημάτων ἐφαίνοντο ἀνθρωποὶ σπουδάζοντες νὰ τὴν σβέσωσιν, οἱ πλείστοι δὲ παλαιότες καὶ ἀνταγωνιζόμενοι πρὸς τὸν θάνατον. Κατ' αὐτὴν τὴν περίστασιν ἐχρησίμισε μάλιστα ὑπὲρ πάντα τὸ πυροβολικόν· διότι καὶ οἱ Ἴπποι κατατρέγοντες, οὕτως εἰπεῖν, τὴν γῆν ὑπὸ τοὺς πόδας των τὸ μετέφερον ἐν ῥοπῇ ὅπου προσεκάλει ἡ ἀνάγκη καὶ οἱ πυροβολιστῆται ὑπῆρχον, εἰ καὶ τινες ἄλλοι, ἐξηκμημένοι εἰς τὴν εὐστοχίαν καὶ ταχέαν ἐκπυροσκόρησιν· ὅθεν αὐτὸ προηγεῖτο πάντοτε, κατόπιν δὲ αὐτοῦ ἐπόμενον τὸ πεζικόν καὶ τὸ ἵππικόν διεσκορπίζον τῶν ἐπαναστατῶν Ἰνδῶν τὰ στήθη. Ἄξιον δὲ σημειώσεως καὶ τοῦτο, ὅτι οὐδὲν ἄλλο ἴσως ἔθνος φροντίζει τοσοῦτον περὶ πάντων οὐ μόνον τῶν ἀπλῶς ἀναγκαίων, ἀλλὰ καὶ τῶν πρὸς ἡδονὴν τινα, ἢ βραστῶν τῶν στρατευομένων· διότι κατόπιν αὐτῶν ἔρχονται ἅπαντα τὰ χρεῖωδη· ὅθεν οὕτω γενναίως ἐπιστατοῦμενοι ἀνταμείβουσι καὶ αὐτοὶ διὰ τῆς ἀνδρείας των ἐν καιρῷ κινδύνου τὰς ἐλπίδας τῶν στρατηγῶν καὶ τῆς πατρίδος. Ὁ Οὐελλικτῶν εἰς τοιαύτην ἐπιμέλειαν ἐχρωεῖται πολλὰς νίκας του κατὰ τῶν Γάλλων εἰς τὴν Ἰσπανίαν.

'Αλλ' οἱ Ἀγγλοὶ ἐνίκηθησαν κατὰ κράτος εἰς τὸ Chillianwalla σημαῖα καὶ τηλεβόλα ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ

ἐκυριεύθησαν, χιλιάδες δὲ στρατιωτῶν ἐτρώθησαν, ἢ ἔπεσον νεκροί, μεταξὺ δ' αὐτῶν καὶ 132 ἀξιωματικοί· ἀλλ' ὁ στρατηγὸς αὐτῶν Gough οὐδαμῶς ἀποδειλιάσας ἐνακαρτέρει καὶ περιεταρρεύθη ἐπικουρίαν ἀναμένων. Ἡ ἀγγελία τῆς συμφορᾶς τούτου ἐλύπησε καὶ ἐταπεινώσε τὴν ὄρρὺν τῶν Ἀγγλων εἰς τὸ Λονδίον, ὅθεν εὐθὺς ὁ Charles Napier ἐσχάτως ἀποθανῶν ἐπέμφθη διαδοχὸς τοῦ στρατάρχου.

Ἐν τούτοις οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως Μαλλῶν ἠμύνοντο ἀνδρείως πολιορκούμενοι· ἀλλ' ἐξασθέντος πυρὸς σφοδροῦ ἐν μέσῳ τῆς κεντρικῆς πυριτιδοθήκης, κατεείσθη ὅλη ἡ πόλις, ἐν ᾧ ἐξώθεν τὰ τηλεβόλα κατεδάφιζον τὰ ὀχυρώματα καὶ τὰς ἐκάλξεις. Τοῦτο ὅμως οὐδαμῶς ἐμπόδισε τοὺς Σίκας νὰ ἐξορμήσωσι κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, οὔτε δὲ νέα πυρκαϊὰ ἄλλη τοὺς κατετρόμαξε· δυστυχεῖς! αἱ χαλάστραι ἤδη ἤνοιγον πλαταίαν ὁδὸν εἰς τοὺς Ἀγγλους, καὶ μετ' ὀλίγον αἱ σημαῖαι αὐτῶν ἐμελλον νὰ ἀναστηλωθῶσιν εἰς τοὺς πύργους τοῦ τείχους τῆ 1 Ἰαννουαρίου 1849. Ἀλλὰ καὶ οἱ νικηταὶ ἤτο προωρισμένοι νὰ ἀνατραπῶσιν ὑπὸ τοῦ βόσκοντος πυρὸς εἰς τὰς ὑπὸ νόμον τῆς πόλεως, καθὼς ποτε οἱ Ὀθωμανοὶ εἰς τὰς τοῦ Μεσολογγίου. Ἐπειδὴ οἱ Σίκαι ὑπερασπίσθησαν καὶ τὰ τελευταῖα μέρη τῆς πόλεως μέχρι θανάτου, ὁ δὲ ἡγεμὼν ἀφοῦ κατέφυγεν εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἐξηκολούθει ἀμυνόμενος ὑποχωρῶν ὅμως τελευταῖον εἰς τὴν ἀνάγκην πρότεινε συνθήκας καὶ ἐξῆλθεν ὑπερήφανος διὰ μέσου τῶν πολεμίων στιχηδῶν τεταγμένων πάντων καὶ δαυμαζόντων τὴν εὐψυχίαν του. Οὐδεὶς τῶν στρατιωτῶν του, ἂν καὶ πολλαχῶς ἔπασχον καὶ ἐκινδύνευον, οὔτε ἐμεμφιμοίρησεν, οὔτε ἀηλιπίσθη, κατὰ δὲ τὴν ὥραν τοῦ ἀποχωρισμοῦ δεκαοκτὼ ἐκ τῶν ἀδελφῶν καὶ τῶν πιστοτάτων αὐτοῦ στρατηγῶν ἔπεσον εἰς τοὺς πόδας του δακρυρροοῦντες. Αὐτὸς δὲ ἀνδριζόμενος τότε καὶ πρὸς τὴν φύσιν αὐτὴν ἀντιπαλαιῶν οὐδὲ τὴν οἰ-κογένειάν του ἐστερέξε νὰ ἰδῆ κεκρυμμένην εἰς ὑπόγειον.

Ἡ ἐξέτασις τοῦ φρουρίου ἀπέδειξεν ὅτι οἱ Σίκαι εἶχον ἅπασαν τὴν ἀναγκαίαν σκευὴν καὶ ἐργαστήρια μηχανημάτων πολεμικῶν καὶ ὕλην παντοίαν ἀπόθετον· ἀλλὰ καὶ θησαυροὶ πολλοὶ εὐρέθησαν εἰς μέταλλα καὶ κειμήλια καὶ σάλια πολῦτιμα καὶ πανοπλίας· ἔν γένει δὲ τὸ φρούριον ἐφαίνετο ὡς παντοίων καὶ ἀφθόνων ὠνίων οἶον ὀπίου, Ἰνδικοῦ, ἀρύζης, σίτου, πρατήριον, ἢ καὶ μεγάλη ἀποθήκη ὠχυρωμένη.

Μεταξὺ τῶν γραμμάτων τοῦ Ἰνδοῦ τούτου ἤρωος εὐρέθη καὶ ἐπιστολὴ τοῦ Δόστ Μωχάμεθ ἐγκαρδιούσα αὐτὸν εἰς ἀντίστασιν καὶ ἐπικουρίαν ὑποσχομένη.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ γενικὸν θέατρον τοῦ πολέμου κατὰ τὸ Punjab, οἱ Σίκαι 60,000 τὸν ἀριθμὸν μετὰ 60 τηλεβόλων οὐχ ἤττον ἐθαυμαστώθησαν διὰ τῆς εὐφυΐας τῶν ἐπιχειρημάτων καὶ τῆς εὐστοχίας περὶ τὴν ἐκτέλεσιν. Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ἐφεδρευόντος αὐτόθι Ἀγγλικοῦ στρατοῦ ἀντεῖχε πάντοτε γενναίως ἤρχοντο δὲ πανταχόθεν πρὸς αὐτὸν καὶ ἄλλαι ἐπιλέκτων δυνάμεις, ἐκτὸς τῶν ἐπιστρεφόντων μετὰ τὴν πολιορκίαν τῶν Μαλλῶν ταγμάτων· τέλος τῆ 21 Φεβρ. 1849 προηγουμένων τοῦ πυροβολικοῦ καὶ τοῦ ἰππικοῦ, οἱ Ἀγγλοὶ συνάψαντες μάχην ἐισχώρησαν μέ-

χρη τοῦ κέντρου τῶν ἐχθρῶν καὶ ἠγωνίσθησαν ἀνδρείως τοὺς μὲν φονεύοντες, τοὺς δὲ δειώοντες, ὥστε καὶ ὁ πολέμαρχος αὐτῶν Gough ἐκινδύνευσε νὰ αἰχμαλωτισθῆ.

Ἐν γένει ἡ μάχη ὑπῆρξε κρατερὰ καὶ αἱματώδης, διότι πανταχοῦ συνήρχοντο οἱ νενικημένοι διὰ νὰ συγκροτήσωσι πάλιν σῶμα ἱκανὸν πρὸς ἀντίστασιν, ἢ καὶ βλάβην τῶν νικητῶν· ἀλλὰ τέλος πάντων πολλαχόθεν ἀκροβολιζόμενοι ἠναγκάσθησαν οἱ μὲν ἀρχηγοὶ νὰ παραδοθῶσι σπονδῶν γενομένων, οἱ δὲ Γεδρωτοὶ καταδικασμένοι νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰ ἴδια. Τότε ἐθαύμασαν οἱ Ἀγγλοὶ τὸ πλῆθος τοῦ πυροβολικοῦ τῶν Σικῶν, διότι ὡς 500 τοὐλάχιστον τηλεβόλα μετεχειρίσθησαν οἱ ἐχθροὶ καθ' ὅλον τὸν πόλεμον τούτον.

Μετὰ ταῦτα ἡ μὲν Ἀραχωσία (τὸ Λαχῶρ) καὶ ἡ Δραγγιανή δολόκληρος ὡς δις ἑπανάστα ἐκρηγύθη ὑποτελής, ὁ δὲ μηδέποτε βασιλεύσας ἀνήλιξ κληρονόμος ἀπεχώρησεν εἰς τὸ Λουάχ ἐντὸς τῆς Ἀγγλικῆς ἐπικρατείας λαμβάνων 200,000 φρ. σύνταξιν ἐτήσιως.

Πάντα τὰ μέχρι τοῦδε εἰρημένα ἀποδεικνύουσιν ἀναντιρρήτως ὅτι οἱ Ἰνδοὶ ὑπάρχουσιν οὐ μόνον ἀπλῶς ἄνδρες, ἀλλὰ καὶ μάχιμοι καὶ ῥιψακίνδυνοι. Διαπρεῖται δὲ ὁ αὐτὸς σχεδὸν χαρακτήρ τῶν ἀρχαίων Ἰνδῶν· ἐπειδὴ τοῦ ἀλλοῦ, ἐκτὸς τῆς Ἰνδίας, ὁ μέγας Ἀλέξανδρος ἀπήντησε πεισματωδεστάτην ἀνίστασιν καὶ ἀκραίην πατριωτισμὸν; Ποῖοι ἄλλοι ἠγωνίσθησαν λαμπρότερον ἀμυνόμενοι παρὰ τοὺς οἰκήτορας τῶν Μασσαγῶν, τῶν Βαζίρων, τῶν Σαγγάλων, τῶν Κίρκων, τοὺς Ὀξυδράκας καὶ τοὺς Μαλλοὺς; Ἐκεῖ μόνον ἐκινδύνευσε ἡ ζωὴ τοῦ ἐξάρχου ἀνδρός, καὶ παρ' ὀλίγον ἐμελλε νὰ ἐκλείψῃ ὁ τηλευγῆς τῆς δόξης αὐτοῦ κομήτης. Ἀλλὰ τότε οἱ Ἰνδοὶ ἐμάχοντο ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ ὑπὸ τοῦ ἔρωτος τῆς ἀνεξαρτησίας ὠθούμενοι ὑπερασπίζοντο τὴν αὐτονομίαν τῶν ἐρ' ἡμῶν δὲ ἄγονται βιαίως ὡς ἀνδράποδα εἰς τὸν πόλεμον διὰ νὰ ἐξολοθρευθῶσι μάλιστα ὁμογενεῖς λαοὺς, νὰ κατεδαφίσωσι συναλλήλως τὰς κατοικίας τῶν καὶ νὰ ἐρημώσωσι τὰς πεδιάδας. Καταλαμβάνομεν λοιπὸν ἐντελῶς διατὶ φέρονται χεῖνως καὶ κατηγοροῦνται ὡς ἀκηδεῖς. Οὐδέποτε οἱ Σπαγοὶ, οὔτε οἱ Φελλάχοι, οὔτε οἱ Εἰλωτες δύνανται νὰ διαπρέψωσιν ὡς στρατιῶται μισθοφόροι· ἐπειδὴ ἡ δουλεία ταπεινὸν παντοῦ ὁμοίως τὸν ἄνθρωπον καὶ ὀρθῶς περὶ τούτου εἶπεν ὁ Ὀμηρος

Ἡμισυ γάρ τ' ἀρετῆς ἀποαίνονται δούλιον ἤμαρ

Μόνος ὁ ἐθνουσιασμὸς τῆς θρησκείας δύναται ποτε νὰ ἐμψυχώσῃ ὄψωσιν τοὺς στρατιώτας, καθὼς εἰς τὴν Ῥωσίαν. Ἀλλ' ὅμως πάλιν εἰ Ἀφγκάνοι, οἱ Μαράτοι, οἱ Σίκαι καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶν ἀγέρωχα γένη θέλουσι προξενεῖ διαρκῶς εἰς τοὺς Ἀγγλους φόβον, ἂν καὶ ἡ διαίρεσις τοῦ ἐξασθενῆ, ἢ δὲ ἐνδεῖα περιορίσῃ τὰ μέσα τῆς ὑπερασπίσεως.

Οἱ Ἰνδοὶ ἐν γένει θεωρούμενοι πάσχουσι διὰ τὴν καλλονὴν καὶ εὐφορίαν τῆς πατρίδος τῶν. Ἐπειδὴ ὑπ' αὐτῆς θελγόμενοι εἰσεβάλλον ἑκαταὶ τόσοι ξένοι λαοὶ εἰς αὐτήν. Διαφέρουσι δὲ τῶν ἄλλων κατὰ τοῦτο ὅτι

διετήρησαν ἀναλλοίωτον τὸν ἐθνικὸν χαρακτήρα, οὔτε τὰ ἤθη τῶν ὄψωσιν μετέβαλον.

Ἡμεροὶ ἐκ φύσεως καὶ ἐπιεικεῖς δελεῦνται τὴν αἱματοχυσίαν. Ἄν καὶ ὁμογενεῖς, ὑπάρχουσιν ὅμως διετηρημένοι πολιτικῶς. Περιηγούμενος ἅπασαν τὴν Ἰνδίαν νομίζεις ὅτι διαβαίνεις διὰ μέσου πολυπληθῶν ἐρειπίων διεσπαρμένων καθ' ὅλην τὴν χώραν· διότι τὰ ἀσυνάρτητα αὐτῆς μέρη φαίνονται ὡς λείψανα μεγάλου τινὸς σώματος διαλυθέντος.

Κατὰ τὰς ἀρχαίας παραδόσεις εἰς τὴν Ἰνδίαν πρὸ πάντων ἤμαζον τὰ γράμματα, αἱ ἐπιστῆμαι καὶ τέχναι, ἀλλὰ καὶ οἱ πρόγονοι ἡμῶν μόνον σημεία τινὰ τούτου τοῦ πολιτισμοῦ ἔφθασαν. Ἀφοῦ ἡ θρησκεία ἐξέλιπεν ἀναπληροῦται σήμερον παρὰ τῶν Βραχμάνων ὑπὸ γελοίων δευδαμοιῶν. Μόνον αὐτοὶ οὐδέποτε ἐστερέξαν ν' ἀποκαλύψωσιν εἰς τὸν τυχόντα τῆς θεολογίας τῶν τὰ μυστήρια, τὰ ὅποια τελοῦνται μάλιστα εἰς τὸ Βέναρης, πόλιν, ὅπου ἐξαίρετως διαβιοῦσιν οἱ ἱερεῖς καὶ λόγιοι. Ἀλλ' ὁ Ἀθηναῖος Γαλανὸς ἐγκατασταθεὶς αὐτόθι οὐ μόνον, ὡς φαίνεται, εἰς τὰ ὄργια τῶν ἐμυσταγωγῆθη, ἀλλὰ καὶ πολλὰ αὐτῶν δογματικὰ βιβλία εἰς εὐκρινῆ καὶ γλαφυρὰν ἐνταύτῳ Ἑλληνικῆν γλῶσσαν μετέηγε. Ταῦτα δὲ μετ' ἀξιεπαίνου Ζήλου καὶ ἰδίας δαπάνης ἐξακολούθει δημοσιεύων ἤδη πρὸ ἱκανῶν ἐτῶν ὁ ἔφορος τῆς δημοσίου Βιβλιοθήκης Κ. Κωζάκης Τυπάλδος.

Μόνον οἱ Βραχμᾶνες ἐνοοῦσι τὴν ἱερὰν γλῶσσαν τῶν τοιούτων βιβλίων οἶον τὸ Βέδαμ. Οἱ λαοὶ ὅμως πιστεύοντες τὸν αὐτὸν θεὸν Βραχμᾶν διαφέρουσι συχνάκις κατὰ τὴν δογματολογίαν· παραδέχονται δὲ πάντες τὴν ὑπαρξίν ὑπερτάτου ὄντος, καὶ ἄλλων κτισμάτων τῶν μὲν ἀνωτέρων τῶν δὲ κατωτέρων τοῦ λογικοῦ ἀνθρώπου πιστεύουσι ὁμοίως καὶ τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς καθὼς καὶ τὴν τῶν ἔργων ἀνταπόδοσιν εἰς τὸν ἄλλον κόσμον.

Ὁ Βραχμᾶς ὑπὸ πολιτικῶν λόγων κινούμενος διαίρεσε τοὺς ἀνθρώπους εἰς διαφόρους τάξεις δηλ. 1) τοὺς Βραχμᾶνας, 2) τοὺς πολεμιστὰς, 3) τοὺς γεωργοὺς· καὶ 4) τοὺς τεχνίτας ὑποδιαρουμένους καὶ τούτους εἰς ὑπαλλήλους ἄλλους (1).

Ἐκ τῶν Βραχμάνων οἱ μὲν διατρίβουσιν εἰς τὰς πόλεις, αἰσχροὶ ἐπίοτε κατὰ τὸ βίον, διότι πιστεύουσιν ὅτι τὰ ὕδατα τοῦ Γάγγου ποταμοῦ τοὺς καθαρῖζουσιν ἀπὸ παντὸς ῥύπου· οἱ δὲ ζῶσι μονῶται ὡς ἀναχωρηταὶ ἐνθουσιώδεις, θεοβλαβεῖς καὶ ὀκνηροί. Ἐξ αὐτῶν ἐλαβεν ὁ Πυθαγόρας τὴν νηστείαν, τὴν προσευχὴν, τὴν ἐχεμυθίαν καὶ τὴν ἐκστασιν.

Οἱ πολεμιστὰι λέγονται Ῥαγιά ὡς οἱ ὀνομαζόμε-

(1) Ὁ Στράβων καταλέγει ἐπὶ τὰ μέρη τοῦ πλῆθους τῶν Ἰνδῶν 1) τοὺς φιλοσόφους, 2) τοὺς γεωργοὺς (ἀπαλλαιτωμένους τῆς στρατείας) 3) τοὺς ποιμένας καὶ θηρευτὰς 4) τοὺς χειρῶνακτας καὶ κατήλους· 5) τοὺς πολεμιστὰς 6) τοὺς ἐφόρους, ἢ κατασκόπους τῆς Κυβερνήσεως 7) τοὺς οὐκ ἐνδύοντες συμβούλους τοῦ Βασιλέως, εἴτε ὑπαλλήλους.

νοὶ ἰππόται τοῦ Μεσαίωτος, ἀλλ' ὡς τοιοῦτοι διαπρέπουσι καὶ ὀλόκληροὶ λαοί, οἶον οἱ Μαράτοι.

Οἱ γεωργοὶ ἦσαν σιβαστοὶ καὶ εἰς τὰς ἀντιπολεμουμένας φυλάς, οὗτ' ἐνωχλοῦντο παρ' αὐτῶν· οὐδέποτε ἐκαίοντο τὰ λήια, οὔτε τὰ δένδρα ἐκόπτοντο.

Οἱ τεχνίται καταμερίζονται εἰς ὅσα ὑπάρχουσιν ἐπιτηδεύματα, ἐξακοῦσι δὲ πάντοτε ὅτι ἐπηγγέλλοντο οἱ πατέρες τῶν.

Ἦρχεται ὅμως καὶ ἄλλη ἕκτη τάξις Ἰνδῶν συμπεριλαμβανούσα πάντας τοὺς θήτας, τοὺς νεκροθάπτας, τοὺς καθαριστὰς τῶν ὁδῶν κτλ. λέγονται δὲ οὔτοι παρῖαι καὶ οὐδεὶς τοὺς πλησιάζει, οὔτε κἂν τοὺς ἐγγίξει ὡς μιαιροῦς καὶ βδελυγμίας.

Ἄλλοι Πουλιχί λεγόμενοι ζῶσιν ἐπὶ τῶν δένδρων εἰς τὸ βάθος τῶν δασῶν.

Πᾶσαι αἱ τάξεις οὗται οὔτε συγκοινωνοῦσιν ὁμοῦ, οὔτε συντρέγουσιν, οὔτε ἐπιγαμίας ἐκτελοῦσιν (ὡς τὸ πάλαι. Στραβ.).

Ὅταν ὅμως ὑπάγωσιν ὡς προσκυνηταὶ εἰς τὸν ναὸν ἢ συναστροφή καὶ συνδιαίτησις ἐπιτρέπεται.

Φακίροι καλοῦνται μηναγύρται τινες, ἢ εἶδος ἀσκητῶν φανατικῶν οἵτινες σκληραγωγοῦνται καὶ βασανίζονται παντοιοτρόπως διότι οὔτε κτενίζονται, οὔτε πλύνονται. Ἐκάστη κόμη ἔχει φόρον τινὰ προωρισμένον εἰς βοήθειαν αὐτῶν καὶ εἰσπραττόμενον ἐλευθέρως δις τοῦ ἔτους.

Οἱ πολεμιστὰι τρώγουσι κυνήγιον καὶ προβάτου κρέας. Ἡ ἰχθυοφαγία συγχωρεῖται εἰς τινὰς γεωργοὺς ἄλλοι δὲ τρέφονται διὰ χόρτων καὶ γάλακτος, πάντες δὲ ἐν γένει διακρίνονται κατὰ τὴν νηφαλιότητα.

Οἱ Ἰνδοὶ νομφεῦνται ἐκ μικρᾶς ἡλικίας, προηγηθέντος ἀρραβῶνος, ὅστις ὅμως συχνάκις διαλύεται ὑπὸ διαφορῶν προφάσεων· τότε δὲ ζητεῖται ἱκανοποίησις μέχρις ἐκδικήσεως, ἢ ἀποζημιώσεως. Αἱ γυναῖκες τῶν Ἰνδῶν διάγουσι σωφρόνως, ἐπίοτε ὅμως ἐκτραχηλίζονται καὶ εἰς ἀνοσίους σχέσεις, ὁ δὲ σύζυγος ἀπαιτεῖ ἀποζημιώσιν καὶ διὰ τὴν ἀπουσίαν τῆς γυναίκος καὶ δι' ἑσα ἑδαπάνησε πρὸς ἀνευρέσιν τῆς καὶ διὰ τὰ νόθα, ἢ μοιχαλικά τέκνα, ὅσα αὐτὴ ἔφερεν εἰς τὴν οἰκίαν του. Κατὰ τοῦτο οἱ Ἰνδοὶ συμπερνοῦσι μετὰ τῶν Ἰνδαϊκῶν νόμων. Δευτερόμ. Κεφ. ΝΓ'. Εἰς τινὰς τάξεις εὐρίσκειται ἡ πολυγαμία.

Πολλάκις λέγουσιν οἱ Ἰνδοὶ ὅτι κάλλιον νὰ κἀθηταί τις παρὰ τὸ νὰ περιπατῆ (ὥστε ἐφ' ἐνός σχήματος ἀκινήσιᾳ διατελέσας τὴν ἡμέραν ὅλην. Στραβ.) νὰ κοιμᾶται παρὰ τὸ νὰ ἐργηγοῦ, καὶ ὅτι ὁ θάνατος ὑπερέχει πάντων (τὸν δὲ θάνατον νομίζουσιν οἱ Ἰνδοὶ γένεσιν εἰς τὸν ὄντως βίον τὸν εὐδαίμονα τοῖς φιλοσοφῆσαι. Στραβ.).

Ἡ ἀρχιτεκτονικὴ τῶν διαμένει ἐλεεινὴ μετὰ τόσους αἰῶνας. Οὐδεμίαν ἔχουσι ἰδίαν μηχανικῆς, ἢ γεφυροδοποιίας.

Οἱ ναοὶ τῶν (παγῶν) ἔχουσι σχῆμα σταυροειδές· τὰ ἀγάλματα ἵστανται κατὰ τὸ μέσον αὐτῶν, ὥστε νὰ τὰ βλέπωσιν οἱ μὴ δυνάμενοι νὰ εἰσελθῶσι παρῖαι. Ἡ θρησκεία τοῦ Βραχμᾶ διαιρεῖται εἰς πολλὰς (83;) αἰρέσεις· ἅπαντες ὅμως οἱ διάφορα προσβύοντες συζῶσιν εἰρηνικῶς.

Ευρίσκονται πολλοί Μωαμεθανοί εις την 'Ινδιαν, ἀπόγονοι Σαρακηνῶν, ἢ Ἀράβων μεταειστυγάντων ἐμ πορικῶς, ἢ ἀποικιακῶς αὐτόθι, ἢ εἰσβαλόντων διὰ τῶν θπλων ἀπὸ τοῦ ὀγδόου ἢ ἠ αἰῶνος.

Πολύτιμοι λίθοι, μαργαρίται, ἀμβαρ, ἐλεφάντινα ὄσῃ, χρυσός, ἄργυρος, χρυσοφάντοι καὶ μεταξωταὶ καὶ βαμβάκεραι ὀθόνη, ἀρώματα, σάκχαρ, ὄπιον διάφορα πολύτιμα ξύλα, χρώματα κτλ. ἀποτελοῦσι μέρος τοῦ 'Ινδικοῦ ἐμπορίου.

Εἰς τὰς μεγάλας πόλεις ὑπάρχουσι ξενῶνες (Sa da birt, καταστημένοι ὑπὸ τοῦ τοπάρχου, ἢ τῶν πλουσίων κατοίκων, ὅπου οἱ ξένοι καταλύουσι καὶ τρέφονται ἀμισθί.

Οἱ ἀγροὶ φορολογοῦνται κατ'ἐκτίμησιν, ἢ κατ'ἐκτασιν.

Τινὲς τοπάρχει λαμβάνουσι τὸ ἤμισυ τοῦ προϊόντος, ἄλλοι τὰ 2]5, ἄλλοι δὲ, ἀλλὰ σπανίως τὸ 1]4 τὸ δὲ σάκχαρ, ὁ καρφές, τὸ βαμβάκιον, τὸ ἐρυθρόδανον (ἰνδικόν) ἢ μήκηνα κτλ. ὑπόκεινται εἰς προσδιωρισμένον ὄρον εἰσπραττόμενον εἰς χρήματα.

Ὁ λαὸς καταπιέζεται διὰ πολυειδῶν καὶ αὐθαϊρέτων φόρων.

Τὸ ἐμπόριον ὅμως πολλάκις προστατεύεται διὰ τὰ μὴ-μετατοπισθῆ ἀλλαχοῦ βαρυνόμενον ὑπὸ ἀδίκων, ἢ ὑπερβολικῶν φόρων.

Ἐκτὸς τῆς θρησκείας ὀλίγον ἴσως διαφέρουσι τὰ ἥθη τῶν πλείστων λαῶν τῆς 'Ινδίας· ἀλλ' ἡ θρησκεία δύναται πολὺ· ἐπειδὴ ἡ μὲν Ὀθωμανικὴ καθιστᾷ θεοβλαβεῖς καὶ δεισιδαίμονας, ἡ δὲ τοῦ Βούδα εἰδωλολάτρων καὶ ἀναιδεῖς ὡς τοὺς ἀρχαίους Γυμνοσοφιστὰς Βραχμᾶνας, ἡ δὲ τοῦ Βραχμᾶ ἀκηδεῖς καὶ φαντασιοσκόπους.

Ἐκ τῶν δεισιδαιμονιῶν, τὰς ὁποίας ἐμπνέουσι τοιαῦτα θρησκείαι εἰς ἀμαθεῖς λαοῦ, καταπλήττει μάλιστα τὸν Εὐρωπαίων ὁ ἐνθουσιασμός, διὰ τοῦ ὁποίου αἱ χηρεύσασαι γυναῖκες, ἢ καὶ φίλοι ἐνίοτε ρίπτονται εἰς τὴν πυρὰν, ὅπου καίεται τοῦ συζύγου τῶν ὀνεκρός. Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἐλοκαυτώσεως ἀναφερόμενον καὶ παρὰ τοῦ Στράβωνος Βιβλ. ΙΕ' ὑπερβαίνει κατὰ τὸ ἀλλόκοτον τὰς ἀνθρωποθυσίας τῶν ἀγρίων ἐθνῶν· διότι οἱ μὲν Καρχηδόνοι π. χ. ἔκαιον συνήθως τοὺς αἰχμαλώτους, ἢ τοὺς ἐχθρούς των, οἱ 'Ινδοὶ ὅμως προσφέρουσι ἀφ' ἑαυτῶν ἐλεεινὰ καὶ ἐκούσια θύματα, ὥστε οὔτε φίλτρον παίδων, οὔτε ἀγάπη ἄλλων συγγενῶν, οὔτε ἀπολαύσεις καὶ ἡδοναὶ τοῦ κόσμου ἐμποδίζουσι τὴν γυναῖκα ἀπὸ τῆν ἐκτέλεσιν τοῦ σκοποῦ αὐτῆς. Καὶ ὁ μὲν Ἀγαθοκλῆς νικῆσας τοὺς Καρχηδόνιους ἐδυνήθη διὰ παντὸς τὰς καταργῆσθαι τὰς ἀνθρωποθυσίας τῶν βαρβάρων ἐκείνων εἰς τὴν 'Ινδιαν ὅμως ἐξακολοθεῖ εἰσεῖτι ἐπαναλαμβανόμενη ἐκ διαλειμμάτων ἢ ἀπηνῆς αὐτῆ πράξεως δύο ἤδη σχεδὸν αἰῶνας, ἀφ' ὅτου οἱ Ἀγγλοὶ ἐγκαθιδρύθησαν ὡς δεσπόται!

Συχνάκις οἱ συγγενεῖς ἐμποδίζουσι διὰ τῆς συμβουλῆς των τὰς γυναῖκας νὰ πίπτωσιν εἰς τὴν πυρὰν, ὅπου καίεται ὁ νεκρός τοῦ συζύγου των. Κατὰ τινὰς δὲ ἡ ἀδεια αὐτῆ ἀγοράζεται βαρυτίμως παρὰ τῆς ἐξουσίας. Πολλάκις ἡ φιλοτιμία ὠθεῖ τὰς γυναῖκας εἰς τὴν τοιαύτην αὐτοκτονίαν, ἂν ἐφθαναν νὰ ἐκφράσωσιν ὅτι δὲν θέλουσιν ἐπιζῆσει μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀν-

δρός. Ἐπειτα συνήθως ποτίζονται ναρκωτικὸν τι φάρμακον, καὶ ἔρχονται εἰς ἀνασθησιάν τοῦ κινδύνου, ἢ ἀποναρκοῦνται.

Ἐν γένει οὗτ' εὐφυῖας ἐλλείπονται, ὡς ἴθωμεν, οἱ 'Ινδοὶ, οὔτε ἄλλων πλεονεκτημάτων, ὅσα συνήθως ἐπαινοῦμεν. Τὰ βιομηχανικά των ἔργα ἐξέχουσιν ἐνίοτε κατὰ τὴν τελειότητα. Οἱ Εὐρωπαῖοι θαυμάζουσι π. χ. τὴν χρυσοχοϊκὴν των· ἐπειδὴ ἄνθρωποι ταπεινοὶ περιφερόμενοι εἰς τὰς ὁδοὺς, ὡς παρ' ἡμῖν οἱ γανωταὶ τῶν χαλκωμάτων, ἢ καὶ αὐτοὶ οἱ σιδηρουργοὶ καὶ κοσμηνοποιοὶ Αἰγύπτιοι, προσκαλοῦνται εἰς τὰς οἰκίας διατὰ κατασκευάσωσιν ἐκ τοῦ προχείρου δακτυλίου, ἐνώτια, ἢ ἄλλα τοιαῦτα κοσμήματα. Εἰς ἀσκόδ, ἢ μάρσυπος (ταγάρι, ταγαρσίκα) ἀπὸ τῶν ὤμων κρεμάμενος περιλαμβάνει ἅπαντα τὰ ἀναγκαῖα ἐργαλεῖα Ἀφ' οὗ καθίστη εἰς γωνίαν τινὰ τῆς αὐτῆς· ὁ τεχνίτης ἀνάπτει εὐθὺς πῦρ, ἔπειτα δὲ ἐτοιμάσας καὶ τὴν καπνοσύριγγα, τὴν ὁποίαν φέρει ἀδαλείπτως τρυχὸν εἰς τὸ στόμα, ἀρχίζει νὰ χωνεύη, νὰ σφυροκοπῇ, νὰ ῥιζιζῇ καὶ διαφόρως νὰ εἰδοποιῇ τὸ μέταλλον, ἔως οὗ σχηματίσῃ τὸ παρηγγελμένον πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἔπειτα στιλβωμένον καὶ διαυγές προσφέρεται εἰς τὴν οἰκοδόποιαν ὡς ἀγλαόν τι δῶρον ἐκ χειρῶν βυραροῦ πολλάκις καὶ θαναύσου ἀνθρώπου.

Ἡ τοιαύτη χειρωνακτικὴ ἐπιτηδείότης τῶν 'Ινδῶν ἔχει ἴσως καὶ ἄλλας αἰτίας, ἀλλὰ καὶ ἡ κληροδοσία, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ αὐτοῦ ἐπαγγέλματος ἀπὸ πατρός εἰς υἱόν, καθὼς εἰς τὴν ἀρχαίαν Αἰγυπτὸν, τελειοποιεῖ βεβαίως τὸ ἐπάγγελμα καὶ οἱ ἄνθρωποι γεννώμενοι ἤδη φέρουσι τὴν ἀπαιτουμένην εἰς αὐτὸ δεξιότητα.

Ὁ λοχαγὸς Murray διέγραψεν ἰδιαιτέρως τὰ ἥθη τῶν Σικκῶν καὶ τὸ ὑπόμνημα τοῦτο ἀπεύθυνε πρὸς τὸν λόρδ William Bentick, γενικόν, ὡς νομίζω, τότε ἄρχοντα τῆς 'Ινδίας, ἢ ὡς συνειθίζουσι νὰ λέγωσιν οἱ Εὐρωπαῖοι, τῶν ἀνατολικῶν 'Ινδιῶν.

Ἡ ἀνάγνωσις καὶ ἡ γραφὴ ὑπάρχουσι σπάνια προτερήματα μετὰ τῶν Σικκῶν. Ἐχουσι δὲ αὐτὰ ἐξαιρετικῶς δύο τινὲς φυλαὶ οἱ Βραχμᾶνες καὶ οἱ Μουσαδῖς λεγόμενοι, οἵτινες δοξάζουσι τὰ τοῦ Μωάμεθ καὶ γνωρίζοντες ὀπωσοῦν τὴν Περσικὴν γλῶσσαν χρησιμεύουσιν ὡς γραμματικοί. Ὀλίγοι ἐκ τῶν αὐτοχθόνων ἐκμανθάνουσι τὴν ἐγγῶριον διάλεκτον Γ ο υ ρ μ ο υ κ α ν, ἀποστρέφονται δὲ πολὺ τὴν τε Περσικὴν καὶ Ἀραβικὴν, διότι βδελύττονται καὶ τὴν θρησκείαν τῶν Περσῶν καὶ Ἀράβων, καθὼς καὶ τὴν παιδαγωγίαν αὐτῶν ἐν γένει καὶ τὰ ἥθη.

Αἱ ὑποθέσεις ἐκτελοῦνται δι' ἀπλῶν λόγων, αἱ δὲ ἔγγραφοι συμφωνίαι ὀλίγον συνειθίζονται, ἀλλὰ καὶ οἱ νόμοι εἰς τὴν μνήμην τῶν ἀνθρώπων μόνον ἀποτίθενται. Ὅθεν τὸ ψεῦδος, ὁ δόλος καὶ ἡ ἐπιτορία συμβαίνουσιν ἴσως συχνάκις Ἡ ἐλπὶς τῶν χρημάτων, ὁ φόβος, τὸ συμφέρον καταπιέθουσι τὸν ἀνθρώπον νὰ ὀρκισθῇ, νὰ διεγείρῃ σάσιν, ἢ καὶ ἐμφύλιον πόλεμον, νὰ κρύψῃ δὲ καὶ τὸν ἐνοχόν, ἢ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ποινὴν του. Ἐνίοτε ὁ κατηγορούμενος πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου, ἢ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀθωότητος ἀναγκάζεται νὰ βυθίσῃ τοὺς δακτύλους εἰς τὸ ζέον ἔλαιον, ἢ νὰ φέρῃ διὰ τῶν χειρῶν ὑγίον πεπυρωμέ-

νου ἀρότρου εἰς διάστημα πενήκοντα ὀργυιῶν. . .

Ἡ μαγεία ἐπενεργεῖ ἰσχυρῶς εἰς τὰς πράξεις καὶ τὴν διαγωγὴν τῶν κατοίκων. Ἄν ἀρρώσῃ τις αἰφνιδίως, ἂν ἐξεράσῃ αἷμα, ἢ πάθῃ ἀλλόκοτόν τι καὶ παράδοξον νόσημα ἄλλο, τοῦ ὁποίου τὴν φύσιν καὶ τὴν ἀφορμὴν ἀδυνατεῖ νὰ ἐνοήσῃ ὁ 'Ινδός, ὡς πρωταίτιος τοῦ κακοῦ θεωρεῖται μέλος τι τῆς οἰκογενείας δυσμενῶς ἔχον πρὸς τὸν κάμνοντα. Ἄν δὲ κατὰ τύχην εὐρεθῶσιν εἰς τὴν οἰκίαν, ἢ ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ ὑποπευμένου καὶ τεκμήριά τινα, ὅσον εἰκόνημα κηρόπλαστον, ἢ ἐξ ἄλλης τινος ὕλης οἰαζήποτε κατασκευασμένον, νήματα ἰδιαιτέρων τινῶν χρωμάτων, ἢ ὁστᾷ ἀνθρώπινα, τότε τὸ ἐγκλημα καθίσταται ἀναμφισβήτητον.

Ἡ γεμῶν τις τοῦ Nabah λεγόμενος Τσιαβὰ Σίγγ ἀπεκλήρωσε τὸν ἴδιον αὐτοῦ καὶ πρωτότοκον υἱόν ὡς ἐπιβουλεύομενον ἤθην τὴν υγιάν τοῦ πατρὸς διὰ μαγείων, τὰς ὁποίας ἐξέτελε μετὰ τινος ἄλλου (ἐχθροῦ ἴσως) Bhai Dighanon ὀνομαζομένου. Ἄλλος τοιοῦτος κατηγορήσθη τὸν θεῖόν του. Δυσκόλως οἱ οὕτως ἐνοχοποιούμενοι ἀποφυγοῦσι τὴν καταδίκην τοῦ θανάτου.

Οἱ Σίκαι καὶ ἄλλοι ἐγγῶριοι τῆς Δραγγιανῆς παρρηροῦσιν ἀκριβῶς τοὺς αἰτίους καὶ ἀπαισίους οἰωνούς, τὰς ἀγαθὰς καὶ ἀποφράδας ἡμέρας, τὰς ἀρμοδίας ὥρας εἰς ἀποδημίαν, ἐπιστροφήν, ἢ ἄλλο τι ἔργον. Ἄν εἰσερχόμενος εἰς τὴν πόλιν ἀκούσῃ τις ἐκ δεξιῶν ψάλλουσαν κέρδικα, ἢ κορώνην βίζουσαν· ἂν ἴδῃ πετομένους ἐξ ἀριστερῶν γερανοὺς καὶ κολοιοὺς, ἢ ἀπαντήσῃ γυμνόν τινα διαβάτην, ἢ πτώμα, ἢ Βραχμᾶνα, ἢ κύνα κινουντα τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ ὄτα, ὅταν αὐτὸς ἐξέρχεται τῆς οἰκίας· ἂν τὴν νύκτα ὠρύηται ἢ θήλεια τοῦ θωός, καὶ παρρηροῦσθαι προσέτι ὁ ἐμβόριων εἰς οἰκίαν, ἢ ἐκβόριων αὐτῆς, οἰωνίζεται μέλλοντα κακὰ καὶ συμφορὰς ἐπαπειλούσας.

Τουναντίον δὲ ἂν ἀκούσῃ ἐξ ἀριστερῶν τιτυβίζουσαν, ἢ κακαβίζουσαν τὴν κέρδικα, ἢ δεξιόθεν περυγίζουσα· τοὺς γερανοὺς, ἢ ὀνειρευθῇ μαργαρίτας, ταῦτα προμηνύουσι ἀγαθόν. Ὁ δὲ Ὀθωμανός ὅταν ἴδῃ καθ' ὕπνου τὴν σελήνην, φαντάζεται ὅτι θέλει ἀξιώθῃ συνεντεύξεώς τινος μετὰ τοῦ Προφήτου.

Πλούσιός τις ἐμπορος, λέγει ὁ Murray, ἤρχετο ἐκ μακρὰν διεστῶσης πόλεως νὰ μοι ὀμιλήσῃ περὶ ἐμπορικῶν πραγμάτων, ἀπέθανε δὲ καθ' ὄδον ὑπὸ χολέρας. Οἱ ἀκολουθοῦντες αὐτὸν ὑπηρετᾷ ἐβεβαίουν ὅτι τὰ βιατρικὰ ἦσαν περιττὰ· διότι εἰσερχόμενος εἰς τὴν πόλιν ἀπῆντησεν ἀνθρώπον ἐκ τῆς (μυσαρᾶς καὶ θεοστου) φυλῆς τοῦ Γκουτσιαρ, ἔχοντα γυμνήν τὴν κεφαλὴν!

Αἱ τοιαῦται προλήψεις παρεμβαίνουσι καὶ εἰς τὰς σπουδαιοτάτας αὐτὰς ὑποθέσεις. Ὅτε ὁ ἡγεμὼν Ρουγγετ Σίγγ ἐβουλεύετο περὶ τινος ἀξιολόγου ἐπιχειρήσεως, ἔθετεν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ βιβλίου Γράνθ Σόιλ (εὐαγγελίου τῶν Σικκῶν) δύο χαρτία φέροντα ἐγγράφως, τὸ μὲν τὴν ὑπόσχεσιν τῆς ἐπιτυχίας, τὸ δὲ τὴν ἀπειλήν τῆς ἀποτυχίας καὶ παιδίον ἐλάμβανε κατὰ τὸ δοκοῦν ἕνα ἐκ τῶν κλήρων τούτων, καθὼς τοῦτο γίνεται παρ' ἡμῖν ἐπὶ τοῦ λεγομένου κλήδονος (κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τὸν Ἰούνιον μῆνα) ἢ μᾶλλον κλη-

τόνος, τὸ δ' ἐκ τῆς πράξεως ταύτης προσερχόμενον μάντευμα ἦτο ἀδιάπταιστος προφητεία.

Κλέπται τινὲς προσαχθέντες τῷ 1811 ἐμπροσθεν τοῦ Murray, ἐβρίψαν καθ' ὄδον δύο κομμάτια ἀνοσοφίτου μουσελινίου, διότι ἀναχωρήσαντες ἐκ τοῦ τόπου, ὅπου ἡ κλοπὴ ἐπράχθη, ἤκουσαν βριμώμενον ἐκ δεξιῶν θῶα (τσακάλι).

Ἀπείσοι ἡμέραι θεωροῦνται τὴ σάββατον καὶ ἡ δευτέρα, ἂν ὁ ἀνεμος πνέῃ ἐξ ἀνατολῶν, ἢ κυριακὴ καὶ παρασκευὴ, ἂν πνέῃ ἐκ δυσμῶν, ἢ τρίτη καὶ τετάρτη, ἂν πνέῃ ἐξ ἀρκτου, ἢ δὲ πέμπτη, ἂν πνέῃ ἐκ μεσημβρίας. Ὅταν δὲ πνέῃ ἐκ τῶν ἐναντίων μερῶν, αἱ αὐταὶ ἡμέραι ἐκλαμβάνονται ὡς ἀγαθοδαίμονες.

Ἡ γνώσις τῶν δεισιδαιμονιῶν τούτων ἀποβαίνει σχεδὸν ἀναγκαῖα· διότι αὐταὶ διέπουν πολυτρόπως τὴν τύχην τῶν δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν πραγμάτων κατὰ πάσας τῆς κοινωνίας τὰς τάξεις δηλ. ἀπὸ τοῦ δεσπότη αὐτοῦ μέχρι τοῦ γεωργοῦ, καὶ ἀπὸ τοῦ μαχομένου στρατιώτου μέχρι τοῦ φονευομένου καταδίκου. Ἰδιαιτέρως δὲ οἱ λειτουργοὶ τοῦ δημοσίου δι' αὐτῶν ὀφείλουσι νὰ θηρεύωσι τὴν κοινὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην νεοπορθῆτου τινός λαοῦ, ἢ χώρας, ὥστε ὀπαιεῖται πολλὴ φρόνησις καὶ προσοχὴ εἰς τὴν χρῆσιν τῶν τοιοῦτων προληπτικῶν φρονημάτων· διότι ὅταν περιεσκεμμένως τις πολιτεῦται, ἔχη δὲ καὶ τινὰ πειθῶ εἰς τοὺς λόγους, εὐκόλως ἐξάγει τοὺς μωροπίστους ἐκ τῆς πλάνης των, ἀπομακρύνει δὲ ἐκ τῶν ἀρχαῖσμων τοὺς ἀμαθεῖς ἀνθρώπους, καὶ τότε ἀναγνωρίζουσι καὶ ἐκτιμῶσι τὰ προτερήματα τῆς διανοητικῆς προόδου, εἴτε τὰ εὐεργετήματα τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς ἐπιστήμης.

Πρὶν ὑποδουλωθῶσιν εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς οἱ Σίκαι, ἡ ἄσυχὴ καὶ ποινικὴ δικονομία ἀνήκεν εἰς τὸν Σαρδάρ. Πολλάκις τὰ κακούργηματα ἐξηγοράζοντο διὰ χρημάτων, καθὼς ἐπὶ τοῦ μεσαιῶνος καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Εὐρώπην. Τὰ πρόστιμα ἦσαν ἀκανόνιστα, ἐπεβάλλοντο δὲ κατὰ τὴν τάξιν τοῦ ὑποδίκου, μετεγγουμένης τῆς περιουσίας του, ἢ φυλακίζομένης καὶ ὀλοκλήρου τῆς οἰκογενείας του, μέχρις ἀποπίσεως τοῦ χρέους· ἀπετέλου δὲ ταῦτα ἕνα ἐκ τῶν πρωτίτων πόρων τοῦ ταμείου τῆς δυναστείας, ἐνῶ συγχρόνως ἐχρησίμευον ὡς μέσον πλουτισμοῦ καὶ εἰς τοὺς ὑπαλλήλους αὐτούς· διότι μετεχειρίζετο πολυειδεῖς τρόπους διὰ νὰ βιάσῃ τὸν ἀνθρώπον νὰ ὀμολογήσῃ καὶ νὰ ἀρπάσῃ παρ' αὐτοῦ τὰ χρήματα ἕνεκα πραγματικῶν, ἢ καὶ ἀνυπάρκτων συχνάκις πταισμάτων. Ἡ δωροδοκία ἐξηπάλλισε τὴν ἐπίτευξιν τῆς δικαιοσύνης, ὅθεν ὁ πτωχὸς σπανίως τὴν εὐρίσκειν. Ἄν δὲ ποτε ἡ ὑπόθεσις ἦτο καθ' ἑαυτὴν πρόδηλος καὶ ὀμολογουμένη, παρετίετο τοῦλάχιστον ἡ διαδικασία διὰ νὰ πολλαπλασιασθῶσιν αἱ προσφοραὶ. Ἄλλοι καταχρώμενοι οὕτω τῆς δοθείσης εἰς αὐτοὺς ἐξουσίας λαφυραγωγοῦνται καὶ αὐτοὶ ἐκ δολιμιμάτων, διότι φυλακίζομενοι ἀνακουφίζονται ἐκ τοῦ βάρους τῶν ἀρπαγῶν καὶ τῶν προϊόντων τῆς ἀδικίας. Τοῦτου δὲ γινόμενου, ἀναδέχονται πάλιν τῆς ὑπηρεσίας τῶν τὰ καθήκοντα, ἀφοῦ λάβωσιν ὡς δῶρον εὐνοίας καὶ ἐσάλιον ἀντιστοιχοῦν εἰς τὸ παρ' ἡμῖν διδόμενον παράσημον!

Ζωηρά, αλλά σκανδαλώδης εικών της διαφοράς, και χήρα. Αν λείπωσιν αδελφοί, ο πενήθερος όφείλει να ήτις νέμεται: ως φαγέδαινα πολλὰς και εύόμους λεγομένας κοινωιάς, όποια και ή Ελληνική ήμῶν πολιτεία. Είς αυτήν βλέπομεν λαμπρῶς άντανακλωμένην την ήθ κήν τινῶν και άνωτέρων μάλιστα ύπαλλήλων της Ελλάδος!

Σπανίως καταψήφίζεται προά των Σικῶν άρχόντων κεραλική ποιηή: άλλ' οί μη σωφρονιζόμενοι κακοῦργοι αποτιέμονται τή ρίνα, τὰ ὄτα, ή και αυτήν την χείρα. Όμολογητέον όμως ότι όστις έχει να προσφέρει άργύρια, ή έγγύθειν άξιόχρεων, έξιλειότ της δικαιοσύνης την άγανάκτησιν.

Όταν τις κλέψη, ή άρπάξη ως ληστής τῶν ὁδῶν, δ άδικύμενος επικαλεῖται την δικαιοσύνην του άρμοδίου διακητού: άν δέ οὗτος αποποιηθῆ αυτήν, ο άρχων, ή πάτρων και προστάτης του παθόντος άρπάξει εκατοντάδας τινὰς θυσιαμάτων του έχθρου, ή και άλλον τινά τρόπον έδικήσεως μεταχειρίζεται.

Η συντομος αυτη της Ικανοποίησε: μέθοδος αποβαίνει άφευκτος εις χώραν όπου οι άρχοντες και οι υπάλληλοι αυτών άνισχύτως υπερασπίζονται τους ληστής και τους κλέπτας δια να συμμερίζωνται της βιομηχανίας των τὰ ὠφελήματα. (1)

Εξελεγεθείς δι' άνακρίσεως, ή άλλως πως της κλοπής, ο προσκλαίόμενος καταβάλλει πρώτον το τέταρτον της αξίας του κλέμματος, ως μίσθωμα του δικαστού, ή του άρχοντος, πριν λάβη το ὄλον ο δέ δμολογήσας κλέπτης συμβάλλεται μετά του καταδικασμένου και συμφωνεί να μίνη του λοιπού άνενόχλητος δι' όσον μέρος έφθασεν ήγη να καρπωθῆ: το δέ ὠφέλημα τουτο διαμειράζεται υπό πάσης της ληστρικής συμμορίας.

Όταν άνερχαγῶσι κτήνη, άν τὰ ήχη φέρωσιν εις τὰ προπόλαια, ή τους άγρούς τινος κώμης, οι προσπαῶτες αυτης όφείλουσι να αποδείξωσιν ότι ταῦτα φέρουσι μακράν των ὁρίων της, ή άλλως επιτρέπουσιν εξ ανάγκης να γίνη πανταχοῦ έρευνα και καταβάλλουσι το τίμημα. (2)

Οί περι κληρονομίας και κτημάτων ακινήτων νόμοι μεταβάλλονται κατά τὰς προλήψεις, τὰ έθιμα και τὰ συμφέροντα των οικογενειῶν.

Κατά τινες τόπους ο πρωτότοκος υίός λαμβάνει το διπλοῦν εκ των κληρονομουμένων κτημάτων, καθως τουτο διετάττε και ο Μωσαϊκός νόμος (3)

Αποθανόντος τινος άκλήρου, ο πρωτότοκος αυτου αδελφός προσφέρει εις την χήραν γυναϊκά του λευκήν έσθια, ή δακτύλιον: οὕτω δέ αυτη γίνεται σύζυγός του: έθιμον και τουτο Ιουδαϊκόν. Άλλοῦ ή γυνή νυμφεύεται όντινα των αδελφῶν θέλη, ένιοτε όμως μένει

(1) Αισχύρονται άρα γε έμβλέποντες εις τὸ κάτοπτρον τουτο τὸς χαρακτήρας των ὅσοι εν μέσφ πολιτείας χριστιανικής μιμοῦνται τὰ ήθη των ειδωλολατρῶν της Ινδίας;
(2) Τοιοῦτον νόμον των Αγγλοσαξόνων άρα φέρει και ο Hume.
(3) Δευτερονομ. Κεφ. ΚΑ.

φροντιση περι του γάμου. Αί γυναϊκες αποκλείονται της κληρονομίας.

Κατά τινες τόπους προτιμάται ο πρωτότοκος, μόνον δέ μέρος άγρῶν δίδεται εις τους άλλους αδελφούς.

Ο φόνος μετά τινα έριδα περι ὁρίων γῆς εξαγοράζεται δια γάμου, ή προστίμου 150, 200 βουπιῶν (φορνιῶν π. χ.) ή παραχωρήσεως 125 πλέθρων γῆς. Συνήθως όμως εκτελείται ο νόμος της ταύτοπαθείας, ή του αντιποιού, διότι εις άλλας αποζημιώσεις σπανίως εύχαριστεῖται ή μήτηρ φονευθέντος υιού.

Τὰ έθια της ιδιοκτησίας εκτείνονται μέχρι της ὄχθης του ποταμού, ή του ρύακος, τουτέστιν όταν προσχωθῆ μέρος της κοίτης αυτών, ο ιδιοκτήτης του παρακειμένου άγρου το κατέχει δικαιοματικῶς. Αν δέ μορφωθῆ νησος εν μέσφ ποταμού, άνήκει εις τους παροχθίτας γείτονας.

Είς τον χριστιανισμόν υπόκειται βεβαίως να μεταβλη τὰ ήθη και τὰς προλήψεις των λαῶν της Ινδίας: διότι αυτος παριστάνει τον αληθῆ πολιτισμόν επι των νεωτέρων χρόνων. Κατά δυστυχίαν όμως ὄλιγον προήχθη μέχρι τουδε εις την εύδαίμονα ταύτην χώραν. Μένει λοιπόν να εύχηθῶμεν να επιταχυνθῆ ο καιρός τοιούτου συγχρωτισμού της ανατολής και της δύσεως, ὅπως συνάπτει ήδη τον παλαιόν και τον νέον κόσμον.

I. N. Λεβαθεύς.

ΤΑΓΜΑΤΑ ΜΟΝΑΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΡΩΜΑΙΚΗΣ, Η ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ.

Annunciades, τάγμα γυναικῶν συστηθέν παρά της Ιωάννης θυγατρὸς του ένδεκάτου Λουδοβίκου και πρώτης γυναικὸς του δεκάτου τρίτου.

Αύγουστινοί, τάγμα συσταθέν τῷ 1256 υπό του Πάπα Αλεξάνδρου του Δ', εις το ὅποιον συνήψε τους διεσπαρμένους κατά τὰ χωρία της Ιταλίας Μοναχούς, ὅσοι κατέφυγον αὐτόθι μετά την εισβολήν των Βανδάλων εις Ιταλίαν: έχει ιδιαίτερον κανονισμόν.

Βενεδικτινοί, τάγμα του άγιου Βενεδίκτου και μοναστήριον αυτου επί του Mont Cenis από του 529 μεταρρυθμισθέν: έπειτα ὀνομάσθη des Chartreux υπό του (άγιου) Bruno. Οί Μοναχοί του τάγματος τουτου διέπρεψαν κατά την πολυμαθειαν: κατεγίνοντο πολὺ εις την φιλολογίαν, εξέθεψαν χειρόγραφα πολύτιμα από τον κοινοτοπὸν των μοναστηριῶν, εξέδωκαν πολλούς εθνικούς και εκκλησιαστικούς συγγραφείς (τουτους τους τελευταίους εις 150 τόμους του πρώτου μεγέθους): ὅθεν έβοήθησαν πολὺ την διάδοσιν της παιδείας.

Bérnardins, τάγμα συσταθέν υπό του άγιου Βερνάρδου, ὅστις έκουρεύθη τῷ 1113.

Camaldules, μεταρρυθμισεις του τάγματος των Βενεδικτινῶν κατά το 1010 εις Τοσκάνην.

Capucins, μεταρρυθμισεις του τάγματος του (άγιου) Φραγκίσκου από του 1528: οί μοναχοί οὗτοι κατεστάθησαν εις Ισπανίαν τῷ 1606.

Carmes, τάγμα συσταθέν τῷ 1209 εις Ιερουσαλήμ.

Charité, (Αδελφοί του Έλεους) τάγμα συσταθέν τῷ 1520 πρὸς θεραπειαν και περιποίησιν των αρρώστων.—Αδελφοί του Έλεους, τάγμα καλογραιῶν συσταθέν τῷ 1655 υπό του (άγιου) Βικεντίου δια τον αυτον σκοπόν.

Clarisse, άλλο καλογραιῶν τάγμα, συσταθέν τῷ 1224.

Cordeliars, τάγμα συσταθέν τῷ 1215 εις Γαλλιαν.

Dominicains, (Δομινικανοί) τάγμα Ιεροκηρύκων συσταθέν τῷ 1215 υπό του (άγιου) Δομινίκου εἶχον μετόχιον και εις Παρισίους κατά την ὁδὸν του άγιου Ιακώβου: ὅθεν παρωνομάσθησαν και Ιακωβίνοι.

Feuillans, μεταρρυθμισεις του τάγματος των Βενεδικτινῶν τῷ 1580 υπό του έφημερίου της Παναγίας de Feuillans εν Γαλλία.

Φραγκισκάροι, τάγμα συσταθέν παρά του (άγιου) Φραγκίσκου τῷ 1209.

Hospitaliers, ιππόται του άγιου Ιωάννου της Ιερουσαλήμ: τάγμα συσταθέν εν Παλαιστίνῃ δια να περιθάλπη τους προσκυνητάς των Αγίων τόπων, ὕπηρέτουσιν δέ εις το αὐτόθι νοσοκομείον του άγιου Ιωάννου αναδεχθέντες να υπερασπιζωνται και ένοπλοι τους χριστιανούς κατά των άπιστων (1118): ὅθεν έπολέμησαν πολιορκουμένης της Πτολεμαίδος (Ακρ.) τῷ 1290 έπειτα κατέφυγον εις Κύπρον, όπου έμειναν μέχρι του 1310, ὅτε έκυρίευσαν και την Ρόδον. Τῷ 1522 οί Ὀθωμανοί βοηθούμενοι υπό της προδοσίας εξέπόρθησαν την ήνησιν ταύτην, άφου δι' ήρωϊκής άνδρίας υπερασπισθησαν αυτην οί μοναχοί. Υστερον δέ, τῷ 1530, έδόθη εις αυτούς παρά του Ε. Καρόλου ή νησος Μελίτη. Άλλά κυριευθείσης αυτης υπό του Βοναπάρτου τῷ 1798 το τάγμα διελύθη. Έρόρουσιν μέλαν ένδυμα, όπου ήτο προτραμμένος λευκός σταυρός.

Ίησουῖται, περίφημον τάγμα συσταθέν τῷ 1538 υπό του Ισπανου Ίγνατίου Λόγιολα δια την εκπαίδεισιν της νεολαίας και την επιστροφήν των άπιστων εις την χριστιανικήν θρησκείαν. Αξιωθέντες μεγάλων και άσυνήθων εις άλλα προνομίων οί μοναχοί οὗτοι έξηπλώθησαν παντοῦ ως άμισοι του Πάπα άπόστολοι: ὅθεν ο Πάπας Βενέδικτος τους έθεώε: ως γενιτάρους του θρόνου του. Άλλ' αντί να περιορισθῶσιν εις τὰ της θρησκείας, αυτοί εκίνησαν δια βραδουργιῶν πολιτικὰς ταραχὰς όπου και αν έμειναν, δηλ. κατεστασίαζον τους λαούς: κατά των ήγεμόνων, έπεδουλεύοντο την ζωήν των βασιλέων, και έχουν αφθῶνως παντοῦ το δηλητήριον δια της διδασκαλίας των. Ὅθεν και πανταχόθεν εδιώχθησαν αλληλοδιαδόχως ως και εξ αυτης της Γαλλίας. Τῇ δέ 2 Ιανουαρίου εξεδόθη κατ' αυτων διάταγμα εξώσεως και υπό του Αυτοκράτορος της Ρωσίας Αλεξάνδρου, έπειδή έξηλέγχθησαν ως καταγινόμενοι να ζητῶσι προσηλύτους.

Οὐδέν τάγμα άλλο έπεχείρησε μεγαλύτερα πράγματα, οὔτε έδειξεν Ικανότητα πλειότεραν. Ητο δέ διηρημένον εις τρεις τάξεις, τους μύστας, ή νεοφύτους τους έγκριμένους βοηθούς και τους διδασκάλους.

Ο προσερχόμενος έδοκιμάζετο επί δέκα ετη, εξήσκει διαφορῶς την μνήμη: άλλ' εις οὐδεμίαν ιδιαίτέρως έπεδίδετο σπουδή, δια να φαῖη εν τῷ μεταξὺ τούτφ εκ πείρας που εκλινεν ή φύσις του. Μετά ταῦτα ὕπηρετει τους πάσχοντας εντός νοσοκομείου και περιώδιε πεζὸς ζητῶν έλεος. Οὕτω δέ συνειθιζεν εις το θέαμα των ανθρωπίνων δυστυχημάτων και θλίψεων, παρεσκευάζετο δέ και εις τους κόπους των αποστολῶν. Μετά ταῦτα ήκολούθει ειδικῶς κλάδον τινά της παιδείας και έτελειοποιετο εις τὰ μαθήματα.

Αν ειχε κοινωνικήν τινα κομψότητα και χάριν εις τὰς συναναστροφὰς, τον άρνον εις την πρωτεύουσαν τινὸς βασιλείου, όπου εισεχώρει βαθμηδόν δια της επιτηρειότητός του εις τὰς οικίας των μεγιστάνων και εις αὐτὰ τὰ ανάκτορα.

Αν τούναντίον ήγάπα την ήσυχίαν και τον ήρεμον βίον, τον εισήγον εις τὰς βιβλιοθηκὰς και τον εκράτουσιν εις τους κόλπους, οὕτως ειπεῖν, του τάγματος.

Αν άνηγγέλλετο ως εύγλωτος και παρρησιαστικός, άφιερῶτο εις την εκκλησιαστικήν ρητορείαν και τον άμβωνα.

Αν το πνευμά του ήτο εὐθὺ και έκρινεν ὀρθῶς, ειχε δέ και ὑπομονή, εγίνετο καθηγητής των σχολείων.

Αν έφαίνετο τολμηρός και επιχειρηματίας και άτρόμητος και ζηλωτής της πίστεως, έστέλλετο εις τους άγρούς, ή απέθησεν άγωνιζόμενος ὑπερ του χριστιανισμου μεταξύ των Ὀθωμανῶν.

Τέλος αν έδεικνυε διοικητικὰ πλεονεκτήματα άνεχώρει εις το Παραγκουέ της Αμερικῆς, ή άνελάμβανε την διεύθυνσιν και του τάγματος αυτου.

Ο άρχηγός διέμενεν εν Ρώμῃ, ως και σήμερα. Απαντες δέ οί διεσπαρμένοι άπόστολοι άντιαπεκρίνοντο μετ' αυτου άπαξ του μηνός: οί δέ άπωκισμένοι έγραφοι κατά πᾶσαν εύκαιρίαν πλοίων, ή έμπορικῶν συνοδιῶν.

Υπήρχον προτέτι Ιεραπόστολοι τοιοῦτοι εις Πεκίνον, Ιαπωνίαν, Περσίαν, Τουρκίαν, Αίθιοπίαν και Αμερικῆν.

Μεγάλοι άνδρες ὄν ο Βολταῖρος, ο Μοντεσκιῶ κτλ. θαυμάζοντες τα κατορθώματα των Ίησουῖτων ὑπερ της χριστιανικής θρησκείας, του έμπορίου και της παιδείας έφάνησαν σχεδόν έπισεικεις επί της κατ' αυτων άγανακτήσεως.

Λαζαρισται, τάγμα συσταθέν τῷ 1624 υπό του (άγιου) Βικεντίου de Paul. Παρωνομάσθησαν εκ του μετοχίου το ὅποιον ειχον εν Παρισίους.

Oratoire, (Congregation de l') τάγμα συσταθέν τῷ 1558.

Templiers, είτε μοναχοί του ναου, τάγμα συσταθέν τῷ 1128 πρὸς υπεράσπισιν των προσκυνητῶν της Ιερουσαλήμ κατά των άπιστων.

Τούτορες, ὀνομασθησαν κατ' αρχὰς ιππόται (ήρωες, μαχηται) της άγιας Μαρίας, ή αδελφότης του εν Ιερουσαλήμ Τευτονικου ναου της Θεοτόκου. Κυριευθείσης υπό των Σαρακηνῶν της Ιερουσαλήμ ο άρχηγός αυτων κατεστάθη εις το Μαρ εμβούργ. Κατά τον 16 αῖωνα προστατευόμενος υπό της Πολωνίας ο τότε ήγούμενος αυτων Αλβέρτος de Brandebourg

γενόμενος Λουθηρανός τῷ 1510 ἀνηγορεύθη δούξ κληρονόμος τῆς Πρωσίας.

Τὸ τάγμα ἐξηκολούθησε νὰ ὑπάρχη κατὰ διαφοροὺς χώρας τῆς Εὐρώπης.

Trappe, τάγμα συσταθὲν τῷ 1663, περιεπλανήθη πολλαχού, ἀφ' ὅτου ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως ἐδιώχθη ἐκ τῆς Γαλλίας· ἐπειτα ὁμοῦς ἐπανήλθεν αὐτόθι, Τριά-

κοντα καὶ ἐξ φράγκα ἤρχουν κατ' ἔτος εἰς τὴν τροφὴν ἐκάστου τῶν μοναχῶν τούτων, ἐννεὰ δὲ εἰς τὴν ἐνδυμασίαν κατὰ τὸν κανονισμὸν τοῦ μοναστηρίου, τὸν ὁποῖον εἶχον εἰς τὸν νομὸν τοῦ Orme.

Οἱ μοναχοὶ οὗτοι ἐφόρου λευκὸν ἐνδυμα, ὅπου ἦτο προσραμμένον μέγας σαυρός. Ὁ Ναπολέων κατήγγησε τὸ τάγμα τῷ 1809. (Mémoiral).

ΙΩΑΝΝΑ Η ΦΡΕΝΟΒΛΑΒΗΣ

Ἡ ἀλαζὼν Ἰσαβέλλα καὶ ὁ καθολικὸς Φερδινάνδος ἐκυβέρνησαν τὴν Ἰσπανίαν μετὰ λαμπρότητος ἢ τὸ μεγαλεῖον καταδηλότερον καθίστατο διὰ τῶν ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτῶν μοναδικῶν γεγονότων. Οἱ μὲν Μαύραι εἶχον ἀποσυρθῆ εἰς Ἀφρικὴν· τὸ δὲ πνεῦμα μεγαλεπιβόλου Γενουίου προσέθετε τῇ ἀπεράντῳ ἐπικρατείᾳ τῶν κυριαρχῶν Ἰσπανῶν, τὸ κράτος τοῦ νέου κόσμου. Ὁ Κολόμβος ἤνοιξεν αὐτοῖς ἀνεξαντλήτους πηγὰς χρυσοῦ· ἀλλ' ὦ ἐπάξιον ἀντάλλαγμα μεταξὺ ὑπηκόου καὶ μονάρχου! τὰ δεσμὰ ἔλαβεν ὡς ἀμοιβήν. Ἡ ἀπεραντος κληρονομία τῆς Ἰσαβέλλας καὶ τοῦ Φερδινάνδου ἦτο προσωρισμένη τῇ Ἰωάννᾳ τῆς Καστιλλίας, μονογενεὶ αὐτῶν θυγατρί, συζύγῳ τοῦ ἀρχιδουκῆ Φιλίππου τῆς Αὐστρίας, τοῦ γεννηθέντος μὲν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῶν Καيسάρων, κρατοῦντος δ' ὑπὸ τὸ σκήπτρον αὐτοῦ τὸ Βράβαντον καὶ τὴν Φλάνδραν. Ἡ Ἰωάννα ὁμοῦς, δι' ἣν σημαντικὸν μέρος τῶν δύο κόσμων ἐπεφυλάττετο, ὠνειροπόλοι τὴν εὐδαιμονίαν ἐν τῷ ἔρωτι τοῦ Φιλίππου. Πνευματώδης οὕτα καὶ γενναία, εὐαίσθητος μέχρι παραφορᾶς, φιλάγαθος μέχρις ἐνθουσιασμοῦ, παρεδίδοτο τῷ ἄργι δουκὶ μετ' ἀφοσιώσεως γυναικὸς εἰλικρινοῦς καὶ ἀπλοϊκῆς, θεοποιούσης τὸ προσφιλὲς πρόσωπον, καὶ ἐν μόνῳ τῷ ἔρωτι αὐτοῦ ζώσης. Ὁ Φίλιππος κατεῖχε μὲν προτερήματα λόγου ἀξία δικαιολογούντα κατὰ τὸ φαινόμενον τὸν ἔρωτα τῆς Ἰωάννας· ἀλλ' ἐκδοτος ὢν εἰς τὰς ἡδονὰς, ἔμενε, ἀναίσθητος πρὸς ἣν ἐνέπνευσεν ὑπερβάλλουσαν ἀγάπην. Φιλδόξος ὢν καὶ μικρόνους, πολεμιστῆς ἀπειρος, ἀνεζήτει τέρψεις θορυβώδεις ἐν τῷ σάλῳ τῆς ρίψοκινδύνου αὐτοῦ πολιτικῆς. Ὁ ἔρωσ τῆς Ἰωάννας ἠνόχλει αὐτὸν τὰ μέγιστα, διότι ἐν τῇ Ἰωάννᾳ οὐδὲν ἄλλο ἔβλεπεν ἢ γυναῖκα προσηλωμένην εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων τῆς καὶ, δι' ἀσθένειαν, τὰ ὄρια αὐτῶν πέραν τοῦ δέοντος ἐπακτείνουσαν. Ἐτίμα μὲν τὴν βασιλίτισσαν καὶ ἐσέβητο τὰς ἀρετὰς αὐτῆς· ἀλλὰ δὲν ἀντήμοιβε τὸν ἔρωτά τῆς.

Μετὰ ἐτησίαν διαμονὴν ἐν Βρυξέλλαις, ὅπου ὁ Φίλιππος παρεδόθη εἰς ἀπάσας τὰς ὑπὸ τῆς νεότητος καὶ τῆς ἀπολύτου ἰσχύος προκαλουμένας κραιπάλας, ἡ ἀρχιδούκισσα ἔτεκεν υἱόν, ὅστις, ὑπὸ τὸ ὄνομα Κάρολος Ε', ἔμελλε ν' ἀναδειχθῆ ὁ περιφανέστερος τῆς γῆς ἡγεμὼν, καὶ, διὰ τοῦ παραδόξου αὐτοῦ τέλους, νὰ καταδειξῆ,

ὅτι δύναται τις νὰ καταιβῆ, ἄντι ἐπαισθητῆς ζημίας, ἀπὸ τῆς ἀνωτάτης τάξεως μέχρι τῆς κατωτάτης. Ὁ ἀρχιδουξ, ἂν καὶ πατὴρ ἤδη, δὲν παρητήθη τῆς ἀχαλινώτου φιληδονίας του. Ἡ εὐαίσθητος Ἰωάννα πληγωθεῖσα βαθέως, καὶ ἐκκείσασα ὑπὸ τῆς ζηλοτυπίας παρέσχεν δείγματα παραφροσύνης. Ὁ Φίλιππος ἐνοχλούμενος ἀδιακόπως ὑπὸ τῶν παραπόνων τῆς ἐπανάγαγεν αὐτὴν εἰς Ἰσπανίαν μετ' οὐ πολὺ δὲ ἐπανακάμφας εἰς Φλάνδραν, τοῦ πολέμου ἕνεκα, ἐγκατέλιπε τὴν τότε ἔγκυον αὐτοῦ σύζυγον ἐν Burgos. Μάτην ἡ ἀθλία ἐδέετο νὰ τῇ ἐπιτραπῆ νὰ συνοδεύσῃ αὐτόν· ὁ Φίλιππος ἔμεινε ἀκαμπτος εἰς τὴν κατανοκτικὴν αὐτῆς παραφορὰν, καὶ μόλις ἐδωρήσαστο αὐτῇ τὴν εὐνοίαν τελευταίου ἀποχαιρετισμοῦ. Ἡ Ἰωάννα μετ' ἀπελπισίας εἶδε τὸν Φίλιππον ἀναχωροῦντα· τὸ δὲ λογικὸν αὐτῆς διεταράχθη ἐντελῶς. Ἡ ἐγκαταλελειμμένη δυστυχῆς σύζυγος ἀνεύρισκε κατὰ περιόδους ἀκτίνας τινὰς λογικοῦ· ἀλλὰ τοῦτο ὅπως δραστηριώτερον αἰσθανθῆ τὴν συμφορὰν τῆς. Οὕτε τὸ ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς ἔμβρυον, οὔτε αἱ θεραπείαι αὐτῆς περιπονητικῆς ἠδύναντο ν' ἀποσπάσωσιν αὐτὴν τῶν θλίψεων, ἐν αἷς ἐπὶ ἡμέρας δολκλήρους παρεδίδοτο. Ἡ ψυχὴ ὑπερβαλλόντως πάσχουσα, ἐν ἑαυτῇ μόνῃ συγκεντροῦται.

«Μὴ με παρηγορῆτε, ἀπεκρίνετο πρὸς τὴν βασιλίτισσαν Ἰσαβέλλαν, ἣτις καὶ μεταξὺ τῶν φιλοδόξων αὐτῆς ἀσχολιῶν, ἐκήδετο περὶ τῆς θυγατρὸς τῆς· μὴ με παρηγορεῖτε· διότι ἐκεῖνος δὲν εἶναι μετ' ἐμοῦ· μ' ἐλησμόνησε· αὐτὸς ἐκτίθεται εἰς τοὺς κινδύνους τοῦ πολέμου καὶ ἐγὼ δὲν εἶμαι μαζί του· ὁ ἀχάριστος! διὰ τί δὲν θέλει ν' ἀποθάνῃ πλησίον του!...

Προϊόντος τοῦ χρόνου ἠρήθη καὶ αὐτὴν τὴν τροφὴν ὅπως καταβάλωσι δὲ τὴν ἀντίστασιν αὐτῆς, ἠγαγάσθησαν νὰ τὴν παρακαλέσωσιν ἐν ὀνόματι τοῦ Φιλίππου καὶ τοῦ υἱοῦ τῆς.

Τὰς ἡμέρας διήγαγε γράφουσα τῷ ἀρχιδουκί· ἐκάστην δ' ἐσπέραν ταχυδρόμος τακτικὸς ἀνέχωρει διὰ Φλάνδραν κομίζων ἐπιστολὰς δακρυβρέκτους. Τὴν νύκτα περιπλανᾶτο ἐπὶ τοῦ ἀνδῆρου θεν εἶδε τὸν Φίλιππον ἀναχωροῦντα, καὶ ὅπου οἱ περιπαθεῖς αὐτῆς ἀποχαιρετισμοὶ κακῆς ἐτυχον ὑποδοχῆς. Ἡ βαθεῖα αὐτῆς θλίψις ἐπηύξανε βαθμηδόν· ἡ δυστυχῆς! δὲν ἔκλαιε, διότι δὲν εἶχε πλέον δάκρυα.

Ἀπλήστως ἐστραμμένα ἔχουσα τὰ βλέμματα πρὸς τὸν ὀρίζοντα τῆς Ἀρκτου σιωπηλῶς ἐθεώρει, ὑπὸ τὸν σπινθηρίζοντα Ἰσπανικὸν οὐρανὸν, τοὺς ἀστέρας οὗς ἐφαντάζετο ὅτι καὶ ὁ Φίλιππος τὴν στιγμήν ἐκείνην ἔβλεπε. Πολλάκις προσεφώνει αὐτόν, νομίζουσα ὅτι συνδιαλέγεται μετ' αὐτοῦ· τῷ ἀπεύθυνε δὲ τρυφεράς

επιπλήξεις, έπιπιε γόνυπιτής ένώπιόν του, τῷ εζήτει χάριν. εἶτα άνεφώνει. « Μ' έγκαταλείπει, δέν μ' ά γαπᾶ πλέον, μ' άποδιώκει. Θεέ μου! θέλεις άνεχθῆ επί πολὺ εἰσέτι νά περιφρονῆ τήν σύζυγον ἤν τῷ εδω- κας; ὄχι, ὄχι, θέλεις μοι τόν εξαποστείλει, καί τόν αναγκάσει νά μή μ' έγκαταλείψῃ πλέον! . . . Πολ- λάκις μακράι λειποθυμιαί διεδέχοντο τήν κρίσιμον ταύτην κατάστασιν, άπήγον αὐτήν τότε επί τῆς κλί- νης, ὅπου άνεύρισκε τόν λόγον ὅπως καλέση πάλιν τόν Φίλιππον. Έν τῷ μέτῳ λοιπόν τοιούτων άγωνιῶν έτε- κε τόν δευτερότοκον αὐτῆς υἱόν Φερδινάνδον. Μετά τόν τοκετόν, πρώτη αὐτῆς φροντίς υπήρξε νά έρωτήσῃ, άν τὸ τέκνον ὁμοιάζε τῷ Φιλίππῳ. « Φεῦ! ὄχι, άνέ- κραξεν άσπασθεῖσα τὸ τέκνον. Ὅχι, δέν τῷ ὁμοιάζει καί τίς δύναται νά ὁμοιάσῃ εκείνῳ; »

Αἱ μητρικαί φροντίδες μικράν έπήνεγκον μεταβολήν εἰς τήν αξιοδακρυτον αὐτῆς κατάστασιν. Αποθανούσης έν τῷ μεταξὺ τῆς βασιλείας Ἰσαβέλλας, ὁ άρχιδούξ έπανῆλθε εἰς Ἰσπανίαν· αλλά πολὺ άργά διὰ τήν δυσ- τυχή Ἰωάνναν. Επανιδούσα τὸ εἶδωλον αὐτῆς κατε- λήφθη ὑπό βιαίων παραφορῶν, ὁ δέ Φίλιππος κατέκει- σεν αὐτήν τότε έντός τοῦ φρουρίου.

Βεβαίως ἡ φρενιθλάθεια τῆς συζύγου του εταπίνου αὐτόν, τούτου ένεκα κατέκλεισε τὸ αἰσχός του έντός τῶν τειχῶν τοῦ φρουρίου. Οἱ ἡγεμόνες αἰσχύνονται μὲν έ- νεκα τῆς προσβληθείσης αὐτῶν ματαιότητος, δέν αἰσ- χύνονται ὁμως ένεκα τῆς άπανθρώπου σκληρότητός των. Συνέλαβεν έπιστολήν, ἣν υπέκλεψαν ὠρελούμενοι έκ τῆς ασθενείας τῆς Ἰωάννας, καί δι' ἣς αὐτῆ ένεπισ- τεύετο τῷ πατρὶ αὐτῆς Φεοδινάδῳ τήν κυβέρνησιν τῶν διὰ τοῦ θανάτου τῆς Ἰσαβέλλας κληρονομηθέντων ὑπ αὐτῆς κρατῶν.

Ὁ Φίλιππος περιώριπεν έτι μᾶλλον τήν σύζυγον του. Προδοθεῖς ὑπό τοῦ Βασιλέως τῆς Ἀγγλίας, δυσ- τυχείσας έν τοῖς σχεδίοις τῶν πολέμων αὐτοῦ, κατα- βληθεῖς ὑπό τοῦ διτιτοῦ κόπου τῶν διενέξεων καί τῆς κραιπάλης, ἠθθένητε χαρέως· ὁ δέ κίνδυνος υπέστηθαι δεινός. Ἡ άγγελία τοῦ νέου τούτου δυστυχήματος παρή- γαγεν εἰς τήν Ἰωάνναν άποτέλεσμα παραδοξόν· τὸ λο- γικόν αὐτῆς έπανῆλθεν έντελεῶς· ανέλαθε τήν έλευθε- ρίαν τῆς, καί έγραψε πλησίον εκείνου, δι' ὃ θάνατος διημφισθῆται εἰς τόν έρωτά τῆς. Ἡ φωνή αὐτῆς, ἣν ἡ παραφορά, δέν ἠλλοίου πλέον, ένισχυομένη ὑπό τοῦ έρωτος ἠνιήχει εἰς τὰ ὄτια τοῦ Φιλίππου πειθῆσις καί παρήγορος. Ἡ Ἰωάννα οὐδέ στιγμήν έγκατέλιπεν αὐ- τόν· ὁ δέ ὑπνος οὐδεμίαν έπ' αὐτῆς εζήτει έπιβρόχῳν. Ἡ έμμονος αὐτῆς έπαγρύπνησις κατεπράυνε τὰς άγω- νίας τοῦ νοσοῦντος. Τότε πρώτον ὁ Φίλιππος άνεγνώ- ρισεν ὅποιον κατεῖχε θησαυρόν έν τῇ περιφρονήσει τῆς συζύγου. Οἱ ὑπό τῆς θλίψιως καταβλημένοι αὐτοῦ ὀ- φθαλμοὶ έπληροῦντο ζωηρίας αγάπης, ἣς ἡ καρδία τῆς συζύγου του άτελαμβάνετο μεθ' ἡδονῆς. Ἡγάπα αὐ- τὸν σφοδρότερον καί τοι ὄντια παρά τὸ χείλος τοῦ τά- φου· ὁ έρως καί τὸ λογικόν αὐτῆς διέλαμπον καθ' ὅλην αὐτῶν τήν λάμπσιν, Αλλά φεῦ! άνεῦρε τὸ λογικόν ὅπως δι' αὐτοῦ πάσχη δραστηριώτερον· διότι ἡ εὐδαιμονία οὐδέν ἄλλο ἦτο δι' αὐτήν, ἡ σπιθῆρ έν άκαρεῖ άποσθεν- ῦμένος. Ὁ θάνατος τοῦ Φιλίππου κατεκρήμνισεν αὐ-

τήν πάλιν έντός τοῦ θαράθρου εζ οὗ προσκαίρως εἶχεν εζέλθει. Ἡ φρενίτις, σφοδρότερα άναφανείσα έκ τῆς άπελπισίας, κατέστητε τήν άτυχή βασίλισσαν μᾶλλον άξιοθρήνητον. Ἡγάπα τὸν σύζυγον τῆς καί νε- κρόν, ὡς τὸν ἡγάπα καί ζῶντα· διύσχυριζετο δι' ὅτι δέν εἶχεν έγκαταλείψει αὐτήν διὰ παντός· « ἤθελε νά μέ πε- ριμένην εκεί, έλεγεν ἡ Ἰωάννα, άλλ' εγὼ τὸν περιμέ- νω εἶδῶ. Θέλομεν συναντηθῆ, διότι ὁ Θεός δέν χωρίζει οὐς συνέζευξε. » Πειπειμένη ὅτι ὁ Θεός καί ὁ έρως ὤφειλον αὐτῇ τὸ θαῦμα τοῦτο, άνέμενε τήν εὐτυχῆ επάνοδον μετά πλείονος γαλήνης. Δέν άνείχετο, χεῖρ ζέην νά έγγίσῃ τὸ προσφιλῆ λείψανα τοῦ Φιλίππου· μόνη ανέλαθε τήν θλιβεράν φροντίδα νά κοσμήσῃ τὸ πτώμα. Προπαρασκευάσασα διὰ τὸ εἶδωλόν τῆς τήν κλίνην τῆς αἰωνίου άναπαύσεως, έστρεψεν αὐτὸ δι' άν- θείων καί παρουσίας εν τὸν σεβασμόν τοῦ λαοῦ· ά- κολουθῶς δέν έγκατέλιπεν οὐδέ στιγμήν τὸ πολύτιμον τοῦτο λείψανον· προσήχθετο, έθρήνη καί άνεπαύετο κεκυφθα επί τοῦ φερέτρου, ὅπερ έθῆκεν έν τῷ ἰδίῳ αὐτῆς θαλάμῳ. « Αναμένο, έλεγε, τήν στιγμήν τῆς άναστά- σεώς του, διότι άνευ έμοῦ δέν θέλει άναστῆθῆ· μοι τὸ εἶπεν, μόνη ἡ πνοή μου δύναται νά τόν άναστήσῃ. » Εἰς τὰς έρωτικὰς ταύτας παραφοράς, έλεγε ὅτι ἤκουσε τόν Φίλιππον διατάττοντα αὐτῇ νά διατρέξῃ τήν Ἰσ- πανίαν συνωδευμένη ὑπό τοῦ φερέτρου του, διότι, ὡς έλεγε, τήν έπληροφόρησεν, ὅτι ἤθελεν επανέλθῃ εἰς τήν ζωήν ἅμα διελθῶν χώραν εύάρεστον. Εὐτυχίαν αὐτῆς ναμίσασα νά υπακούσῃ τῇ μυστηριώδει ταύτη φωνῇ, δια- τάττη ένα λαμπρά θεραπεία συνουδύση αὐτήν. Τῆν έπι- οῦσαν, ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, τὸ σῶμα τοῦ άρχιδουκός τεθει- μένον άφ' αμάξης κεκαλυμμένης ὑπό ὑρασμάτων χρυ- σοῦράντων, ὠδευσε μεταξὺ δύο στίχων ὑπηρετῶν νε- κρικῶς φερόντων λαμπάδας. Τήν ὀρισθείσαν ὥραν έστα- τὸ ἡ βασίλισσα γονυπιτής παρά τὰ προσφιλῆ λείψανα, « Ἐλθετε, έλθετε, έλεγε πρὸς τοὺς αξιωματούχοις, τὸν βλέπετε, νά, εἶδῶ· δέν εἶναι αὐτός, ένδεδυμένος τῇ σ- τολῆν ἣν έφερενῶτε μ' έγκατέλιπε; Βλέπετε τήν ταινίαν εκείνην ἣ, εκκρεμᾶ τοῦ τοίχου; αὐτῇ προαγγέλει τήν άναχώρησίν του, ἡ σπάθη εκείνη ἡ άκτινοβολούσα εἰς τήν εκδικητικὴν χεῖρά του προώρισταί νά πολεμήσῃ τὸν θάνατον. Ἰδοῦ, νά τὸ σημεῖον, άπτεταί μου τῆς χεῖρός, μὲ ὀδηγεῖ, έμπρός! . . . »

Ἄμα μετά τὰς λέξεις ταύτας, ἡ Ἰωάννα εζηνίστα- ται, καί ακολουθουμένη ὑπό τῆς πολυτίμου παρακατα- θῆκης διαάσσει τήν άναχώρησιν. Ὅχι, λάσι- κομος, φέρουσα ένδυμα πέθους, τὸ μέτωπον έγου- σα γαληνιαῖον ὑπό τῆς ελπίδος καί τὸ βλέμμα δια- περαστικόν, βυθίζεται εἰς μυστηριώδη μελέτην. Με- τὰ τοιαύτης λοιπόν πομπῆς, ἡ κυρίαρχος διέρχεται τὸ άπέραντον αὐτῆς κράτος. Ἡ ὑπό τῆς φρενοληψίας προ- καλεσθεῖσα εὐτελῆ αὐτῆ ὀδοποιρία, έπέσυρε τὰ βλέμ- ματα τῶν λαῶν, οἱτινες προσελκυόμενοι ὑπό τοῦ κρό- του τῶν κωδῶνων καί τῶν πυροβόλων τρέχουσιν εἰς θέαν τῆς βασιλείσης αὐτῶν, ἣ, οἰκτείρουσιν ἅμα καί σεβον- ται· καί ἴσως διὰ πρώτην ἡδῆ φοράν ἡ παραφροσύνη επιβάλλει σεβας τῷ ὄχι. Ἡ συνοδεία έπροχώρει βρα- βείως· καθ' ὅλους δέ τοὺς σταθμούς, τὸ σῶμα τοῦ Φι- λίππου έκείτο έν τῷ θαλάμῳ τῆς βασιλείσης. Ἡ Ἰω-

άννα, πρὶν λάβῃ τροφήν τινα, πρὶν παραδοθῆ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ὑπνου, επί πολὺν χρόνον ἠτιένιζε σιωπηλῶς τοὺς θαυροῦντας αὐτῆς ὀφθαλμοὺς επί τοῦ ψυχροῦ πτώματος, άναμένουσα οὕτω τήν προσδοκωμένην άνα- στασιν· εἶτα βεθέως στενάζουσα, έλεγε καθ' ἑαυτήν· « Ακόμη καί σήμερα! . . . » Ὅσακις ἡ συνοδεία εζα- μάτα παρά γελόεσαν ὄχθῃν ποταμοῦ τινός, ἡ διέρχε- το κοιλάδα άνθηράν, ἡ λειμῶνα μυρτοστόλιστον, ἡ ελ- πὶς επέχεε φαίδροτητα επί τοῦ μετώπου αὐτῆς· στα- ματοῦσα δέ τότε επλησίαζε τὸ φορεῖον μετά ψυχικῆς άγωνίας, καί άνυψούσα με τρέμουσαν χεῖρα τὸ καλύ- πτον αὐτὸ μεταξόπιλον, υπετραύλιζε τὰς επομένας λέξεις, « εγειρέσαι; εἶδῶ εἶναι τὸ μέρος; . . . » καί επί πολὺν χρόνον άνέμενε τήν άπάντησιν κεκυφθα ἐπ' αὐτοῦ καί προσπαθούσα νά θερμάνῃ διὰ τῆς πνοῆς τῆς τὰ ψυχρὰ χεῖλη τοῦ συζύγου τῆς. « Δέν εἶναι λοιπόν οὗτ' εἶδῶ, έλεγε θερμὰ χύνουσα δάκρυα. Αναχωρῶμεν! »

Ἡ ἀλλεπάλληλος πάλη τῆς ελπίδος καί τῆς θλί- ψιως κατηνάλισκεν τὰς σχεδὸν εζηντηλιμένους δυνάμεις τῆς. Ἡ εζασθένεις αὐτῆς υπερέβῃ πᾶν ὄριον. Μετά πολὺν κόπον κοτέπεισαν αὐτήν ν' άναπαυθῆ καταθέτου- σα έν τινι ά γί φ τόπῳ τὸ πτώμα τοῦ συζύγου τῆς, εἰπόντες πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὅτι τὸ προσδοκώμενον θαῦ- μα ταχύτερον ἡδύνατο νά τελεσθῆ ὑπό τήν σκέπην τοῦ άγιαστηρίου.

Τὸ φθινόπωρον εἶχεν άπεκδύσει τὰ δάση, ἡ δέ νύξ ἡ κατὰ τήν ὥραν ταύτην τοῦ έτους βιαίως επερχομένη, κατέλαθε τήν βασίλισσαν εἰς τοὺς γραφι- κούς λειμῶνας τῆς Πεναρλώρας. Δεξιὰ τῆς ὁδοῦ ἤχει ὀκῶδων μονῆς τινός. Ἡ συνοδεία σταματᾶ, καί αἴρνης άνακαλύπτει τήν περιφανῆ μονὴν Aula Dei Μεταξὺ τανιφύλλων καί σκιερῶν δένδρων περιστοιχούτων βυ- άνιον, διαφαίνεται ἡ διὰ τῶν ὑέλων διερχομένη άμυδρὰ λάμπσις τῶν λυχνιῶν τοῦ άγιαστηρίου. Τὸ έναρμόνιον ἄσμα τῶν μοναχῶν, διακόπτον κατὰ καιροὺς τήν σι- ωπῆν τῆς έρημίας, μεταδιδόμενον ἀπὸ ἤχους εἰς ἤχῳ άνυψοῖ τὰς δεήσεις αὐτῶν μέχρις οὐρανῶν.

Ἡ μελαγχολικὴ αὐτῆ έρημία συνάδει με τήν θλί- ψιν τῆς Ἰωάννας· καί τὰ λείψανα τοῦ Φιλίππου έπα- ναπαύονται έν τοῖς κοιμητηρίοις τοῦ ναϊδίου. Επί μα- κρόν χρόνον διέμεινε ἡ Ἰωάννα έν τῷ τόπῳ τούτῳ, έν ᾧ παρακατέθεσεν άντικείμενον πολυτιμώτερον καί αὐτῆς τῆς ζωῆς τῆς. Ἄλλά καθ' ἣν ὥραν ἠτοιμάζετο ν' άναχωρήσῃ, αἴφνης πληροφορεῖται ὅτι γυναικεία μο- νῆ ὑπάρχει οὐ μακρὰν τοῦ προσφιλοῦς τάφου. Βεβή- λωσιν τρομεράν θεωρεῖ ἡ Ἰωάννα τήν γείτονα ταύτην χορείαν. Τὸ σῶμα τοῦ Φιλίππου εζορῦττεται πάραυ- τα καί έναποτίθεται τέλος έν τοῖς κοιμητηρίοις τῶν Καστιλιανῶν βασιλέων. Ἡ καί ὀπαυτὸ τὸ κράτος τοῦ θανάτου ζηλοτυπία τῆς Ἰωάννας καταδεικνύει έν τῇ παραφροσύνῃ εζοχῶν καί υπερφούς αἰσθημα ὅπερ άδυ- νατοῦμεν νά ὀρίσωμεν, καί ὅπερ διεγειρεῖ τὸν άκούσιον ἡμῶν σεβασμόν.

Καταβληθεῖσα ὑπό τῶν βασάνων καί τοῦ κόπου βί- ου πλάνητος, ἡ Ἰωάννα επί μακρόν έτι χρόνον εζησε- βιον άβίωτον. Ὡς άπατηλὸν ἰσχύος φάσμα διετηρεῖτο επί τοῦ θρόνου ἡ μεταξὺ ζωῆς καί θανάτου κυμαινο- μένη αὐτῆ σκιά· οἱ λαοὶ ἡγάπων τήν άτυχή βασίλι-

σαν καί ὤκτειρον τὰς συμφορὰς αὐτῆς, καί δικαίως δι- ὅτι ἡ εκ μεγάλης συμφορὰς προελθούσα παραφροσύνη δέν προκαλεῖ περιφρόνησιν. Οἱ ὑπήκοοι άνεγνώρισαν τὸ ὑψηλὸν τῆς γενναίας ταύτης καρδίας, ἣτις υπέσχετο αὐτοῖς άνεξαντλήτους θησαυροὺς καλοκάγαθίας. Έκ- τὸς δέ τούτου, ἡ πρὸς τήν βασιλείαν λατρείαν των, βα- θέως οὕσα εζβίζωμένη έν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, ἠνάγ- καζεν αὐτοὺς νά σεβῶνται έν τῷ προσώπῳ τούτῳ τήν υπερτάτην άοχήν. Κατὰ καιροὺς ἡ Ἰωάννα επαρουσιάζε- το ένώπιον τῶν ὑπηκόων αὐτῆς, εδιδεν άκροάσεις, καί εδέχετο πρέσβεις ζένων δυνάμεων· αἱ στάσεις τῆς εποχῆς εκείνης καθησυχάζοντο εύκόλως διὰ τῆς ἰσχύ- ος τῆς συνοδευομένης ὑπὸ τῆς τοῦ μονογενοῦς αὐτῆς υἱοῦ, διαδόχου τοῦ θρόνου. Τοιουτοτρόπως, κατὰ πα- ραδοξὸν σύνδεσμον, τὸ ὄνομα τῆς ασθενοῦς Ἰωάννας εύρίσκετο έν τοῖς πρακτικοῖς τῆς άρχῆς συνωδευμένον μετά τοῦ ὀνόματος τοῦ ἰσχυροῦ Καρόλου Β'.

Ἡ θυγάτηρ τῆς Ἰσαβέλλας άπεβίωσε έν Θωρδεσίλλαις τήν 4 Δεκεμβρίου τοῦ έτους 1853, καταλιπούσα τῷ ἰσχυροτάτῳ ἡγεμόνι τοῦ αἰῶνος τὸ εύρυχωρότερον καί πλουσιώτερον κράτος τῆς ὑψηλίου.

(εκ τοῦ Γαλλικοῦ.)
A. K.

ΚΕΦΑΛΙΚΗ ΠΟΙΝΗ ΠΑΡΑ ΣΙΝΑΙΣ

Ἄπασης τῆς Εὐρώπης τὰ βλέμματα εἰσὶ νῦν ε- στραμμένα πρὸς τήν Σίναν, τήν άπέραντον μὲν, ὀλίγον δέ γνωστὴν ταύτην χώραν, ἣν τὰ διηγῆματα τῶν ἱερα- ποστόλων καί τῶν περιηγητῶν πέρεστησαν ὡς τήν κοιτίδα άπασῶν τῶν τεχνῶν καί έπιστημῶν. Δέν θεω- ρῶμεν λοιπόν ἀπὸ σκοποῦ νά θέσωμεν ὑπ' ὄψιν τῶν άναγνωστῶν μας δρᾶμα τι πρὸ ενὸς περιπόου αἰῶνος έν τῇ πρωτεύουσῃ τοῦ εὐρανοῦ Κράτους λαβόν χώραν. Τὸ δρᾶμα τοῦτο, ἡ μᾶλλον ἡ δίκη αὐτῆ, ἣς τὰς πε- ριέρρους λεπτομερείας ὀφείλομεν εἰς τινα εζοχῶν δι- πλωμάτων διατρίψαντα επί πολὺν χρόνον εἰς Καντῶν, διαμῆνει εἰσέτι ζωηρὰ έν τῇ μνήμῃ τοῦ Σινικοῦ λαοῦ.

Ἡ νομοθεσία τοῦ σοφοῦ τούτου λαοῦ εζῖν ὑπογραμ- μὸς αὐτῆς τῆς σοφίας. Παρὰ Σίναις αἱ ποιναὶ εἰσὶν ὡς επί τὸ πλεῖστον τὸ πρόστιμον, ἡ φυλάξις, ἡ μα- στίγωσις καί ἡ εζορία εἰς Ταρταρίαν. Πρὸς εφαρμογὴν κεφαλικῆς ποινῆς άπαιτεῖται ἡ υπαρκτις εχγλήματος κα- τὰ τῆς πολιτείας, κατὰ τοῦ αυτοκράτορος, ἡ χ ὁ σ ι ς α ἱ ῤ α τ ο ς, εχγλήμα άνεπίδεκτον χάριτος ἢ ελαττώ- σεως ποινῆς. Παρὰ Σίναις δέν ὑπάρχει διάκρισις μεταξὺ τοῦ προμελετημένου καί τοῦ άκουσίου φόνου. Ἡ κλοπῆ δέν επάγεται τὸν θάνατον, εκτὸς αν αὐτῆ ετελέσθη διὰ προσβολῆς [κατὰ προσώπου. Ἡ μετρία- σις τῆς ποινῆς δεικνύει ὅτι τὰ εχγλήματα εἰσὶ σπά- νια· τῷ ὄντι, ὀλίγα εζ αὐτῶν παρουσιάζονται εκτὸς έν καιρῷ λιμοῦ, ὅστις συνήθως καταμαστίζει· τὰς δια- φόρους επαρχίας τῆς Σίνας σκληρότερον ἢ ἄλλο τι

μέρος της Εύρωπης, και όπου η αυστηρότης της ποι- νης δεν δύναται ν' αναχαιτίσει τους ενόχους.

Μεταξύ των θανατικών ποινών, τῆ ἀγχώνῃ θεω- ροῦν ἐντιμότεραν τῆς ἀποκεφαλίσσεως· διότι ἡ ἀπό- λεια μέλους τινός τοῦ σώματος θεωρεῖται παρ' αὐ- τοὺς ὡς δυσρημία μεγίστη. Ὑπῆρξαν παραδείγματα καθ' ἃ ὁ ἐγκληματίας ἀντεκαταστάθη ὑπ' ἐτέρου· ἂν καὶ οἱ νόμοι ἀπαγορεύουσι τοῦτο, οἱ δικασταὶ ὁμοῦ τὸ ἐπιτρέπουσι· τοιοῦτοτρόπως ὁ υἱὸς δύναται νὰ ἴη τῆτη νὰ ὑποστή τὴν εἰς τὸν πατέρα ἐπιβληθεῖσαν ποι- νήν, ὅπως ἀπαλλάξῃ αὐτὸν τοῦ πόνου. Ἡ διεύθυνσις τῶν φυλακῶν ἐστὶ καλῶς κανονισμένη· δὲν ἐγκλείον- ται ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ οἱ κακοῦργοι μετὰ τῶν διὰ χρέη φυλακισμένων (τὸ μέτρον τοῦτο μόλις πρὸ 30 ἐτῶν εἰσῆχθη εἰς τὴν Γαλλίαν!) καὶ δὲν ἐπιτρέπεται αὐτοῖς οὐδεμία συγχοινωνία· διότι θάρσαρος καὶ ἀνήθικος θε- ωρεῖται ὁ σύνδεσμος τοῦ ἐγκλήματος μετὰ τῆς ἀ- φροσύνης καὶ τῆς δυσπραγίας. Ἄν ὀφειλέτης παρα- δῶς εἰς τοὺς δανειστάς ὅλην αὐτοῦ τὴν περιουσίαν δὲν δυνηθῆ νὰ ἱκανοποιήσῃ αὐτοὺς, καταδικάζεται νὰ φέρῃ δημοσίως ζυγὸν περὶ τὸν τράχηλον, καὶ τοῦτο ὅπως ἡ οἰκογένεια αὐτοῦ ἀναγκασθῆ νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ, ἂν ἔχῃ τὰ μέσα. Ἄν ὁ ὀφειλέτης κατέστη ἀναξὺ ὀφρεως, ἔνεκα παιγνίου, ἢ ἄλλης τινός κακῆς συμπεριφορᾶς, ὕρισταται σωματικῆς ποινᾶς καὶ τὴν ἐξορίζον εἰς Ταρ- τარიάν. Κατὰ τινὰς περιπτώσεις, δύναται τις νὰ πω- λήσῃ ἐκυτὸν ὡς λ. χ. διὰ ν' ἀποτίσῃ τὰ πρὸς τὸ στέμ- μα χρέη αὐτοῦ, διὰ νὰ βοηθήσῃ τὸν πένθητα αὐτοῦ πατέρα, ἢ διὰ νὰ ἐνταριάσῃ αὐτὸν ἐν περιπτώσει θανα- του. Ὁ πωλητὴς ἐκυτὸν ἔχει τὸ δικαίωμα μετὰ εἰκασαετῆ δουλείαν, ν' ἀναζητήσῃ, τὴν ἐλευθερίαν, ἂν ἡ ἐν τῇ δουλείᾳ διαγωγή αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἀμεμπτος, ἂν δὲ τούναντίον δὲν διήγαγε χρηστῶς, διαμένει δούλος καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον, αὐτὸς τε καὶ τὰ τέκνα του, ἅτινα τυχὸν ἐπώλητε μεθ' ἐκυτοῦ. Ὅσοι τῶν ὀφειλε- τῶν τοῦ Αὐτοκράτορος δολίως κηρύττωσι πτώχευσιν, τιμωροῦνται διὰ τοῦ πνιγμοῦ. Ἄν ὁμοῦ οὗτοι συνε- πιάσῃ ἀτυχημάτων πτωχεύσωσι, τότε ἡ ποινὴ περιορί- ζεται εἰς τὴν ἐκποίησην τῶν γυναικῶν καὶ τῶν τέκνων αὐτῶν, εἰς τὴν δήμευσιν τῆς κτηματικῆς αὐτῶν πορι- ουσίας καὶ εἰς τὴν ἐξορίαν. Τὰ συμφέροντα τοῦ Αὐ- τοκράτορος προτιμῶνται πάντων τῶν λοιπῶν· οὐδεμία κυριότης χαίρει ἀποκλειστικότητος ἐνώπιον τῶν δικαιο- ωμάτων τοῦ ἱεροῦ τούτου προσώπου. Ἐν Σίνα αἱ δίκαι- α τυχῶς περατοῦνται· διότι αὐτόθι ὁ ζῆλος τοῦ ἀπονέμειν τὴν δικαιοσύνην δὲν πολλαπλασιάζει ἐπ' ἄπειρον, ὡς ἀλ- λαχοῦ, τοὺς τύπους καὶ τὰς διαδικασίας. Ἡ κυριότης οἰκῆδοτε καὶ ἂν ἦ, ὕρισταται τοσοῦτον ἀπλῶς, ὥς οὐδεμίαν παρέχει ἀφορμὴν ἀμφισβητήσεως. Αἱ πηγαὶ τῶν διαφορῶν εἰσὶ λίαν σμικραὶ παρὰ Σίνας ἔνεκα τῆς ἀσημότητος τοῦ μετὰ ξένων λαῶν ἐμπορίου αὐ- τῶν, τῆς μονοδικότητος τῶν ἀρχῶν αὐτῶν, τῶν ἐθί- μων, τῶν ἰδεῶν τοῦ εἶδους τῆς κοινοκτησίας, ἐν ἣ ζω- οισιν οἱ πλείστοι ἐξ αὐτῶν, καὶ ἐξαιρέτως ἔνεκα τῆς ἐν- ταῖς οἰκογενεῖαις ἐπικρατούσης ὁμονοίας. Ἄλλὰ καὶ ἐν Σίνα, ὅσπερ καὶ παρ' ὅλοις τοῖς ἔθνεσι παρ' οἷς ὁ δικαστικὸς πολιτισμὸς ἐπροώδευσε, τὰ χρέηματα εἰσὶ τὸ κυριώτερον ἐλατήριον ἐν τοῖς δικαστηρίοις, καὶ συ-

νήθως τὸ δίκαιον εὐρίσκεται εἰς τὸ βάθος τοῦ μεγα- λειτέρου βελαντίου.

Ἄλλ' αὐτὸς οὗτος ὁ λαὸς, ὁ παραβλέπων διαταρα- τομένην τὴν ἰσορροπίαν τῆς πλάστιγγος τῆς δικαιο- σύνης τῶν ἰδιωτικῶν συμφερόντων, ἐγκυκαῖται ἐπὶ τῇ πολιτικῇ δικαιοσύνῃ. Τὸ ἀνώτατον δικαστήριον, προε- δρευόμενον ὑπὸ τοῦ αυτοκράτορος, δικάζει ὅλα τὰ ἐγκ- λήματα τὰ πραχθέντα κατὰ τῶν καθεστώτων, κα- τὰ τῆς τύχης τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τῶν πολιτῶν τὰς ἀ- ποπειράς κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ αυτοκράτορος καὶ τῶν μελῶν τῆς αυτοκρατορικῆς οἰκογενείας. Τὸ ἀνώ- τατον τοῦτο δικαστήριον σύγκαιται συνήθως ἐκ 300 μανδαρινῶν τῆς πρώτης τάξεως· ὁ κατηγορούμενος αὐτὸς ἑαυτὸν ὑπερασπίζεται, καὶ ὀφείλει ν' ἀπαντᾷ εἰς ἃ· ἐπὶ 36 ἡμέρας ὑποβάλλεται ἀνακρίσεις· τὴν 37ην, περὶ τὴν ἐσπέραν, ὁ μανδαρινὸς Ἀκο-φι (γραμματεὺς), συντάσσει τὰ πρακτικὰ τῆς διαδικασίας, γίνεται ἀκο- λούθως ἡ ψηφοφορία, καὶ ὁ αυτοκράτωρ αὐτὸς ἀπαγ- γέλλει τὴν ἀπόφασιν. Κατὰ τὸ 1747, ὁ αυτοκράτωρ Κιέν- Λόγγ, ἕγγονος τοῦ Σχεῦν-Τσι, πρῶτος αὐτο- κράτωρ τῆς Ταρταρικῆς δυναστείας, ἡγεμῶν προκίσι- μένος ὑπ' ὅλων τῶν εἰς ἀρχηγὸν μεγάλου λαοῦ ἀναγκ- αίων ἀρειῶν καὶ προσημάτων, μαθὼν ὅτι ὁ Φόγγ- Χι, μανδαρινὸς, διοικητὴς τῆς εὐφόρου καὶ ἐμπορικῆς ἐπαρχίας Σχέν-Σί, διὰ τῶν βαιοπραγιῶν καὶ ἀρπαγῶν αὐτοῦ κατέστη μισητὸς εἰς τοὺς λαοὺς, ἢ τὴν τύχην τῶν ἐνεπιστευθῆ· ἐρεθισθεὶς δ' ἔτι μᾶλλον ὑπὸ τοῦ πρὸς αὐ- τὸν συγγενικοῦ συνδέσμου, διότι πρὸ τινῶν ἐτῶν εἶχε δώσει αὐτῷ εἰς γάμον ἡγεμονίδα τινὰ ἐκ τοῦ αυτοκρα- τορικοῦ οἴκου, ἀνεκάλεσε αὐτὸν εἰς Πεκίον, ὅπως δώ- ρη εὐθύνας τῆς κατὰ τὴν ἀρχὴν διαγωγῆς του. Ὁ Μανδαρινὸς πεπορθῶς εἰς τὸν πλοῦτον αὐτοῦ, καὶ νο- μίστας οἶε διὰ τῆς ἐπιβροῆς τῆς συζύγου του ἠδύνατο ν' ἀποφύγῃ τὸν ἐπαπειλούντα αὐτὸν κίνδυνον εἰλθεν εἰς Πεκίον, ὅπου ὁ αυτοκράτωρ διέταξε τὴν ἀνευ ἀναβο- λῆς εἰς τὸ ἐν τῇ αυτοκρατορικῇ περιρροίᾳ φρούριον σι- λανεῖν τοῦ.

Τὸ ἀνώτατον δικαστήριον συνέστη, καὶ διακόσια πλοιαρία μετεβίβασαν ἐκ τῆς Σιν-Γάν Φού, πρωτευ- ούσης τῆς ἐπαρχίας Σχενσί, πλεόν τῶν δικαιοσύνων μαρ- τύρων. Αἱ συζητήσεις ἤρξαντο πάραυτα.

Αἱ κατηγορίαι ἦσαν ἐπιβαρυντικαὶ διὰ τὸν Φόγγ- Χι, ἀλλὰ μετὰ τῶν ἄλλων καταθέσεων ἡ τοῦ Φό- γμ, χρυσοχόου ἐν Σιν Γάν-Φού ἐράνη σοβαρωτέρα καὶ τρομερωτέρα. Ὁ διοικητὴς Μανδαρινὸς εἶχε λά- βει παρὰ τοῦ χρυσοχόου τούτου, λόγω ἐξαιρέσεως τῶν τριῶν αὐτοῦ τέκνων ἀπὸ τῆς στρατιωτικῆς ὑπερείας, 80 τεμόγια χρυσοῦ καὶ ἀργύρου. Καὶ ὁμοῦ, παρὰ τὴν θυσίαν ταύτην, ἣτις σκληρὰν ἐπήνεγκε πλῆγην εἰς τὴν περιουσίαν τοῦ ἐμπορίου τούτου, οἱ δύο αὐτοῦ υἱοὶ ἐ- λήφθησαν στρατιῶται, ἰδὲ δὲ τρίτος ἠναγκάσθη νὰ ὑπε- ρετῆ ἀμισθὶ εἰς τὰ γραφεῖα τῶν τελωνείων τῆς Καν- τῶν. Ὁ χρυσοχόος ἐπορεύθη εἰς τὸ παλάτιον τοῦ δι- οικητοῦ, ὅπου πικρῶς παραπονούμενος ἀπῆιτι ἢ τοὺς υἱοὺς ἢ τὸ χρυσίον· ἀλλὰ κακῆς ἔτυχεν ὑποδοχῆς· ἀ- πεπέμφθη ὑπὸ τῶν φυλάκων, ἐβράδδισθη καὶ τέλος ἐφυλακίσθη μετὰ τῆς γυναικὸς καὶ τῶν θυγατέρων αὐ- τοῦ ἐντὸς σκοτεινῆς καὶ δυσώδους φυλακῆς, ὅθεν μόλις

ἀνεῦρε τὴν ἐλευθερίαν ἐπὶ ὑποσχέσει νέας προσφορᾶς, ἐκ 15 τεμαχιῶν χρυσοῦ καὶ 30 μαργαρίτων. Ὁ δυσ- τυχῆς οὗτος παντελῆ ὑποστάς καταστροφῆν, ἐκ τῆς πρώτης τάξεως τῶν πολιτῶν, ἐν ἣ διετέλει πρότερον, καταβίβασθη εἰς τὴν τρίτην· ὅτι ἐν Σίνα οἱ πολῖται διαιροῦνται εἰς ζῶνας ἢ τάξεις, ἃς δὲν δύναται τις νὰ ὑπερπηδῆσῃ ἐνευ εἰδικῷ βουλευμάτος τοῦ Μανδαρινίου τῆς ἐπαρχίας· ἢ δ' ἐν ταῖς κατηγορίαις ταύταις εἰς τὰ πρόσω ἢ τὰ ὀπίσω μεταβολὴ σημειοῦται ἐν τῷ ἐτησίῳ πρωτοκόλῳ ὅπερ οἱ Μανδαρινοὶ πέμπουσι πρὸς τὸν αὐ- τοκράτορα.

Τιμὴ λοιπὸν παρακολουθεῖ τὴν προβίβασιν καὶ δυσ- φημία τὴν καταβίβασιν, ἐκτὸς ἂν, ὡς συνεθῆ τῷ δυσ- τυχῆι χρυσοχόῳ, ἡ καταβίβασις αὐτῆ ἐγένετο συνεπείᾳ οἰκτικῶν δυστυχημάτων. Αὐτῆ ἡ ἐν τῇ πολιτικῇ κα- ταστάσει τοῦ χρυσοχόου συμβᾶτα μεταβολὴ ἐπέσυρε κυρίως τὴν προσοχὴν τοῦ αυτοκράτορος, ὅστις ἐκ τῶν προτέρων ἐγνώριζε τὸ Φόγγ-Χι τῶν ἐπιμελε- στέρων καὶ δραστηριωτέρων ἐμπόρων τοῦ κράτους.

Οἱ πολυάρθμοι μάρτυρες κληθέντες ἕκαστος ἰδία- τέρως, ἀπεκάλυψαν τὰς ὑπὸ τοῦ Φόγγ-Χι κατὰ τὴν ἐξάσκησιν τῶν καθηκόντων αὐτοῦ πραχθείσας κακίας καὶ βαιοπραγίας, τὴν φυλαργυρίαν, τὴν αἰσχροκερδίαν καὶ τὴν βαρβαρότητα αὐτοῦ. Μετὰ τὴν καταθέσιν τῶν μνηστριῶν, ἐχορήγησαν τῷ κατηγορουμένῳ τὸν εἰς ἀπο- λογίαν χρόνον. Ἡ ἀπολογία διήρκεσε τρεῖς ὁλοκλήρους ἡμέρας· εἶδειξε δ' ἐν αὐτῇ προσημάτων ἀνδρὸς ἱκανοῦ καὶ δεινοῦ περὶ τὰ πολιτικά· ἀλλ' ἡ φωνὴ τῶν ὑπ' αὐτοῦ κα- ταδυναστευθέντων ὑπῆρξεν ἰσχυρωτέρα τῆς εὐλογίας καὶ τῆς βητορικῆς αὐτοῦ δεινότητος. Τὴν 37 ἡμέραν, περὶ τὴν μεσημβρίαν, τοῦ Μανδαρινίου Ἀκο-φι (γραμματε- ῖος) συντάξαντος τὰ πρακτικὰ τῆς κατηγορίας καὶ τὰς δικαιολογήσεις τῆς ἀπολογίας, προσέβησαν εἰς τὴν διά- σκεψιν. Ὁ Φόγγ-Χι σμψηφί καταδικάσθη εἰς θά- νατον, ἡ περιουσία αὐτοῦ εἰς δήμευσιν καὶ δανομή- μεταξὺ τῶν ἀπειρηθῶν θυμάτων, καὶ ὁ οἶκος αὐτοῦ εἰς ἐκ θεμελίων καταδαφισιν. Ὁ αυτοκράτωρ ἀναβά- εἰς ἐπὶ τοῦ θρόνου (διότι, διαρκύσεως τῆς διαδικασίας, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ κράτους καθηται ὑπὸ βίας ὁμοίας τῆ τῶν ἄλλων δικαστῶν) ἀπήγγηλε στενωπέριᾳ τῆ φωνῆ τὴν ἐξῆς ἀπόφασιν.

«Φόγγ-Χι, τὸ ἀνώτατον δικαστήριον σὲ καταδι- κάζει εἰς θάνατον, ἡ περιουσία σου θέλει δημευθῆ καὶ ἐκπορῆθῃ πρὸς ὄφελος ἐκείνων οὓς κατέστησας δυστυ- χεῖς. καὶ ἐγὼ, ὁ υἱὸς τοῦ Τιέν, κυριάρχης ἀπόλυτος τοῦ οὐρανόου κράτους, πατὴρ τῶν δυστυχῶν καὶ ὄφρα- τῶν, ὑπερασπιστὴς τῶν καταδυναστευομένων, ἐπικυρῶ τὴν ἀπόφασιν. Ναί, Φόγγ-Χι, ἐπικυρῶ τὴν ἀπόφασιν, σοὶ ἐνεπιστευθῆν μέρος τοῦ λαοῦ μου ὅπως καταστή- σης αὐτὸν εὐδαίμονα· σὺ δὲ τούναντίον κατέστησας αὐτὸν δυστυχῆ· σοὶ μετέδωκα ἀκτίνα τῆς ἰσχύος μου, καὶ μετέβαλες τὴν ἀκτίνα ταύτην εἰς ἀνεμον λοίμοφό- ρον· σὲ ἐνέδυστα τὰ ὄπλα τῆς δικαιοσύνης, τῆς τιμῆς καὶ τῆς ὑπολήψεως, σὺ δ' ἐβρίψας αὐτὰ ὡς ἀνάνδρος στρατιώτης, ὅπως ἐνδυθῆς ὄπλα ἐλαφρότερα, τὸν δό- λον καὶ τὴν ἀδικίαν. Φόγγ-Χι, εἶσαι ἀνάξιος τῶν τίτλων τοῦ μανδαρινίου δι' ὧν σ' ἐτίμησα, σὲ ἀπεκδύω ὅθεν αὐτῶν, καὶ σὲ καταδικάζω· ἀλλὰ διατελῶν πρὸς

σὲ ὡς πατὴρ σοὶ συγχωρῶ τὰ ἐγκλήματά σου, καὶ δέομαι τοῦ Τιέν νὰ δεχθῆ ὡς ἄφρον τῶν ἀμαρτημά- των σου τὴν θυσίαν τῆς ζωῆς σου.»

Τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἀπαγγελθείσης, ὁ αυτοκρά- τωρ ἀπεσύρθη, εἰ δὲ φύλακες ἀπήγαγον τὸν καταδίκον εἰς τὸ δεσμωτήριον.

Τὴν ἐπαύριον ἱκρίωμα δικαιοσύνων περίπου ποδῶν ὕψους ἡγερθῆ ἐπὶ τῆς Βαούρ-Γασχῶ (ἐπισημοῦ πλα- τείας τοῦ Πεκίνου). Σημαῖαι λευκόχροοι καὶ τάπιτες τοῦ αὐτοῦ χρώματος (τὸ λευκὸν παρὰ Σίνας ἐστὶ χροῶμα πέθου.) ἐκόσμου· τὰ κυριώτερα κτίρια καὶ αὐτὰ τὰ ἀνάκτορα· διότι ἐν Σίνα ἡ ποιὴ ἀνθρώπου θεωρεῖται ὡς εὐτυχήμα δημοσίον. Πλήθος ἀνοριθ- μητον ἐκάλυπτε τὰς πλατείας, τὰς ἀγίας καὶ τὰς ἀκτὰς, ὅθεν ἡ ἐπικηδεὶς κομὴ ἐμελλε νὰ διέλθῃ ἰσχυρὸν δὲ σῶμα στρατιωτῶν, συγκείμενον ἐκ Ταρτά- ρων καὶ Σινῶν, κλιμακῆδόν διετέθη ἀπὸ τῆς φυλακῆς μέχρι τῆς πλατείας τῆς καταδικῆς, ἦτοι ἐπὶ ἐπιφανείας δύο περίπου λευγῶν.

Μὰ ὥρον πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, τρεῖς πυ- ροβολισμοὶ ἀνήγγειλον τὴν ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου ἀνα- χώρησιν τοῦ καταδίκου διὰ τὸν τόπον τῆς ἐτελέσεως. Ἡ ἄμαξα ἀφ' ἧς ὠχεῖτο ἐσύρετο ὑπὸ τεσσάρων ἵππων τυρλῶν, ἐστερημένων χαίτης καὶ κέρκης. Ὁ καταδι- κος ἴστατο ὀρθίος, τὴν κεφαλὴν ἀσκήπης στηρί- ζόμενος ἐπὶ τεσσάρων δημίων μαζαιοφόρων. Τρία γάματα ἐκ τῆς Ταρταρικῆς καὶ Σινικῆς φρουρᾶς συνάδευον τὴν ἄμαξαν, βραδέως προχωροῦσαν ἐν τῷ μέσῳ τῆς μεγάλης πληθύος τοῦ λαοῦ.

Ἀφικθείσης τῆς συνοδείας εἰς τὴν πλατείαν τοῦ Βαούρ Γασχῶ, ὁ καταδίκος καταβάς τῆς ἄμαξης, ἀνέβη μετὰ κόπου, στηριζόμενος ἐπὶ τῶν τεσσάρων δημίων τὰς δικαιοσίας πενήτηκοντα βοθμίδας τοῦ πήγματος· ἡμίσεια ὥρα παρήλθε μέχρι τῆς ἀναβάσεως αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ θαυρίου στανιδώματος. Ἄμα φάσαντος, τέσ- σαρὲς βραδούχοι ἰστάμενοι ἐπὶ τῶν τεσσάρων γωνιῶν τοῦ ἱκρίωματος, ἀνεβήσαν πρὸς τὸν λαόν.

«Τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ Τιέν καὶ τοῦ κυριάρχου τοῦ οὐρανόου κράτους, ὁ Φόγγ-Χι, μανδαρινὸς, καταδικα- σθεὶς ἐπ' ἐγκλήματι κλοπῆς καὶ δωροδοκίας ἐν τῇ δημοσίᾳ ὑπηρεσίᾳ, θέλει λάβει τὴν εἰς τοὺς δυνάστας τοῦ λαοῦ ἐπικειμένην ποινήν.»

Εἶτα, στραφέντες πρὸς τὸ ἱκρίωμα ἀνεβόησαν. — Δήμενοι, ἐτελέσατε τὴν ποινήν!

Οἱ δήμεοὶ ἔθεσαν τὸν καταδίκον ἐπὶ σκίμποδος λίαν ὕψηλοῦ, καὶ περιβαλόντες περὶ τὸν λαίμον αὐτοῦ βρόγγχον, τὸν ἀπηγγόνισαν. Συγχρόνως τρομερὸς κρό- τος χαλκίων μουσικῶν ὀργάνων ἐδόνησε τὸν ἀέρα· οἱ δὲ βραδούχοι ἀνέκραξαν.

— Δικαιοσύνη δέδοται! Καὶ τὸ πλῆθος ἀπεσύρθη βραδυποροῦν καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις.

Τὸ ἀμερολήπτου δικαιοσύνης τρομερὸν τοῦτο παρά- δεῖγμα αἷσια παρήγαγεν ἀποτελέσματα ἀπὸ τοῦ 1747 μέχρι τοῦ 1796 οὐδεμίαν κεφαλικὴν ποινήν ἐτελέσθη ἐν Σίνα.

Τὸ ἔθνος, ἰδὸν τὸν ἐπ' ἀγχόνῃς ἄτιμον θάνατον ἀνδρὸς περιωνύμου διὰ τὰ φῶτα καὶ τὸ γένος αὐτοῦ,

μανδαρίνου συγγενικῶς συνδεδεμένου μετὰ τῆς αυτοκρατορικῆς οἰκογενείας. ἐνόησαν ὅτι οὐδὲν ἀπὸ τοῦδε ἠδύνατο νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν νόμων, καὶ ὅτι οὐδαίς πλέον ἀτιμωρητὶ ἠδύνατο νὰ φανῆ σκληρὸς, προδότης ἢ τύραννος. Οἱ ἐπιθυμοῦντες τὴν κακὴν διευθύνσιν τῶν δημοσίων πραγμάτων ἔγιναν προσεκτικοί, οἱ δὲ τίμιοι ἐξησραλίθησαν.

Διὰ τῆς σωτηριώδους δὲ ταύτης αὐστηρότητος, ὁ αὐτοκράτωρ κατώρθωσε, τοὺς μὲν κακοὺς νὰ διατηρῆ ἐντὸς τοῦ ἑαυτῶν καθήκοντος, τοὺς δὲ χρηστοὺς ἐντὸς τῆς πρὸς σοφὴν κυβέρνησιν ὀφειλομένης ἐμπιστοσύνης.

Ὁ Σινικὸς λαὸς ζωηρὰν σώζει εἰσέτι τὴν ἀνάμνησιν τῆς ἀξιομνημονεύτου ταύτης δικαιοσύνης· ὁ δὲ ἐν ταῖς ὁδοῖς τοῦ Πεκίνου ὄχλος λέγει ἐνίοτε πρὸς τοὺς νέους μανδαρίνους τοὺς λησμονοῦντας τὰ ἑαυτῶν καθήκοντα καὶ τὴν ὑπεροχὴν τῶν ἑαυτῶν φώτων. «Μὴ ἔσο ὑπερόπτης, ἢ ἀγγλὸν τοῦ Φάγγ· Χὶ δὲν κατεπαγώθη ὑπὸ τῶν μυῶν»· ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἐπαγρυπνεῖ ἐπὶ τοῦ λαοῦ. «Ἡ παροιμία αὕτη ἐστὶν ἡ ἀπλοῖκῃ ἀπολογία τῆς Σινικῆς κυβερνήσεως καὶ τοῦ κυριάρχου τοῦ διευθύνοντος τὰς τύχας λαοῦ ἀξίου νὰ διατηρήσῃ τοὺς νόμους, τὰ ἦθη καὶ τὴν διὰ τεσσάρων καὶ ἑβδομήκοντα αἰῶνων μετριωροσύνης καὶ σοφίας κεκτημένην ἀνεξαρτησίαν αὐτοῦ.

(ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

A. K.

Η ΡΑΧΗΛ.

ΚΕΦ. ΠΡΩΤΟΝ.

Καθ' ὥραίαν τινὰ θερινὴν πρωΐαν τοῦ ἔτους 1856, σῶμά τι στρατιωτῶν, διευθυνόμενον εἰς Παρισίους, ἐσταμάτησεν ὑπὸ τὰ τείχη τῆς Κρήνης ὁ Ἑβραῖος, μεγαλοπρεπὲς οἰκοδόμημα τῆς Ἀναγεννήσεως ὑψοῦμενον παρὰ τὴν Κἀν. Ὡς συνήθως συμβαίνει εἰς τοιαύτας περιστάσεις, οἱ στρατιῶται οὗτοι, ὧν ἡ εὐταξία οὐδὲν εἶχε κοινὸν πρὸς τὴν τῶν σημερινῶν Γαλλικῶν στρατευμάτων, εἰς μυρίας παραδίδοντο ἀταξίας ἅς οἱ ἀξιωματικοὶ αὐτῶν οὐδόλως ἐφρόντιζον νὰ περιστείλωσιν. Οἱ κακοῦς οὗτοι καταλαβόντες καλύθην τινὰ χωρικῶν διήρπασαν αὐτὴν μετὰ θηριωδίας ἧς μάλιστα ἤθελον ἐπιτραπῆ ἐντὸς κατακτηθείσης χώρας. Ἐνῶ οἱ μὲν ἐκένουν τὰ πλήρη οἴνου καὶ σικέρας βικία τοῦ καλοῦ ἀνθρώπου, οἱ δὲ ἔσραζον ἀνηλεῶς τὰ πιτῆνά αὐτοῦ, οἱ δὲ ἐβράβδιζον αὐτὸν ὅπως περιστείλωσι τὰς κραυγὰς ἅς ἀντέτατιεν εἰς τὴν βίαν, πλανοδιοπώλης τις (1)

(1) Πλανοδιοπώλης, ὁ γαλλιστὶ colporteur. Καλεῖται δ' οὕτω παρὰ Γάλλους ὁ καθ' ὁδὸν πωλῶν ἐμπορεύματα.

(colporteur) ἐφάνη περὶ τὴν ἑτέραν ἄκρην τῆς ὁδοῦ. Ἄμα ἰδὼν τοὺς στρατιώτας, ἠθέλησε νὰ λοξοδρομήσῃ, διότι, ὡς ἐπόμενον, τὸ κιβώτιον ὅπερ ἔφερον ἐπ' ὤμων δὲν ἤθελεν εἶσθαι ποσῶς ἐν ἀσφαλείᾳ μεταξὺ τῶν ταρachoποιῶν ἐκείνων· ἀλλὰ δυστυχῶς ἐφωράθη. Τέσσαρες ἐξ αὐτῶν δραμόντες πάραυτα πρὸς τὸν ἔμπορον συνέλαβον καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν ἐκόντα ἄκοντα ἐνώπιον τοῦ μεγάρου. Ἄν καὶ Ἰουδαῖος, ὡς εὐκόλως ἠδύνατό τις ν' ἀναγνωρίσῃ αὐτὸν ἐκ τοῦ ἱματισμοῦ καὶ τοῦ θαθείος πώγωνος, δὲν ἐφαίνετο ὅμως ἀνησυχῶν διὰ τὸ φορτίον· τὰ βλέμματά του ἐστρέφοντο πλήρη ἀπελπισίας πρὸς τινὰ νεάνιδα ἐξαισίου κάλλους, στηριζομένην ἐπὶ τοῦ βραχίονός του καὶ περισφιγγούσαν αὐτὸν μετὰ ζωηροῦ τρόμου.

Εἶτε ὅτι ἐτέρποντο εἰς τοὺς φόβους τῶν δύο ὁδοιπόρων, εἶτε ὅτι πραγματικῶς διελογίζοντο νὰ ληστεύσωσι τὸν ἔμπορον καὶ νὰ ἐξυβρίσωσι τὴν σύντροφόν του, διέταξαν τῶν γέροντι ν' ἀνοίξῃ τὸ κιβώτιον ὅπερ ἔφερον ἐπ' ὤμων καὶ νὰ δείξῃ αὐτοῖς τὸ ἐμπιερχόμενον. Ἐνῶ ὁ δυστυχὴς Ἰσραηλίτης τρέμων ἠτοιμάζετο νὰ ὑπακούσῃ, αἰφνης ἐγκυαλείπει τὸ κιβώτιον καὶ σπεύδει εἰς βοήθειαν τῆς νεάνιδος, ἧτις σπαραξικαρδίου ἐξέφερον οἰμωγὰς, διότι στρατιώτης τις οἰνοβαρὴς ἐπροσπάθει νὰ τὴν ἀσπασθῆ. Ὁ στρατιώτης μηδὲν ἐνδίδων εἰς τὰς δεήσεις τοῦ δυστυχοῦς Ἰουδαίου ἐφέρετο αὐθαδέστερον. Παράφορος γενόμενος ὁ ἔμπορος, ἔστυρεν ἐγχειρίδιον καὶ ἠτοιμάζετο νὰ κτυπήσῃ τὸν στρατιώτην, ὅτε τρίτος ὁδοιπόρος ἐβασεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Ἰδὼν τὴν νεάνιδα ἀγωνιώσαν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ στρατιώτου, ἀρίππευσεν ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, καὶ σύρας τὸ ξίφος διέταξε τῶν οἰνόφλυγι στρατιώτη νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ θῦμά του. Ὁ στρατιώτης ὑπήκουσεν ἐνστιγματικῶς· ὁ δὲ πλανοδιοπώλης, ἀρπάσας εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ τὴν σχεδὸν ἡμιβιανὴν σύντροφόν του, ἔσπευδε ν' ἀπομακρύνῃ αὐτὴν τοῦ κινδυνώδους ἐκείνου μέρους. Τοσαύτη δὲ σπουδὴ ἐχρήσαντο, ὥστε οὐδόλως ἐσκέφθη περὶ τοῦ φορτίου, ὅπερ ἐγκατέλιπεν εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἀρπάγων.

Ὁ εἰς βοήθειαν τοῦ ἐμπόρου δραμὼν ξένος, τὴν αὐτὴν θέλω νὰ δείξῃ εὐσπλαγχνίαν καὶ πρὸς τὰ ἐμπορεύματα, ἀπεφάσισε νὰ σώσῃ τὴν περιουσίαν τοῦ ἀθλίου πλανοδιοπώλου, ὅστις ὀλίγον κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐμερίμνα περὶ τοῦ κυρίως ἀπασχολούντος τοὺς ἀνθρώπους τοῦ εἶδους του. Ἀπευθύνθη πρὸς τοὺς στρατιώτας, καὶ διέταξεν αὐτοῖς οὐ μόνον νὰ παύσωσι τῆς διαρπαγῆς, ἀλλὰ καὶ ν' ἀποδώσωσι πᾶν ὅ,τι εἶχον λάβει.

Τὴν διαταγὴν ταύτην ὑπεδέχθησαν μετὰ γογγυσμῶν, ὀργῆς καὶ γέλωτος ἀπειθείας.

Ἀπὸ τίνος ἐνέκραξεν ὁ ὁδοιπόρος, δείξας τὰ τὸ στήθος αὐτοῦ καλύπτοντα στρατιωτικὰ παράσημα, ἀπὸ τίνος οἱ Γάλλοι στρατιῶται δὲν ὑπακούουσι πλέον εἰς ἀξιωματικὸν τῆς Χριστιανικῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος;

Ἄφ' οὗτου ἔχουσι Λοχαγὸν ἵνα δίδῃ αὐτοῖς διαταγὰς καὶ ἀπαντᾷ πρὸς τὰς ἐπεμβαίνοντας εἰς τὰ καθήκοντά του, ἀπήντησεν εἰς τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ σώματος.

Ὁ ξένος στραφεῖς, ἐχαιρέτησε τὸν ἀξιωματικὸν, καὶ εἶπε μετὰ πολλῆς φιλοφροσύνης.

— Ἐχετε δίκαιον, κύριε. Ἐὰν σὰς ἐβλεπον, ἤθελον ἀπευθύνθῃ πρὸς ὑμᾶς ὅπως ἐδικηθῶ τοὺς κακοῦς τοὺτους.

— Οἱ στρατιῶταί μου δὲν εἶναι κακοῦς, διέκοψεν αὐτὸν ὁ Λοχαγός, ὅστις ἐθρασύνθη ἰδὼν τὴν γλυκύτητα μεθ' ἧς ὁ ξένος ἐλάλει.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἐμειδίασε, καὶ προσκαλέσας διὰ νεύματος τὸν Ἰουδαῖον.

— Ἐλθέ, εἶπε πρὸς αὐτὸν, μὴ φοβοῦ, ἀνάλαβε τὸ κιβώτιόν σου, κοί δέχθητι τὸ βαλάντιον τοῦτο πρὸς ἀποζημίωσιν τῶν ὄσα σοὶ ἀφῆρεςαν.

Ὁ Ἰουδαῖος ἐθεώρησεν ἀλληλοδιαδόχως τὸν ἀξιωματικὸν καὶ τὸ βαλάντιον, καὶ μετὰ μικρὸν διαταγμῶν, ἠτοιμάζετο νὰ τεινῇ τὴν χεῖρα πρὸς τὸ ἀργύριον, ἀλλ' ἡ νεάνις ἐμπόδισεν αὐτὸν διὰ κινήματος ἐκφραστικοῦ ἀγανακτήσεως.

— Ὁ πατήρ μου σὰς εὐχαριστεῖ, κύριε ἀξιωματικέ, εἶπεν ἡ κόρη. Ἡ προξενηθεῖσα ζημία εἶναι μικρὰς ἀξίας. Ὁ θεὸς ἀνταμοίψοι ὑμᾶς διὰ τὴν γενναίαν ταύτην προσφορὰν καὶ πρὸ πάντων διὰ τὴν καλοκάγαθίαν καὶ τὴν γενναϊότητα μεθ' ἧς συνεδράμετε γέροντα ἄσπλον καὶ κόρην ἀσθενῆ.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἐκπλαγείς διὰ τὴν τόσῃ εὐαισθησίαν καὶ τὴν στωικίαν μεθ' ἧς ἐξεφράζετο ἡ ὠραία ὁδοιπόρος, ἐμειδίασε καλοκάγαθως, καὶ προσαγορεύσας βαθυτέρον ἢ ὅσον ἡ ταπεινὴ τῆς νεάνιδος ἐνδυμασία ἀπῆτει, ἠνάγκασεν αὐτὴν νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὴν Κἀν ὅσον τάχιστα. Εἶτα, στραφεῖς πρὸς τὸν λοχαγὸν, ὅστις καγχάζων ἐθεώρει τὴν ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς του παριστανομένην σκηνήν.

Τώρα, κύριε, εἶμαι εἰς τὰς διαταγὰς σας· ὀνομάζομαι Μαρκέσιος Φίλιππος τοῦ Σενανκούρ. Ὄπερ ὑμεῖς, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ διατελῶ ὑπὸ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Χριστ. Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, ὡς λοχαγὸς εἰς τὰ στρατεύματα οὗτη. Δύο ἐκ τῶν κυρίων ἀξιωματικῶν σας θέλουσι μὲ τιμῆσαι ἀναδεχόμενοι τὴν θέσιν μαρτύρων.

— Ἔστω, ἀπήντησεν ὁ λοχαγός, κλίνας τὴν κεφαλὴν· ὀνομάζομαι κόμης Στέφανος τοῦ Μαυρεβέρ.

Καὶ σύρας τὸ ξίφος, διέταξεν εἰς δύο ἀξιωματικοὺς νὰ ἐκτελέσωσι καθήκοντα μαρτύρων παρὰ τῶ ἀνταγωνιστῆ.

Δύο ἕτεροι μάρτυρες ἐκάνονισαν μετὰ τούτων τοὺς ὄρους τῆς μονομαχίας καὶ ἐμέτρησαν τὰ ξίφη.

Ἄμα ἰδοῦσα τὴν προπαρασκευὴν τῆς μονομαχίας, ἡ νεάνις, ἀντὶ ν' ἀπομακρυνθῆ, ὡς ὁ σωτὴρ αὐτῆς εἶχε συμβουλευθεῖ, ἤφατο τοῦ γέροντος ἀπὸ τοῦ βραχίονος καὶ ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ σταματήσῃ.

— Μέλλει νὰ μονομαχήσῃ, ἀνέκραξεν ἡ κόρη, καὶ πράττει τοῦτο δι' ἡμᾶς· δι' ἐμέ, πάτερ μου, ἐκθέτει τὴν ζωὴν του! Ἡθέλησε νὰ δράμῃ πλησίον τοῦ ἀξιωματικοῦ, ἀλλ' οἱ στρατιῶται τὴν ἐμπόδισαν. Ἡ μονομαχία, μὴ διακοπεῖσα, ἐπερατώθη ἐντὸς ὀλίγων στιγμῶν.

Μόλις οἱ ἀνταγωνισταὶ διασταυρώσαντες τὸν σίδηρον ἀντήλλαξαν ξιφισμοὺς τινάς, καὶ ὁ λοχαγὸς ἔπεσε πληγωθεὶς ἐλαφρῶς ἐπὶ τοῦ στήθους.

— Καλὸν κτύπημα! καλὸν κτύπημα! κύριε Μαρκέσιε, εἰσθε οὐ μόνον γενναῖος, ἀλλὰ καὶ ἐπιδέξιος. Κύριοι, εἶπε στραφεῖς πρὸς τοὺς περὶ αὐτὸν ἀξιωματικούς, οὐδαίς ἐξ ὑμῶν ὀφείλει ποτέ ν' ἀναφέρῃ τὸ ὄνομα τοῦ ἀξίου τούτου ἀνδρός· θέλω δὲ θεωρήσει ὡς ἀνανδρον ἐκεῖνον ἐξ ὑμῶν ὅστις λέξιν μόνον εἶπη περὶ τοῦ συμβάντος τούτου. Τὸ ἄδικον πηγάζει ἀπ' ἐμοῦ ἐν ταύτῃ τῇ περιπτώσει, καὶ ἐπ' οὐδεμίᾳ προφάσει ἀνέχομαι νὰ ἐνοχληθῆ ὁ ἐντιμὸς καὶ γενναῖος οὗτος ἰππότης.

Καὶ ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς τὸν Φίλιππον, ὅστις ἐβοήθει τοὺς ἀξιωματικούς νὰ μεταφέρωσιν αὐτὸν εἰς τὴν καλύθην τοῦ χωρικοῦ, ἣν οἱ στρατιῶται, ὡς εἴρηται, πρὸ μικροῦ εἶχον ἀπογυμνώσει.

Τὴν στιγμὴν ταύτην, ἠνοίχθη ἡ κιγκλὶς τοῦ μεγάρου, καὶ ἄνθρωπος μέλανα φέρων χιτῶνα διευθύνθη πρὸς τοὺς μονομάχους.

— Κύριοι, εἶπε μετὰ βαθεῖαν ὑπόκλησιν, εἶμαι ὁ ἐπιτετραμμένος τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Νορμανδίας. Παρὰ τὰ διατάγματα τοῦ βασιλέως, τὰ ἀπαγορεύοντα τὴν μονομαχίαν, ἐμονομαχήσατε. Μὲ λύπην μου ἀναγκάζομαι νὰ ἐκτελέσω τὰ αὐστηρὰ καθήκοντα, ἅτινα μοὶ ἐπιβλήθησαν. Εὐαρεστηθήτε νὰ μοι παραδώσητε τὰ ξίφη σας, καὶ νὰ μοι εἰπήτε τὰ δόματά σας.

— Ὁ Κόμης Στέφανος τοῦ Μαυρεβέρ, ἀπήντησεν ὁ πληγωθεὶς.

— Ὁ Μαρκέσιος Φίλιππος τοῦ Σενανκούρ, προσέβηκεν ὁ ἕτερος.

— Κύριε κόμης τοῦ Μαυρεβέρ, εἰσθε ὑπὸ βασιλικὴν κράτησιν ὑπὸ λόγον τιμῆς· ἅμα ἡ κατάστασις τῆς πληγῆς σας βελτιωθῆ, θέλετε ὑπάγει εἰς Παρισίους εἰς Βασίλην, ὅπου θέλετε περιμεῖναι τὰς διαταγὰς μου.

Ὁ λοχαγὸς ἐκλίνας τὴν κεφαλὴν.

Ὡς πρὸς ὑμᾶς, κύριε Μαρκέσιε, εὐαρεστηθήτε νὰ με συνοδεύσητε εἰς τὸ μέγαρον τῆς Κρήνης ὁ Ἑβραῖος. Αὐριοντὴν πρωΐαν θέλομεν ἀναχωρήσει διὰ Παρισίους, ὅπου, καθ' ἣν ἔχω διαταγὴν, ὀφείλω νὰ ὀδηγῶ ἅπαντας τοὺς ἐν τῇ περιφερείᾳ μου ἐπ' αὐτοφῶρα συλλαμβανομένους μονομάχους.

Ἡ Χριστ. Αὐτοῦ Μεγαλειότητος ἐπιθυμεῖ νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὰς μονομαχίας, δι' ὧν ἀνωφελῶς χύνεται αἷμα καὶ βρβρίζονται οἱ νόμοι καὶ ἡ θρησκεία. Λυποῦμαι τὰ μέγιστα λέγων πρὸς ὑμᾶς ταῦτα· ἀλλ' ὡς μοὶ φαίνεται, οὐδεμίᾳ ὑπάρχει ἐλπίς σωτηρίας. Ἄν καὶ εἰσθε εἰσέτι πολλὰ νέος, σὰς συμβουλεύω ὅμως νὰ συνδιαλλαγῆτε μετὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ προετοιμασθῆτε διὰ τὴν τρομερὰν ἐκείνην στιγμὴν, ἧτις δὲν θέλει βραδύνει νὰ δηγήσῃ ὑμᾶς ἐνώπιον τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ δικαιοσύνης.

Ἐφρικίασεν ἡ νεάνις ἀκούσασα τοὺς λόγους τούτους κάτωχρος, ἐντρομος καὶ ἐκτὸς ἑαυτῆς οὔσα, μόλις ἐστηρίζετο ἐπὶ τοῦ γηραίου βραχίονος τοῦ Ἰουδαίου. Ἄμα σιγήσαντος τοῦ ἐπιτετραμμένου, ἡ κόρη ἐβρίβθη εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ.

— Εὐγενέστατε, εὐγενέστατε! δὲν πρέπει νὰ τιμωρηθῆ, καὶ μάλιστα μὲ θάνατον, εὐγενὴς καὶ γενναῖος

κύριος διότι υπεραπέστη δυστυχῆ κόρη καὶ ἀπροσά-
τευτον γέροντα, οἵτινες ἄνευ αὐτοῦ ἤθελον ὑποπέσει εἰς
συγγεράς ὑβρεῖς. Βεβαίως, ὁ βασιλεὺς δὲν ἀνέχεται
τοιαύτην ἀδικίαν, χάριν διὰ τὸν κύριον Μαρκέσιον,
Χάρι!

Ὁ ἐπιτετραμμένος οὔτε κἂν ἂν ἀπαντήσῃ κατεδή-
χθη πρὸς τὴν ἀπιυθύνασαν αὐτῶ τὸν λόγον, ἀλλὰ
διευθύνθη πρὸς τὸ μέγαρον τῆς Κρήνης ὁ Ἐρίθιος
προκαλέσας διὰ νεύματος τὸν ἱλιππων νὰ τὸν συνο-
δέυσῃ.

Ἡ νεῆς ἠκολούθει κατόπιν δακρυβροῦσα, καὶ διὰ
νέων διήσεων ἐπεκαλεῖτο τὴν χάριν τοῦ Μαρκείου,
ἐσταμάτησε δὲ ἄρσιν εἶδε τὴν κιγκλίδα συγγερός κλει-
ομένην ἐνώπιον αὐτῆς. Τότε κατέπεσε σχεδὸν ἡμιθα-
νὴς, ἄφρονα δὲ δάκρυα κατέδρεξαν τὰς παρειάς τῆς.

Ἐλαφρυνθεῖσα ὁπποῦν ἐκ τῆς γενναίας βροχῆς αὐ-
τῶν, ἀπέμαξε τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς, καὶ ἐπιληρθεῖσα
τοῦ βραχίονος τοῦ Ἰουδαίου, ὅστις ἀναλαβὼν τὸ κιβῶ-
τιον ἐπ' ὤμων καὶ στηριζόμενος ἐπὶ βραχίριον εθεώ-
ρει τὴν νεάνιδα σιωπηρῶς.

Ἀναχωρήσωμεν διὰ Παρισίους, πάτερ μου, εἶπεν
ἡ κόρη ἀναστῆσα.

Διὰ Παρισίους! ἀνέλαβεν ὁ γέρον, διὰ Παρισίους!
Ἄλλ' ἐκ Παρισίων ἐρχόμεθα τώρα τέκνον μου.
Δὲν ἡγοράσαμεν ἐκείθεν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν τὰ
ἐμπορεύματα ἅτινα προσπαθῶ νὰ πωλήσω εἰς Νορ-
μανδίαν; εἰς Παρισίους! Τί θέλεις νὰ κάμωμεν εἰς
Παρισίους;

— Ν' ἀπολαύσωμεν τὴν χάριν σου!

Ὁ ἔμπορος ἔσειε λυπηρῶς τὴν κεφαλήν.

— Τὴν χάριν σου! ν' ἀπολαύσῃς τὴν χάριν σου
οὔ; Φῶ! τέκνον μου, διὰ νὰ φθᾷς μόνον εἰς τοὺς
πόδας ἐκείνων ἀφ' ὧν ἐξαρτᾶται ἡ χάρις αὐτῆ, σοὶ
χρειάζεται ἀπειράκις περισσότερα ἰσχύς, καὶ προστα-
σία ἢ δεξιὰ ἐξέχει. Μόνος ὁ βασιλεὺς ἢ ἡ αὐτοῦ Παν-
νιερῆτος ὁ Μαζαρίνος δύναται ν' ἀνακαλέσῃ ἀπο-
φασίαν θανάτου τὰ δὲ παλάτια αὐτῶν δὲν ἀνοίγονται
διὰ τὴν θυγατέρα ἕως Ἰουδαίου.

— Ὅλ' τὸν σώσω, εἶπεν ἡ νεῆς, μ' ὄλα αὐτὰ τὰ
ἐμπόδια, ναί, ἢ θὰ τὸν σώσω ἢ θ' ἀποθάνω. Τοῦλά-
χιστον δὲν θέλει διαφρημισθῆ ἀκολούθως, εἶτι ἡ Ῥαχὴλ
ἐγκατέλειπεν ἀνάνδρως τὸν σωτήρ᾽ αὐτῆς, καὶ δὲν ἐπροσ-
πάθησε νὰ σώσῃ τὸν ἐκθέσαντα τὴν ζωὴν του καὶ κινδου-
νεύσαντα τὰ μέγιστα ὑπὲρ αὐτῆς.

Ἐνῶ ὁ ἔμπορος δι' ἐπιχειρημάτων ἐπροσπαθεῖ ν' ἀ-
ποτρέψῃ αὐτὴν τοῦ σχεδίου τῆς, ἡ νεῆς, αἰφνης ἐγ-
καταλιποῦσα αὐτόν, διήλθε τὰς τάξεις τῶν στρατιω-
τῶν, οἵτινες κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν προητοίμαζον τὰ
τῆς ὀδοπορίας ἀπευθ.θεῖσα δὲ πρὸς τοὺς ἀξιωματι-
κοὺς.

— Δὲν εἶναι δυνατόν, κύριοι, ν' ἀπολαύσῃ τις χάριν
ὑπὲρ τοῦ Κυρίου Σιανκούρ;

— Ἡ φυγὴ μόνη δύναται νὰ σώσῃ τὴν κεφαλὴν του,
ἀπήντησάν τις ἐκ τῶν ἐρωτωμένων. Ἡ αὐτοῦ Παννιερῆ-
τος ὁ καρδιναλῖος Μαζαρίνος ἐπέισε τὸν βασιλέα μετ' ἄ-
δου ν' ἀρνηθῆ πᾶσαν πρὸς τοὺς μονομάχους χορη-
γίαν χάριτος.

Τὴν παρελθούσαν νύκτα, ὁκτώ νεοὶ κύριοι ἐκ τῶν

ἐπισημοτέρων οἰκογενειῶν, διὰ τῆς κεφαλῆς τῶν ἱκα-
νοποιήσαν τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως.

— Ἡ φυγὴ! Ἐλαλήσατε περὶ φυγῆς, κύριοι, ὣ!
δὲν θέλετε ἐπιτρέφει ν' ἀπαχθῇ εἰς τὴν ἀγγλόνην ἐκεί-
νος τοῦ ὀποίου πρὸ ἡμισείας ὥρας ἐθαυμασατε τὴν ἀν-
δρείαν.

— Τί ἐξαρτᾶται ἀφ' ἡμῶν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας του!
ἀπήντησαν οἱ ἀξιωματικοί. Διὰ ν' ἀφαιρέσῃ τις ἀνθρώ-
πον ὑπὸ κράτασιν θνῆ παρὰ τῶ ἐπιτετραμμένῳ, πρέπει
πρῶτον ν' ἀπεράσῃ τὴν θηλυτιᾶν εἰς τὸν λαϊμόν.

— Θεέ μου, θεέ μου! Δὲν ὑπάρχει λοιπόν μέσον
σωτηρίας; ἀνέκραξεν ἡ νεῆς, θεέ μου, τὸν ἐγκατα-
λείπεις καὶ τὸ! καὶ ἀπεσύρθη πλήρης ἀπελπισίας. Αἴ-
φνης ἐπανάθη εἰς τὰ ἴδια, διευθύνθη πρὸς τοὺς ὑ-
περήτας τοῦ σώματος, ἀνθρώπους ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἀ-
πίστους, ἀχαλινώτους καὶ ὑπερτερύοντας κατὰ τὴν δι-
αρχαγὴν καὶ τὴν σκληρότητα τοὺς τρομερωτέρους λησ-
τάς.

Κοι προσκαλέσασα δύο ἐξ αὐτῶν ἰδίως.

— Θέλετε, εἶπε, νὰ κερδίσητε 100 χρυσᾶ λουδοβίγια;

— Ἄν τὸ θέλωμεν! καὶ ἐρωτᾷς ἀκόμη, μικροῦ-
λά μου; ἀντίειπον οὗτοι.

— Λοιπὸν σὰς προσφέρω τὸ ποσὸν τοῦτο, ἂν θέλη-
τε νὰ σώσητε ἀπόψε τὸν Μαρκέσιον τοῦ Σιανκούρ,
καθ' ἣν στιγμήν ἐξέλιθ τοῦ μεγάρου μετὰ τοῦ ἐπιτε-
τραμμένου.

— Δι᾽ ὅλου! αὐτὸ μυρίζεται κρεμάλα. Ἐκατὸ λουδο-
βίγια εἶναι ὀλίγα δι' αὐτὸ τὸ παιγνίδι.

— Ἐςω, εἶπεν ἡ νεῆς, σύρουσα ἐκ τοῦ κόλπου
αὐτῆς πολυτελὲς ἀδαμάντινον περιδέριον. Τὰ πετράδια
αὐτὰ ἀξίζουσι τὸ διπλάσιον τῆς προσφερθείσης τιμῆς.
Ἐὰν λυτρώσητε τὸν Μαρκέσιον, θέλω σὰς τὸ δῶσει.

— Καὶ τὰ 100 λουδοβίγια;

— Καὶ τὰ 100 λουδοβίγια, ἐπανελάβεν ἡ κόρη
μετὰ περιφρονητικῆς μειδιάματις.

— Στάσου, στάσου, εἶπεν ὁ Ἰουδαῖος, ὅστις ἀκί-
νητος μένων μέχρι τοῦδε, προσέτριβε τὰς χεῖρας, με-
γίστην ἐκφράζων ἀπελπισίαν, στάσου σὲ παρακαλῶ,
Ῥαχὴλ, μὴ βιάζεσαι τόσον πολὺ... Εὔρη! τὸ περι-
δέριον... .

— Μὴ δισταῖς νὰ θυσιάσῃς τὸ πᾶν ὑπὲρ αὐτοῦ,
εἶπεν ἡ Ῥαχὴλ. Τί σημαίνει ὀλίγον χρυσιῶν ἐνώπιον
τῆς ζωῆς ἀνθρώπου, ἄνευ τοῦ ὀποίου οὐ μὲν ἤθελες
ληστευθῆ, ἐὼ δὲ ἀτιμασθῆ. Τί ἤθελόν σοι ὑπολειφθῆ
ἐκ τοῦ χρυσοῦ τούτου, περὶ οὗ ἡδὴ φιλονεκίης, ἂν ὁ
ἀξιωματικὸς δὲν σε υπεραπέσειτο ἐναντίον τῶν στρα-
τιωτῶν.

Ὁ ἔμπορος, ἐρ' οὔ ἢ Ῥαχὴλ ἀπόλυτον ἐξέθηκε ἑ-
πιβροχῆν, βιβὺν ἐξέφερε στεναγμὸν καὶ ἐσιώπησε.

— Μένει τώρα νὰ ἐφεύρωμεν τὰ μέσα τῆς ἀπολυ-
τρώσεως τοῦ Μαρκείου, ἐπανελάβεν ἡ Ῥαχὴλ ἀπευ-
θυνθεῖσα πρὸς τοὺς δύο ἀνθρώπους.

— Τὰ μέσα εἶναι ἀπλούστατα, μικροῦλά μου. Ἡ-
μίσειαν λεῦγαν ἀπὸ ἐδῶ εὐρίσκειται, εἰς τὰ δάσος, λο-
ξὸς τις δρόμος, πρὸς τὸν ὀποῖον ἀφούκτως θέλει διευ-
θυνθῆ ὁ ἐπιτετραμμένος· διότι συντέμει τὴν πορείαν
κατὰ δύο ὥρας. Ἐκεῖ θέλωμεν κόψει δένδρον καὶ θέ-
σει αὐτὸ λοξῶς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ. Ἡ ἄμαξα θέλει ἀναγ-

κασθῆ νὰ σταματήσῃ· τότε κράζομεν τοῦ Μαρκείου
νὰ καταβῆ καὶ νὰ ἱππεύσῃ ἵππον, τὸν ὀποῖον εἰς ἐκ-
τῶν συντρόφων μὲς θέλει κρατεῖ εἰτοιμον ἐκεῖ πλησίον·
καὶ τὸ ἐπιλοῖπον εἰς τὴν θέλῃν του Θεοῦ.

— Καλὴ σκέψις, καλὴ σκέψις. Εὐτυχῆς ἐγὼ! ἀ-
νέκραξε περιχαρῆς ἡ νεῆς.

— Ἔχω εἰτοιμον τὸν ἀπαιτούμενον ἵππον, εἶπεν
εἰς ἐκ τῶν δύο ἀνθρώπων, ἵππον ἀκάματον, δυνάμενον
νὰ τρέξῃ δύο ὥρας ἀνευστί. Σὰς τὸν δίδω, διότι
δὲν ἔμπορεῖ τις νὰ καλέσῃ πώλησιν μὲ συμφωνίαν τό-
σον ἐπιβλαβῆ δι' ἐμέ· σὰς τὸν δίδω διὰ τὸ εὐτελὲς
ποσὸν τῶα 50 λουδοβίγιων.

Ὁ Ἰουδαῖος ἀνεκίρησεν ὑπὸ ὀργῆς.

— Θέλετε λοιπὸν νὰ με καταστρέψῃτε μέχρι τε-
λευταίου λεπτοῦ, ὑπετραύλισεν οὗτος.

— Παραδέχομαι ὅλας τὰς προτάσεις σας ἀδιστα-
κτως, εἶπεν ἡ Ῥαχὴλ. Ἐκπληρώσατε τὰς ὑποχρεώ-
σεις σας μετὰ τὴν αὐτῆν γενναίότητα καὶ ἀκριβείαν μετ'
ἧς ἐκπληρῶ ἐγὼ τὰς ἰδικὰς μου.

— Θέλωμεν τὰς ἐκπληρώσεις· ἔτο βεβαία, μικρά
μου Κυρίω, ὅστις πληρώνει καλά πρέπει καὶ νὰ ὑπη-
ρετῆται καλά.

Ἐλθετε νὰ προετοιμάσωμεν τὴν ἐνεδραν.

Οἱ ὑπηρετᾶι ἐθεώρησαν αὐτὴν μετ' ἐκπλήξεως.

— Τί! θέλεις νὰ λάθῃς μέρος εἰς τοὺς κινδύνους
τῆς ἐφόδου; Ἠξεύρεις ὅτι θὰ σε κρεμάσουν ἀ- ὑπο-
πεύσουν δι' ἐλαβες μέρος εἰς αὐτὸ τὸ παιγνίδάκι. Παι-
ζεις λοιπὸν μετὰ τὴν ζωὴν σου;

Τὴν ζωὴν μου; Ἀδιᾶφορον! Ἐδίστασεν ἐκεῖνος νὰ
ἐκθέσῃ τὴν ἰδικὴν του δι' ἐμέ, κόρην δυστυχῆ καὶ ἀτη-
μον! Πρέπει ἐγὼ νὰ φοβηθῶ τοὺς κινδύνους, ἐγὼ ἢ
μόνη αἰτία τῆς συμφορᾶς του! Ὄχι! Ὄχι, μακρὰν
ἐμοῦ τοιαύτη ἀνανδρία, τοιοῦτον αἶσχος!

— Ἐπειδὴ ἔχει οὕτως τὸ πρᾶγμα, ἵππευσε καὶ ἐλθε
μαζὶ μας.

Ἡ νεῆς, ἡ ἄλλοτε τόσον διελθῆ καὶ συνισταλμένη,
δὲν ἐδίστασε νὰ ἱππεύσῃ ἵππον θυμὸς δὴ καὶ νὰ ἐμπι-
στευθῆ ἐνυτὴν εἰς δύο κακούργους, ὧν ἡ θέα μόνον πρὸ
ἡμιτείας ὥρας ἤθελε τὴ ἐμπνεύσει τρέμον.

— Ὑπάγε εἰς Κἄην, πάτερ μου, ἔὰν αὐριον τὸ ἐ-
σπέρας δὲν ἀκούσης τι περὶ τῆς θετῆς σου θυγατρὸς, δεῖ
θῆναι τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ αὐτῆς· διότι ἡ τύχη τῆς ἀπὸ τοῦ
Θεοῦ θέλει ἐξαρτᾶσθαι πλέον ἢ Ῥαχὴλ θέλει εἶσθαι
νεκρὰ ἢ δεσμῶτις.

— Δὲν θέλω σ' ἐγκαταλείπει οὔτε στιγμήν, ἀντίειπεν
ὁ ἔμπορος. Τί μ' ὀφείλει ἡ ζωὴ ἄνευ σοῦ. Τὴν ἡμέραν
καθ' ἣν ἀποθᾶνῃς σὺ, θέλω ν' ἀποθᾶνω καὶ ἐγὼ. Ἐμ-
πρός.

— Καλὲ ἀνθρώπε, εἶπεν εἰς τῶν δύο συνεργῶν
θωπεύσας διὰ τῆς χειρὸς τὸν ἔμπορον, αὐτὸς ὁ λογὸς
θέλει σὲ ἀπαλλάξει τοῦ βάρους 25 λουδοβίγιων. Ἀγαπῶ
πολὺ τοὺς γενναίους, καὶ ἂν καὶ εἶμαι στρατιωτικὸς,
ἐνυπάρχει ὅμως ἐν τῇ καρδίᾳ μου παλμὸς τις διὰ τὰς
καλὰς πράξεις, ἵππευσε, καὶ ἐμπρός.

Τὴν ἔσπεραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας, ἅμα τῇ νυκτὶ, ἄ-
μαξᾶ τις ἐξελθούσα τοῦ μεγάρου ἢ Κρήνης ὁ Ἐρίθ-
ιος, ἔλαβε τὴν ἀγουσαν εἰς Παρισίους, καὶ διευθύνθη,
ὡς οἱ δύο συνεταιροὶ εἶχον μαντεύσει, πρὸς τὴν λοξὴν

ὁδόν. Τὸ σκοτὸς ἦτο παχύτατον καθ' ἣν στιγμήν ἡ
ἄμαξα ἀρίχθη εἰς τὸ δάσος.

Κρίνατε νῦν περὶ τῶν συκινήσεων τῆς καρδίας τῆς
Ῥαχὴλ ὅτε ἤκουσε τὸν κρότον τῶν τροχῶν καὶ τοὺς
βηματισμοὺς τῶν ἵππων· εἶτε βριθμὸν ὁ κρότος οὗτος
ἐπληρῶσα· εἶτε πρὸ πάντων ὁ ἠνίοχος ἐξέφερε κραυγὴν
ὀργῆς καὶ φόβου, ἀναγκασθεῖς νὰ σταματήσῃ ἐνώπιον
τοῦ ἀπροσδοκῆτου διαφράγματος,

Ἐν τῷ μετοξὺ τῆς ταραχῆς ἦν τὸ συμβᾶν τοῦτο
ἐπροξένητε, εἰς τῶν δύο ἀνθρώπων, ἐξελθὼν τῆς ἐνέ-
δρας ὤρμησε πρὸς τὴν ὁδόν, ἤνοιξε τὴν θυρίδα τῆς
ἄμαξῆς καὶ ὑπετραύλισε.

— Κύριε Μαρκέσιε, ἵππος θυμοειδῆς καὶ ταχύπους
σὰς περιμένει ἐδῶ πλησίον. Ἀραπειεύσατε.

— Κύριε, ἀπεκρίθη ὁ ἀξιωματικὸς γαιουῖα τῆ
φωνῆ, εἰσαδέησθε καὶ ἂν εἰσθε, μὴ ἐκτίθειθε ὑπὲρ
ἐμοῦ εἰς κινδύνους ἀνωφελεῖς. Εὐχαρισῶ διὰ τὴν ὀποῖαν
ἐνέπνευστα εἰς ὑμᾶς ἀφοσίωσιν, ἀλλὰ δὲν δύσμαι να
νὰ ὀφελθῶ ἐξ αὐτῆς. Ὁ κύριος ἐπιτετραμμένος οὐδὲν
ἄλλο μέσον ἐξελέξατο πρὸς ἀσφάλειαν κατὰ τῆς φυ-
γῆς μου ἢ τὸν λόγον μου, εἶμαι λοιπὸν δεσμῶτης
ἀπὸ ὑπόσχεσιν. Ἐν τοσοῦτῳ, ἂν καὶ ἀποθάνει ἀνωφε-
λὲς δι' ἐμέ τὸ εὐγενὲς σας τοῦτο τόλμημα, πιστεύ-
σατε ὅμως ὅτι ἡ καρδία μου μέχρις ἐσχάτου παλμοῦ
θέλει διατηρήσῃ βαθεῖαν τὴν εὐγνωμοσύνην.

Οἱ δύο ἀνθρώποι ἐγένοντο ἄφαντοι ἅμα ταῖς πρώ-
ταις λέξεσι τοῦ Μαρκείου· μόνη δὲ ἡ Ῥαχὴλ ἤκουσε
μέχρι τέλους τὸν λόγον· διότι ὁ τρόμος τοῦ Ἥλια
ἦτο τηλικούτος, ὥστε διετέλει σχεδὸν ἀναισθητός.

Ὁ Κ. τοῦ Σιανκούρ ἐβοήθησε τὸν ἐπιτετραμμένον
καὶ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοῦ ν' ἀνασηκώσωσιν ἐκείθεν τὸ
φράγμα τὴν ὁδὸν δένδρον, καὶ τοιοῦτοτρόπος μετὰ
5 ἢ 6 λεπτὰ τῆς ὥρας, ἡ ἄμαξα ἐπανελάβε τὴν πο-
ρείαν τῆς.

Ἡ Ῥαχὴλ ἤκουσε τὸν θλιβερὸν ἐκεῖνον κρότον τῆς
ὀδευούσης ἄμαξῆς, εἶτα ἐπιληρθεῖσα τοῦ βραχίονος τοῦ
Ἰουδαίου—εἰς Παρισίους, πάτερ μου· ἢ θὰ τὸν σώσω
ἢ θ' ἀποθάνω.

Ὁ δυστυχῆ Ἰσραηλῆτες βαθεῶς στενάδξας ὑπήκουσε·
διότι στεναγμὸν μόνον ἀντέταπεν εἰς τὰς θελήσεις
τῆς νεάνιδος.

Ἀπὸ τῆς Κἄην μέχρι Παρισίων εἰσὶ 50 λεῦγαι. Ἡ
Ῥαχὴλ μετὰ τοῦ πατρός τῆς διήνυσαν αὐτὰς εἰς τρεῖς
ἡμέρας τοιαύτη ὀδοπορία τὴν σήμερον ἤθελε φανῆ
βραδύτης ἀπαρδειγματίστου. Ἄλλ' ἐπὶ Λουδοβίκου
ΙΔ' καθ' ἣν ἐποχὴν ἔλαβον χώραν τὰ συμβεβηκότα
ταῦτα, ἡ ὀδοπορία ἦτο πάντῃ διάφορος. Ἐπειδὴ τὰ
ταχυδρομεῖα καὶ οἱ σταθμοὶ αὐτῶν οὐδῶως ἦσαν τα-
κτικὰ, μετεχειρίζετο ἕκαστος ἰδίους ἵππους πρὸς ἐκ-
περαιώσιν τῆς ἐπιχειρηθείσης ὀδοπορίας. Ἀνάγκη
λοιπὸν ἦτο, ἐκὼν ἄκων, νὰ διέλθῃ τις τὴν νύκτα ἐν τῷ
ξενοδοχείῳ, ὅπως παράσχη εἰς τοὺς ἵππους του τὴν
ἀπαιτούμενην ἀνάπαυσιν.

Ἐὰν ὁ γέρον Ἥλιος ἤκουσε τὴν ζῆσιν τῆς Ῥαχὴλ,
ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ἤθελον διορράγῃ οἱ δυστυχεῖς
ἵπποι καὶ τὸ κιβώτιόν του βιβθῆ εἰς τι βάραθρον χάριν
ἐπισπεύσεως· ἀλλὰ μετὰ ὑβρους γλυκέος καὶ προσηνοῦς,
ὡς συνήθως ἐπραττεν ὁσάκις ἐβλεπε τὴν θυγατέρω

αυτοῦ ὑπὸ δραστηρίων θελήσεων κυριευμένην, παρετήρησεν αὐτῇ, ὅτι οἱ ἴπποι ἤθελον ἀφήσει τὰ κῶλα ἐν τῇ ἐρήμῳ πρὶν ἢ φθάσωσιν εἰς τὸν πρῶτον σταθμὸν, καὶ ὅτι, τὸ νὰ ὀδεύσωσι τὸ ἐπίλοιπον τῆς ὁδοῦ πεζῇ, δὲν ἦτο ποσῶς μέσον κατάλληλον εἰς φειδῶ χρόνῳ ὡς πρὸς τὸ φορτίον δὲ, θέλων νὰ προστατεύσῃ αὐτὸ, ἠρκέσθη νὰ εἴπῃ

— Εἰς Παρισίους τὸ πᾶν κατορθοῦται διὰ τῶν χρημάτων, καὶ σάκκος κενὸς παρὰ πάντων ἀπορρίπτεται.

Ἡ Ῥαχήλ ὑπέμεινε μετὰ καρτερίας τὸν εἰς τὴν ἀνυπομονησίαν αὐτῆς ἐπιβαλλόμενον ζυγόν.

Τέλος πάντων, τὴν τρίτην ἡμέραν, περὶ λύχνων ἄρας, ἡ Ῥαχήλ εἶδε μακρόθεν τὴν περιπόθητον πόλιν, πρὸς ἣν μετὰ τηλικαύτης ζέσεως διευθύνετο. Ἀφικθέντες δὲ, ἐξελέξαντο κατάλυμα ἐν τινι πενιχρῶ καὶ μεμονωμένῳ οἴῳ κατὰ τὴν ὁδὸν Geoffroy-Asnies Γρατίδιον, καθήμενον ἐπὶ τῶν βαθμίδων τῆς πρὸς τὴν ὁδὸν κλίμακος ἐπρόφερον, ἅμα ἰδὼν αὐτοὺς, ἐπιφώνημα ἐκπλήξεως, καὶ ἀνύψωσε τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανόν.

— Μὰ τὴν ἀγία Μάρθα, τὴν κυρά μου, ἀνέκραξε τὸ γρατίδιον, ὅτ' ἐξῆς δὲν θὰ τρομάξω ἂν εἰδῶ χειλιδόνια προτοῦ νὰ ἔλθῃ ἡ νεάνις. Νὰ, ὁ μπάρμπα Ἡλίας καὶ ἡ ὠραία του θυγατέρα Ῥαχήλ ἔρχονται στὸ Παρίσι ὕστερα ἀπὸ δύο μῆνες. Ἐγὼ σὰς ἐπρόσμενα μὲ τὸν χειμῶνα. Ἄς εἶναι καλῶς ὀρίστετε. Ἐλπίζω ὅτι δὲν σὰς ἔτυχε κἀνένα κακὸ στὸ δρόμο.

Ὁ Ἡλίας ἀνύψωσε τοὺς ὤμους καὶ ἔκλινε τὴν κεφαλὴν μετὰ κινήσεως, ἧς ἡ λυπηρὰ ἔκφρασις μεταβλήθη βαθμηδόν, διὰ βλέμματος τῆς Ῥαχήλ, εἰς εὐθυμίαν.

Μὰς λείπουν πολλὰ εἶδη ἐμπορευμάτων τὰ ὅποια ἐπωλήσαμεν κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ὁδοπορίας μας, ἀπήντησεν ἡ νεάνις ἤλθμεν λοιπὸν νὰ συμπληρώσωμεν τὰ εἶδη μας, καὶ ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν θέλωμεν ἀναχωρήσει

— Σὰς τὸ εἶπα, δὲν μὲ μέλλει διατὶ ἤλθετε, ἀνταπήντησεν ἡ ξενοδόχος, καλῶς ὀρίστετε θὰ σὰς δώσω τὰ δύο δωμάτια ποῦ ἔχουν παράθυρα στὸ περιβόλι, καὶ ποῦ ἡ κόρη σου, μπάρμπα Ἡλία, ἀγαπᾷ πολὺ, καὶ ὕστερα θὰ σὰς ἐτοιμάσω τὸ δεῖπνο καὶ τὸ δεῖπνο αὐτὸ, προσέθηκεν ἡ γραῖα ἡμικλείσασα τὸν ὀφθαλμὸν μεθ' ὕψους ἀγχινοίας, νὰ τὸ φάγετε χωρὶς φόβο, διότι δὲν θὰ ἔχη εὐτε κομματάκι χοιρινὸ μέσα, καὶ τὸ κρέας θὰ τὸ ἀγοράσω ἀπὸ τὸν παλιὸ σας φίλο Σαμουήλ, ἐκεῖνον ποῦ σφάζει τὰ βόδια κατὰ τὸ νόμο σας.

Τῷ ὄντι μετὰ μίαν ὥραν, ἡ κυρά Μαρτίνα εἰσήγαγεν εἰς τὸ δωμάτιον τῶν ὁδοιπόρων τὸ ἐγκωμισθὲν δεῖπνον, ὅπερ πνευγρᾶν διεδίδεν ὀσμὴν. Ὁ Ἡλίας ἐτίμησεν αὐτὸ δι' ὀρέξεως ἀνδρὸς εἰς ὃν ὁ κόπος ζωηρὰν ἠρέθισε πείναν οὐδόλως δὲ παρετήρησεν, ὅτι, παρὰ τὸ δοθὲν πρόγραμμα, ἡ ξενοδόχος εἶχε κατασκευάσει τὸ ἄρτυμα διὰ πιμελῆς χοίρου, καὶ οὐκ εἶδε τὸ κρέας δὲν ἦτο ἀφρημαγμένον κατὰ τὰς παραγγελίας τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ νόμου. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν Ῥαχήλ, μόλις ἤγγισε διὰ τῶν χειλέων τῆς ἐλάχιστον μέρος τοῦ

δεῖπνου, πρὸς ὃ παρετέθη καὶ πινάκιον πλήρες κερασιῶν νεοδρέπτων, ἅτινα πολλὴν εἶχον ὁμοιότητα πρὸς τὰ χεῖλη τῆς νεάνιδος, ὡς παρετήρησεν ἡ ξενοδόχος, ἧτις οὐδεμίαν παρέλειπεν εὐκαιρίαν πρὸς τέρψιν τῶν παρ' αὐτῇ ξενιζομένων.

Ἀμα ἡ κυρά Μαρτίνα ἐγκατέλιπε μόνους τὴν Ῥαχήλ καὶ τὸν Ἰουδαῖον, ἡ νεάνις ἐκάθισεν ἐπὶ τῶν γονάτων τοῦ πατρὸς τῆς, καὶ διὰ τῶν λευκῶν καὶ λεπτοφυῶν αὐτῆς χειρῶν, ἐθώπευεν ἐλαφρῶς τὴν μακρὰν καὶ πολὴν γενειάδα, τὰς ἡλιοκαεῖς παρειὰς καὶ τὸ φαλακρὸν μέτωπον τοῦ γέροντος.

— Ὁ Θεὸς βοηθήσει ἡμᾶς, καθότι ἐξεπληρώσαμεν τὰ ὑπὸ τῆς εὐγνωμοσύνης ἐπιβαλλόμενα καθήκοντα, εἶπεν ἡ νεάνις ἐτάζουσα ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ γέροντος τὴν μέριμναν καὶ τὴν ἀνησυχίαν.

— Γένοιτο! ἀπεκρίθη ὁ Ἰουδαῖος μετὰ τοῦ συνήθους στεναγμοῦ τῆς ὁποιοῦς τὸ ἐπιθυμῶ πολὺ, ἀλλὰ δὲν τὸ ἐλπίζω ποσῶς. Περιπλήχθημεν εἰς σχέδιον οὗ ἡ ἐξοδος θέλει ἀποβῆθ' ὀλεθρία δι' ἡμᾶς.

— Ἡ ἐξοδος θέλει εἶσθαι οἰσία, εἶπεν ἡ νεάνις, μὴ συμμεριζομένη οὐδ' αὐτῇ τῆς πεποιθήσεως ἣν ἐπροσπάθει νὰ ἐμπνεύσῃ τῷ πλανοδιοπόλῳ.

Ἐἴμεθα πτωχοὶ καὶ ἀσθενοὶ ἐγὼ ἀνῆκω εἰς αἴρεσιν ἣν πάντες ἐδῶ περιφρονοῦσι. Ποῦ θέλομεν καταστήσει προσπαθοῦντες νὰ σώσωμεν εὐγενῆ κύριον οὗ ἡ ὑπαρξίς ἐξαρτᾶται ἀπὸ μόνου τοῦ βασιλείως;

— Ὁ Δαβὶδ, πτωχὸς καὶ ἀσθενὴς πομπήν, κατέβαλε τὸν Γολιάθ καὶ ἔλαβε τὸ στέμμα τοῦ Σαούλ.

Ὁ Ἡλίας ἐστῆναξε, δὲν ἀπήντησε καὶ ἠγέρθη.

— Πάτερ μου, πρὶν ἀποσυρθῆς εἰς τὴν κλίνην, ὑποσχέθητί μοι μίαν χάριν.

— Ὅποιαν; λάλει.

— Αὖριον τὴν προῖαν νὰ προμηθευθῆς δι' ἐμὲ ἡμίονον μὲ ἐρίπιον γυναικίον. Ἐπιθυρῶ ἡ ἵπποσκευὴ νὰ ἦναι καθαρὰ, οὐχὶ ὅμως καὶ πολυτελής. Ἐχω ἀνάγκην τοῦ ἡμίονου τούτου διὰ νὰ ὑπάγω εἰς τὸ Λουβρον.

— Θέλω ἐνοικιάσει δύο ἡμίονους.

— Ἐνα μόνον, πάτερ μου διότι μόνη θέλω ν' ἀποπειραθῶ τὴν λύτρωσίν του. Δὲν θέλω νὰ σ' ἐκθέσω εἰς τοὺς κόπους καὶ τὰς ἐνοχλήσεις τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης.

— Ἡ ἀπόπειρα αὕτη σ' ἐκθέτει ἴσως εἰς κίνδυνον ἰδοῦ διατὶ θέλω νὰ σὲ συνοδεύσω, τέκνον μου. Ἡ προστασία γηραιῶ Ἰουδαίου σοὶ εἶναι ἀνωφελής, τὸ ἔμολογῶ, ἀλλὰ τουλάχιστον θέλω συμμερισθῆ τῆς τύχης σου.

— Ὡ εὐγενὴς καρδιά! ἀνέκραξεν ἡ Ῥαχήλ ἧς αἱ παρειὰ περιεβρέοντο ὑπὸ θερμῶν δακρῶν, καὶ ῥιφθεῖσα εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρὸς τῆς ἠπάξατο αὐτὸν ἐπανεληλυμμένης.

— Εἶσαι τέκνον μου καὶ σ' ἀγαπῶ, τετέλεισται, ἀπεκρίθη ὁ γέρον.

(ἀκολουθεῖ)

A. K.